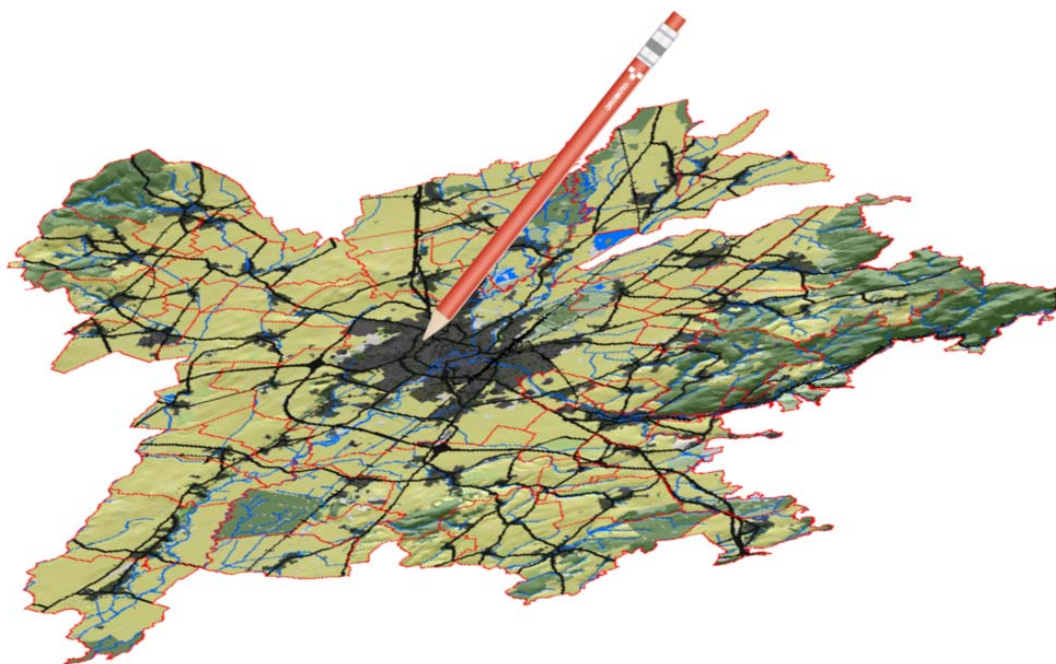

Územně analytické podklady ORP Olomouc II. Aktualizace

Podklady pro rozbor udržitelného rozvoje území

1. Obsah

1.	Obsah.....	1
2.	Podklady pro rozbor udržitelného rozvoje území ORP Olomouc.....	2
2.1.	ÚVOD	2
2.2.	Zjištění stavu území	3
2.2.1.	Použité podklady pro zjištění stavu území:.....	3
2.2.2.	Datový model	5
2.2.3.	Databáze EVIDENCE	5
2.2.4.	Dohoda s krajem.....	5
2.3.	Vyhodnocení stavu území	6
2.3.1.	Horninové prostředí a geologie	6
2.3.2.	Vodní režim.....	8
2.3.3.	Hygiena životního prostředí	14
2.3.4.	Ochrana přírody a krajiny	20
2.3.5.	Zemědělský půdní fond a pozemky určené k plnění funkcí lesa	23
2.3.6.	Veřejná dopravní a technická infrastruktura	25
2.3.7.	Sociodemografické podmínky.....	28
2.3.8.	Bydlení	45
2.3.9.	Rekreace	50
2.3.10.	Hospodářské podmínky	51
2.4.	Hodnoty území	60
3.	Popis grafické části:	68
3.1.	Výkres hodnot území	68
3.2.	Výkres limitů využití území	68
3.3.	Výkres záměrů na provedení změn v území	68
3.4.	Výkres problémů k řešení v ÚPD	70
4.	Seznam použitých zkratk:.....	71

2. Podklady pro rozbor udržitelného rozvoje území ORP Olomouc

2.1. ÚVOD

Územně analytické podklady se zpracovávají podle zákona č. 183/2006 Sb. (Stavební zákon) a jeho prováděcí vyhlášky č. 500/2006 Sb. (O územně analytických podkladech, územně plánovací dokumentaci a způsobu evidence územně plánovací činnosti). Územně analytické podklady správního území obce s rozšířenou působností Olomouc byly pořízeny v červenci 2008 dodavatelsky firmou KNESL+KYNČL s.r.o jako projekt spolufinancovaný z prostředků Evropské unie, Evropského fondu pro regionální rozvoj.

Aktualizace územně analytických podkladů je právně ukotvena v § 28 odst. 1,2,3) Stavebního zákona.

ÚAP jsou dle stavebního zákona aktualizovány dvojstupňově – průběžnou aktualizací a úplnou aktualizací. Průběžná aktualizace je proces udržování podkladů pro rozbor udržitelného rozvoje území. Tento proces probíhá neustále a má především podobu zapracovávání údajů o území dodaných poskytovateli i aktualizace údajů z vlastních šetření ÚÚP. V dvouletých cyklech potom probíhá druhý stupeň - úplná aktualizace ÚAP, tedy i aktualizace rozboru udržitelného rozvoje území a dávkové doplnění údajů, které poskytovatelé „opomněli“ předat ÚÚP.

Aktualizace Územně analytických podkladů správního území obce s rozšířenou působností Olomouc je zajišťována Odborem koncepce a rozvoje Magistrátu města Olomouce

Vymezení řešeného území

Předmětem řešení územně analytických podkladů je správní území obce s rozšířenou působností (ORP) statutárního města Olomouce. Do území ORP spadá i prostor vojenského újezdu Libavá o rozloze 32 724 ha, které ale není součástí řešení územně analytických podkladů. Územně plánovací podklady a dokumentaci pro toto území pořizuje Ministerstvo obrany.

Řešené území zahrnuje 44 obcí včetně Olomouce a tvoří jej 97 katastrálních území. Celková plocha území je **53 136 ha (531,36 km²)**, k 31. 12. 2011 zde žilo celkem **156 345 obyvatel** (ČSÚ veřejná databáze)*. Území je součástí Olomouckého kraje.

Řešené území navazuje na správní obvody obcí s rozšířenou působností Šternberk, Litovel, Prostějov, Přerov a Lipník nad Bečvou, východní hranici tvoří vojenský újezd Libavá.

* Dle SLDB 2011 žilo v ORP Olomouc k 26.3.2011 160 629 obyvatel

2.2. Zjištění stavu území

2.2.1. Použité podklady pro zjištění stavu území:

Pro zpracování a prezentaci grafické části ÚAP byly využity tyto mapové podklady:
Katastrální mapy, a to:

- digitální katastrální mapy (DKM) a katastrální mapy digitalizované (KMD) poskytnuté ČÚZK

- Účelová katastrální mapa (ÚKM) poskytnutá KÚOK (stav prosinec 2010)

Značná část území ORP Olomouc je pokryta digitálními mapami – DKM či digitalizovanými dle „nového“ postupu jako KMD. Jen malá část území je pokryta mapami digitalizovanými KM-D či UKM.

Přehled k.ú. v nichž jsou k dispozici pouze tyto podklady je uveden níže v tabulce:

KM-D – katastrální mapa digitalizovaná	
k.ú.	Obec
Mrsklesy na Moravě	Mrsklesy
Pohořany na Moravě	Dolany
Přáslavice u Olomouce	Přáslavice
Zákřov	Tršice

UKM – účelová katastrální mapa	
k.ú.	obec
Věska u Olomouce	Dolany
Dub nad Moravou	Dub nad Moravou
Hynkov	Příkazy

KMD- Drahanovice, Lhota pod Kosířem, Luděřov, Stádlo,

Ortofoto

Pro zpracování ÚAP byly využity ortofotomapy zpracované fy Geodis (snímkování 2009; 20cm/pix) poskytnuté Olomouckým krajem.

Topografické mapy:

Pro zpracování ÚAP byly využito mapové dílo ZABAGED poskytnuté ČÚZK – vrstevnice s ekvidistancí 5m.

2.2.1.1. Územně plánovací dokumentace

2.2.1.1.1. Nadřazená ÚPD a ÚPP:

Součástí dat poskytovaných KÚOK jsou relevantní údaje ze zásad územního rozvoje olomouckého kraje a z územně plánovacích podkladů pořizovaných OSR KÚOK.

2.2.1.1.2. ÚPD obcí:

Pro zpracování I. aktualizace ÚAP byla využita aktuální dostupná ÚPD obcí v ORP. Seznam využitých ÚPD a ÚPP je v Příloze č.2.

Potřebné údaje z ÚPD obcí byly většinou zpracovány obdobně jako rastrové údaje o území. Případně, byly využita vektorová podoba územních plánů či jejich změn. V rámci aktualizace byly plošně překontrolovány všechny údaje přebírané z ÚPD obcí.

2.2.1.2. Údaje o území

Údaje o území jsou nezbytnou součástí pro vytvoření ÚAP. Jsou poskytovány tzv. poskytovateli údajů o území (např. správními orgány příslušnými vydat předpis o ochranném pásmu, vlastníky veřejné infrastruktury, obcemi apod.). Minimální seznam jevů, které tvoří údaje o území je taxativně vymezen v příloze vyhlášky č 500/2006. Při úvodním pořízení ÚAP byli známí poskytovatelé obesláni s upozorněním na povinnost poskytovat údaje. V rámci I. úplné aktualizace bylo pak poskytovatelům v souladu s legislativou zasláno „Oznámení o aktualizaci územně analytických podkladů a výzva k potvrzení správnosti, úplnosti a aktuálnosti dříve předaných údajů o území“ včetně poučení.

Zpracování údajů o území:

Nově poskytnutá data jsou postupně zpracovávána do datové části ÚAP – do datového modelu. Vlastní údaje V následující části jsou popsány běžné způsoby zpracování dat. Konkrétní postupy provedené u jednotlivých poskytnutých údajů jsou zapsány v databázi EVIDENCE údajů. Přehled poskytovatelů dat je uveden v příloze XXXYY:

- a) Data vyměňovaná s KÚOK na základě dohody
Data předaná KÚOK jsou ořezána dle hranic ORP a zpracována do vrstev datového modelu
- b) Data poskytnutá ve formátu SHP
Údaje poskytnuté ve formátu SHP jsou upraveny do struktury datového modelu (rozdělení do odpovídajících vrstev, dávkové doplnění atributů dle číselníku DM), ořezány podle hranic ORP a zpracovány do datového modelu
- c) Data poskytnutá digitálně v jiných vektorových formátech
Data poskytnutá v jiných vektorových formátech (většinou CAD formáty typu DGN či DWG) jsou převedena do formátu SHP a následně jsou jim doplňovány atributy - dle kvality a organizace CAD výkresů buď dávkově či jednotlivě ručně.
- d) Data poskytnutá digitálně v rastrové podobě
Rastrová data jsou osazena do souřadnic a obkreslena. Jsou jim doplněny atributy dle DM
- e) Data poskytnutá v listinné podobě
Mapové údaje jsou naskenovány, osazeny do souřadnic a obkresleny, objektům jsou doplněny atributy podle dostupných údajů. Údaje o umístění poskytnuté textově v souřadnicích jsou vyneseny do výkresů a k takto vneseným objektům jsou doplněny dostupné atributy.

2.2.1.3. Vlastní průzkum území

Průběžně jsou aktualizovány jevy, které ÚUP získává vlastním průzkumem území podle zjištění pracovníků ÚUP. (např. Pro aktualizaci základních funkčních ploch byly využity změny územně plánovacích dokumentací jednotlivých obcí, dostupné jak v analogické tak digitální podobě, pro stanovení hodnoty zachovalosti historické struktury obcí byly využity mapy stabilního katastru)

Poznámky a omezení poskytovaných dat jsou popsána v Příloze č. 3

2.2.1.4. Průzkumy a statistická data:

- data ze Českého statistického úřadu (veřejná databáze ČSÚ, výsledky SLDB 2011)
- analýzy, průzkumy a rozborů pro ÚPD obcí

- průzkum hodnot zachovalosti historické struktury zástavby pomocí map stabilního katastru a vlastní terénní šetření
- průzkum občanské vybavenosti sídel (bakalářská práce + vlastní terénní šetření)
- stanovení typů sídel (formy sídel, které se v hlavních znacích shodují) ORP Olomouc na základě mapy 3.2 „Půdorysné typy sídel“, která je součástí Atlasu Krajiny České republiky

2.2.2. Datový model

Data získaná z údajů o území a z průzkumů jsou udržována v prostředí GIS v souborově ve formátu SHP firmy ESRI. Organizována jsou dle Jednotného datového modelu ÚAP olomouckého kraje s drobnými rozšířeními oblasti prvků ÚSES. Datový model JDM ÚAP OK vychází z datového modelu firmy T-Mapy je však upraven dle zkušeností z ORP v olomouckém kraji.

2.2.3. Databáze EVIDENCE

Doručené údaje o území včetně pasportů jsou fyzicky uloženy u ÚÚP systematicky podle poskytovatele. Takto je veden listinný archiv doručených údajů s pasporty a dalšími poskytnutými analogovými podklady. Souběžně je veden elektronický archiv údajů poskytnutých v elektronické formě (dat) a scanů pasportů ve formátu PDF.

Evidence elektronického archivu je vedena pomocí databázové aplikace „Databáze EVIDENCE ÚAP“ v prostředí MS Access 2003 vyvinuté KGI UPOL ve spolupráci s OSR KÚOK. Databáze umožňuje evidovat příjem a postupy zpracování dat, která předávají poskytovatelé, vést přehlednou správu přijatých dat včetně sledování aktualizací a stavu naplněnosti datového modelu ÚAP.

Stav aktuálního plnění datového modelu je v Příloze č.1

2.2.4. Dohoda s krajem

V roce 2010 byla uzavřena „Dohoda o spolupráci při pořizování ÚAP obcí s rozšířenou působností a kraje“ mezi Olomouckým krajem a Statutárním městem Olomouc. Dohoda o spolupráci navazuje na již uzavřené smlouvy o spolupráci při zabezpečování Jednotného datového modelu územně analytických podkladů Olomouckého kraje.

Vzájemná spolupráce a koordinace je zaměřena na:

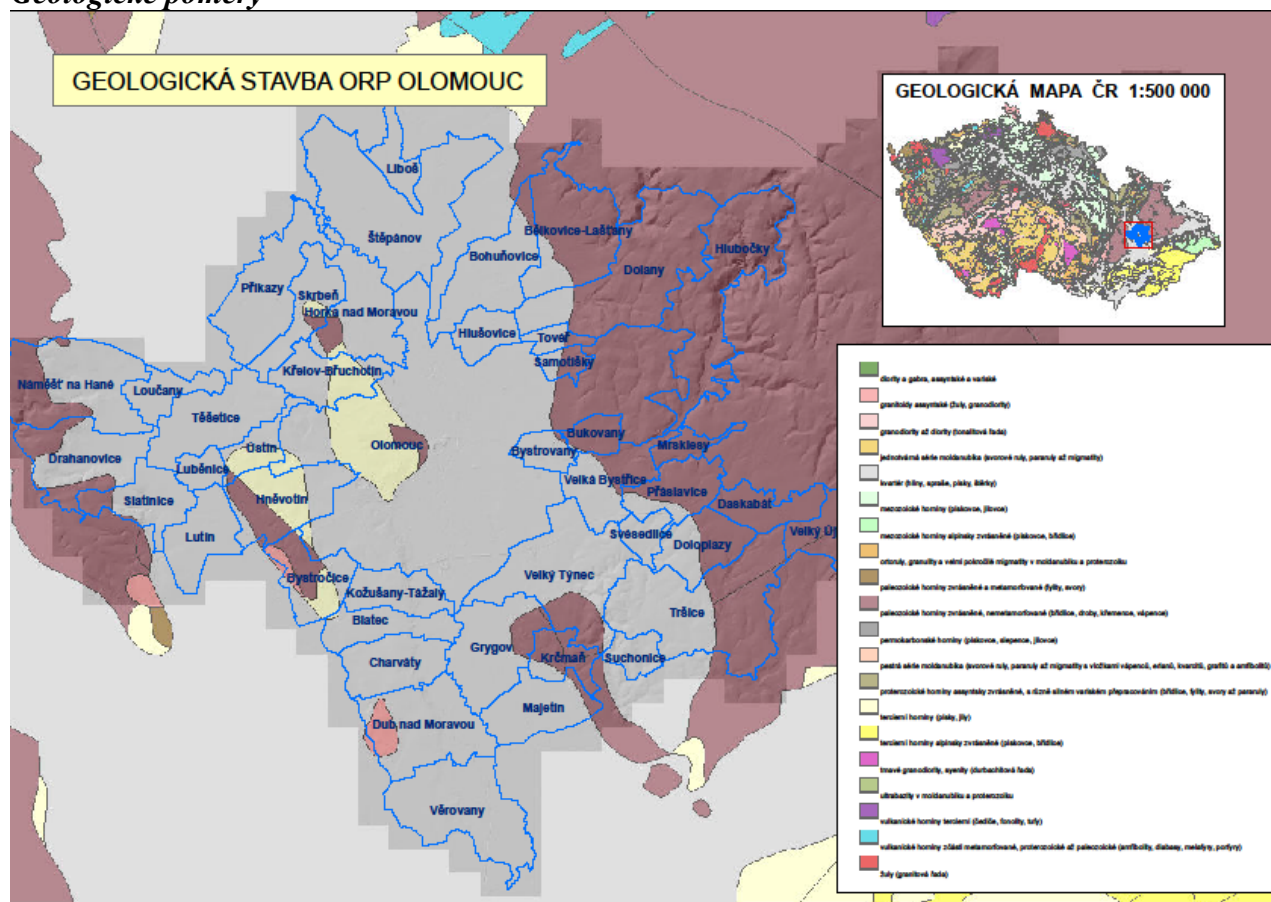
1. sběr údajů o území,
2. začleňování údajů o území do Jednotného datového modelu územně analytických podkladů Olomouckého kraje (dále také JDM ÚAP OK), využívaný pro pořizování územně analytických podkladů obcí s rozšířenou působností a územně analytických podkladů kraje,
3. předávání zpracovaných údajů o území mezi úřady územního plánování,
4. technickou podporu při naplňování datového skladu územně analytických podkladů,
5. podporu jednotného zpracování ÚAP,
6. dostupnost informací prostřednictvím dálkového přístupu.

2.3. Vyhodnocení stavu území

Z důvodů provázanosti podkladů pro rozbor udržitelného rozvoje území s následným rozбором udržitelného rozvoje je vyhodnocení stavu území zpracováno dle tematického členění

2.3.1. Horninové prostředí a geologie

Geologické poměry

Na území ORP Olomouc se prolínají obě základní geologické jednotky České republiky – Český masiv a Západní Karpaty. Západní Karpaty (Vnější západní Karpaty – Karpatské předhlubně), tvoří geologické podloží Hornomoravského úvalu, který prochází centrální částí ORP ve směru SZ-JV. Český masiv vstupuje do ORP svojí Moravskoslezskou oblastí (Moravskoslezské paleozoikum) pouze na západní a východní částí území a jako drobná tělesa granitoidů v okolí Olomouce.

Český masiv - Moravskoslezské paleozoikum

Na západě ORP zasahuje Český masiv v oblasti Zábřežské vrchoviny jako tzv. drahanský kulm (Náměšť na Hané, Drahanovice, Slatinice) na východě pak jako jesenický kulm v části Nízkého jeseníku (Bělkovice-Lašťany, Dolany, Hlubočky, Mrsklesy, Přáslavice, Svědlice, Daskabát, Doloplazy, Velký Újezd, Těšetice, Suchonice, Velký Týnec). Moravskoslezské paleozoikum (tzv. moravskoslezský devon a spodní karbon -kulm) je tvořeno prvohorními zvrásněnými, nemetamorfovanými, převážně usazenými horninami, které zde reprezentují především břidlice, droby, křemence, vápence. Podklad paleozoických souborů v moravskoslezské oblasti tvoří na většině území metamorfózou postižené granitoidy a zbytky jejich pláště označované jako brunovistulikum. Tato jednotka vystupuje na povrch v podobě malých výskytů v okolí Olomouc, jejich povrchové výchozy byly zařazeny mezi významné geologické lokality:

- geologická lokalita „Na skále u Hněvotína“ (Česká geologická služba - ID 1703)
- geologická lokalita Baba, žernůvky (Česká geologická služba ID 1535)
- Tučapská sklaka (Česká geologická služba ID 1687)

Vnější Západní Karpaty - Karpatské předhlubně

Prostor Karpatské předhlubně byl v neogénu, zejména jeho spodním oddílu – miocénu, vyplňován mocnými, sedimenty (vápnité jíly – tégly s vložkami jílovitých písků). Proto je dnešní Hornomoravský úval převážně vyplněn neogénními a kvartérními sedimenty jako jsou hlíny, spraše, štěrky a písky. Stavba vnějších Západních Karpat odráží mnohem markantnější závislost na tektonické stavbě, než je tomu u jednotek Českého masivu. Sedimentační prostor Karpatské předhlubně byl během pliocénu zúžen poklesovými zlomy směru SZ-JV (tzv. poruchové pásmo Hané) v jejichž důsledku došlo ke vzniku dílčích tektonických struktur podélného a příčného směru. Tektonicky omezené podélné struktury tvoří v ORP olomoucký příkop, hněvotínsko-olomoucká hrást a lutínský příkop. V příčném směru je zde patrné rozdělení na kosířsko-tršickou elevaci.

Povrchové výchozy starších hornin (viz. Moravskoslezské paleozoikum) jsou soustředěny do hněvotínsko-olomoucké hrásti, kterou tvoří seskupení dílčích ker vyzdvižených na konci pliocénu. Součástí hněvotínsko-olomoucké hrásti je i vyvýšenina budovaná spodnokarbonskými horninami kulmu. Na tomto výchozu, kulminujícím v prostoru Žerotínova a Václavského náměstí, leží historické jádro Olomouce.

Díky těmto geologickým podmínkám se nachází v ORP množství významných ložisek stavebních surovin ale i problémy související s těžbou..

2.3.2. Vodní režim

Hydrogeologické poměry

Z hydrologického hlediska leží celé území ORP Olomouc ve střední části oblasti povodí Moravy a lze zde rozlišit několik hydrogeologicky odlišných oblastí podmíněných geologickou stavbou. Jsou to západní, jesenická a beskydsko-karpatská oblast.

Západní oblast tvoří západní část povodí hlavního toku Moravy. Vyplňují ji převážně pahorkatiny a vrchoviny Českomoravské vrchoviny (Zábřežská vrchovina) s převládajícím podložím krystalických břidlic nebo křídý, devonu a kulmu. Tyto horniny s relativně nízkým zvětralinovým pláštěm prakticky nemají průlinovou propustnost a neobsahují významné akumulace podzemních vod. Výjimku tvoří devonské vápence, v nichž dochází k charakteristickým akumulacím krasových vod - přestože plošné rozšíření na povrchu území je malé. Roční úhrny srážek v této západní části oblasti povodí Moravy převážně klesají pod 600 mm. V souladu s tím klesají hodnoty specifického odtoku i pod $3 \text{ l. s}^{-1} \cdot \text{km}^{-2}$.

Oblast jesenická vyplňuje pramennou část oblasti povodí Moravy a povodí levostranných přítoků až po Bečvu. Rovněž horniny této oblasti nepředstavují vhodné prostředí pro akumulace podzemních vod. Roční úhrny srážek překračují 650 mm. V dobře zalesněné oblasti Jeseníků přesahují specifické odtoky i $10 \text{ l. s}^{-1} \cdot \text{km}^{-2}$ a směrem k Hornomoravskému úvalu klesají pod $5 \text{ l. s}^{-1} \cdot \text{km}^{-2}$.

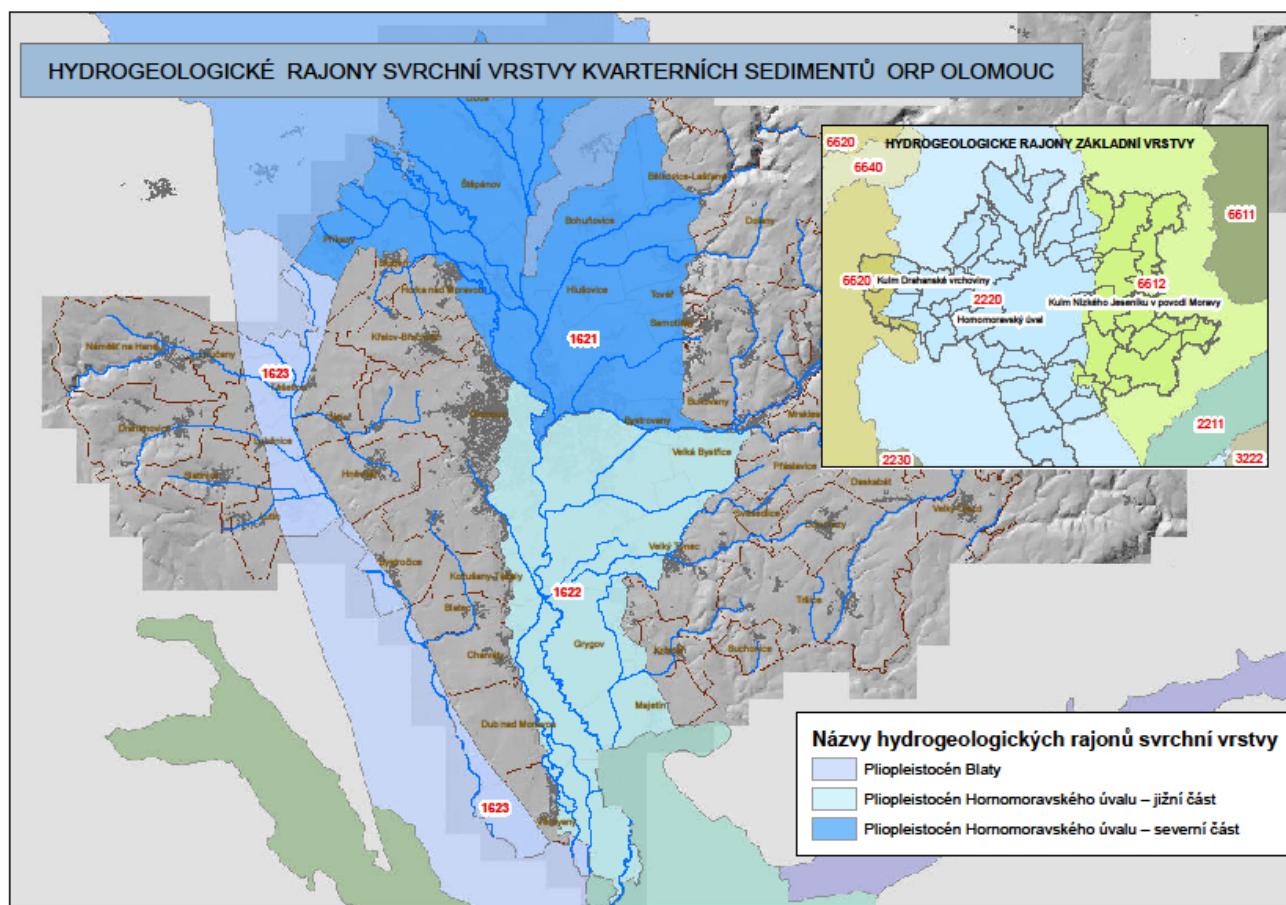
Beskydsko-karpatská oblast vyplňuje východní část oblasti povodí Moravy. Podloží v této oblasti tvoří převážně flyšové horniny Vnějších Západních Karpat. Roční úhrny srážek zde překračují 600 mm. V souladu s rozložením srážek a morfologickými poměry klesá specifický odtok z extrémních hodnot nad $20 \text{ l. s}^{-1} \cdot \text{km}^{-2}$ až pod $3 \text{ l. s}^{-1} \cdot \text{km}^{-2}$ v Dolnomoravském úvalu. Zalesnění nestačí upravovat nepravidelné odtoky, které jsou pro flyš charakteristické, protože jeho horniny mají propustnost omezenou flyšovým charakterem souvrství - soustavným výskytem pelitických vložek.

Pouze kvartérní a některé křídové a terciérní klastické sedimenty obsahují významnější akumulace průlinové podzemní vody (jsou předmětem legislativní ochrany - CHOPAV kvartér řeky Moravy).

Na území karpatské předhlubně se vyskytují rovněž minerální vody bez juvenilní složky s obsahem sirovodíku v sedimentech neogenního stáří. Výskyty těchto minerálních vod byly zjištěny například ve Slatinicích u Olomouce a ve Skalce u Prostějova.

Hydrogeologické rajony

Evidence obsahuje údaje o územním vymezení a charakteristikách hydrogeologických rajonů v ČR. Hydrogeologické rajony jsou vodním zákonem definovány jako území s obdobnými hydrogeologickými poměry, typem zvodnění a oběhem podzemní vody. Hydrogeologický rajón tvoří jeden nebo více kolektorů (kolektorem se rozumí horninová vrstva nebo souvrství hornin s dostatečnou propustností, umožňující významnou spojitou akumulaci podzemní vody nebo její proudění či odběr). Podle své pozice se hydrogeologické rajony rozdělují do svrchní vrstvy kvartérních sedimentů a coniaqu, základní vrstvy a hlubinné vrstvy bazálního křídového kolektoru.

Hydrogeologické rajóny jsou zjednodušeně vyjádřeny plochami v těchto třech horizontálních vrstvách. Hydrogeologické rajóny jsou složeny z jednoho či více útvarů podzemních vod. Hydrogeologické rajóny se evidují v rozsahu údajů o jejich územní identifikaci, názvu, číselném identifikátoru pozici a názvu mezinárodní oblasti povodí, ke které přísluší. Údaj o příslušném správci povodí je jednoznačně určen pro útvary podzemních vod, ze kterých je rajon složen. Aktuální vymezení hydrogeologických rajonů je určeno vyhláškou č. 5/2011 Sb., o vymezení hydrogeologických rajonů a útvarů podzemních vod, způsobu hodnocení stavu podzemních vod a náležitostech programů zjišťování a hodnocení stavu podzemních vod.

Hydrologické poměry

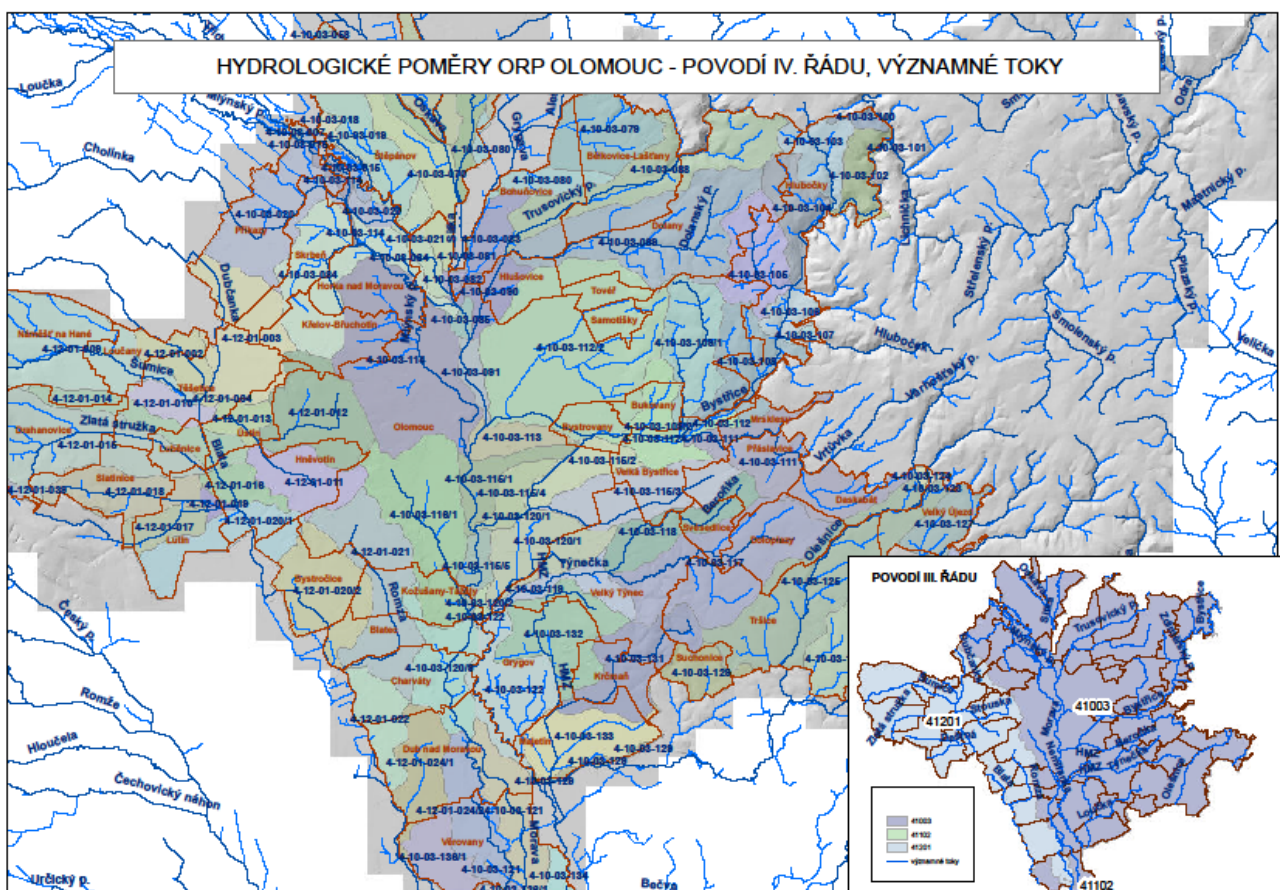
Hlavním tokem ORP Olomouci a zároveň i oblasti povodí Moravy je řeka Morava protékající taktéž Olomoucí. Po stránce hydrologické patří oblast povodí Moravy k úmoří Černého moře, vodu odvádí prostřednictvím řeky Moravy do Dunaje (povodí I.řádu). Při dalším členění (povodí III.řádu) se dělí na 2 základní povodí

4-10-03 : Morava od Třebůvky po Bečvu

4-12-01 : Morava od Bečvy po Hanou.

V jižní části ORP (jihovýchod obce Věrovany) zasahuje malá část povodí 4-11-02 : Bečva od soutoku Vsetínské Bečvy a Rožnovské Bečvy po ústí

Hlavní pramennou oblast představují Jeseníky. Toky patří k vrchovino-nížinné oblasti. Toky mají zřejmou převahu vodnosti v zimním a jarním období (nad 60 % celoročního odtoku), kdy se na napájení vodních toků podílí voda z dešťových či sněhových srážek.

Nejvýznamnějším tokem celé oblasti je stejnojmenná páteřní řeka Morava, která pramení pod Králickým Sněžníkem (1 423 m n. m.) s pramenem ve výšce cca 1 370 m n. m. Protéká přes Mohelnickou brázdu nejprve Hornomoravským a pak Dolnomoravským úvalem, Litovelským Pomoravím. Pod Olomoucí se stéká se svým největším levobřežním přítokem – řekou Bečvou. Morava je nejdelší moravskou řekou vůbec, je levostranným přítokem Dunaje, do kterého se vlévá na hranicích Slovenska a Rakouska po Děvině.

Významná vodní díla v ORP - pouze vodní nádrž Nemilanka -Vodní nádrž na stejnojmenném toku Nemilka, km 0,6. Nádrž slouží k využití vodní energie, k akumulaci vody pro trvalé zajištění minimálního průtoku a k rybolovu.

Charakteristika oblasti povodí Moravy na území ORP Olomouc

Podkladem pro zpracování následujících kapitol byl Plán oblasti povodí Moravy 2010-2015.

Povrchové vody - vodní útvary povrchových vod

Pro potřeby popisu a hodnocení stavu vod a návrhů opatření ke zlepšení současného stavu vod jsou jednotlivé oblasti povodí rozděleny na vodní útvary, které jsou základními jednotkami vodohospodářského plánování.

Vodní útvar definuje „vodní zákon“ jako vymezené významné soustředění povrchových nebo podzemních vod v určitém prostředí charakterizované společnou formou výskytu nebo společnými vlastnostmi vod a znaky hydrologického režimu.

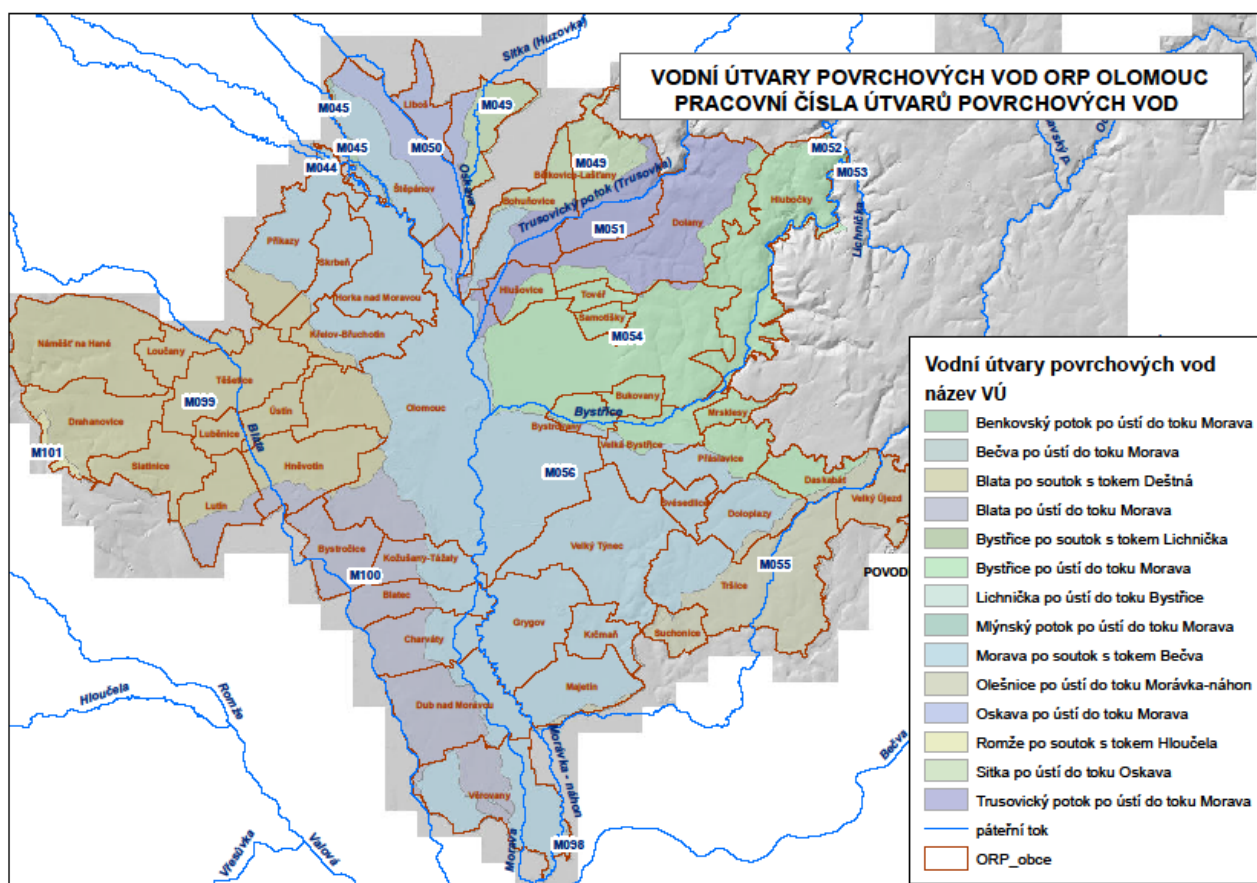
Rozlišují se:

Vodní útvary povrchových vod , které se dělí na:

- vodní útvary povrchových vod tekoucích (řeky)
- vodní útvary povrchových vod stojatých (jezera, vodní nádrže zbudované činností člověka)

Vodní útvary podzemních vod, které se dělí na:

- vodní útvary podzemních vod svrchní
- vodní útvary podzemních vod hlavní
- vodní útvary podzemních vod hlubinné (v ORP Olomouc se nevyskytují)

Útvary povrchových vod ORP Olomouc

Pracovní číslo vodního útvaru	Identifikátor vodního útvaru	Název VÚ	Páteří tok	*Typ VÚ
M044	40330000	Mlýnský potok po ústí do toku Morava	Mlýnský potok	42114
M045	40334000	Benkovský potok po ústí do toku Morava	Benkovský potok	42114
M049	40395000	Sitka po ústí toku Oskava	Sitka	42124
M050	40396000	Oskava po ústí do toku Morava	Oskava	42125

M051	40404000	Trusovický potok	Trusovický potok	42114
M052	40414000	Bystřice po soutok s tokem Lichnička	Bystřice	42124
M053	40415000	Lichvička po ústí do toku Bystřice	Lichnička	42114
M054	40426000	Bystřice po ústí do toku Morava	Bystřice	42125
M055	40437000	Olejnice po ústí do toku Morávka-náhon	Olešnice	22124
M056	40440000	Morava po soutok s tokem Bečkva	Morava	21137
M098	40619000	Bečva po ústí do toku Morava	Bečva	21137
M099	40637000	Blata po soutok s tokem Deštná	Blata	42124
M100	40641030	Blata po ústí do toku Morava	Blata	21124
M101	40655060	Romže po soutok s tokem Hloučela	Romže	42124

**pozn.popisné charakteristiky typů útvarů povrchových vod-řeka*

Ekoregion		Nadmořská výška - uzavěrný profil [m]		Geologie		Plocha povodí [km²]		Řád toku - uzavěrný profil	
typ	kód	typ	kód	typ	kód	typ	kód	řád	kód
Maďarská nížina (11)	1	< 200	1	křemíty	1	< 100	1	4	4
Karpaty (10)	2	200 – 500	2	vápny	2	100 – 1 000	2	5	5
Východní plošiny (16)	3	500 – 800	3			1 000 – 10 000	3	6	6
Centrální vysočina (9)	4	> 800	4			> 10 000	4	7	7
								8	8

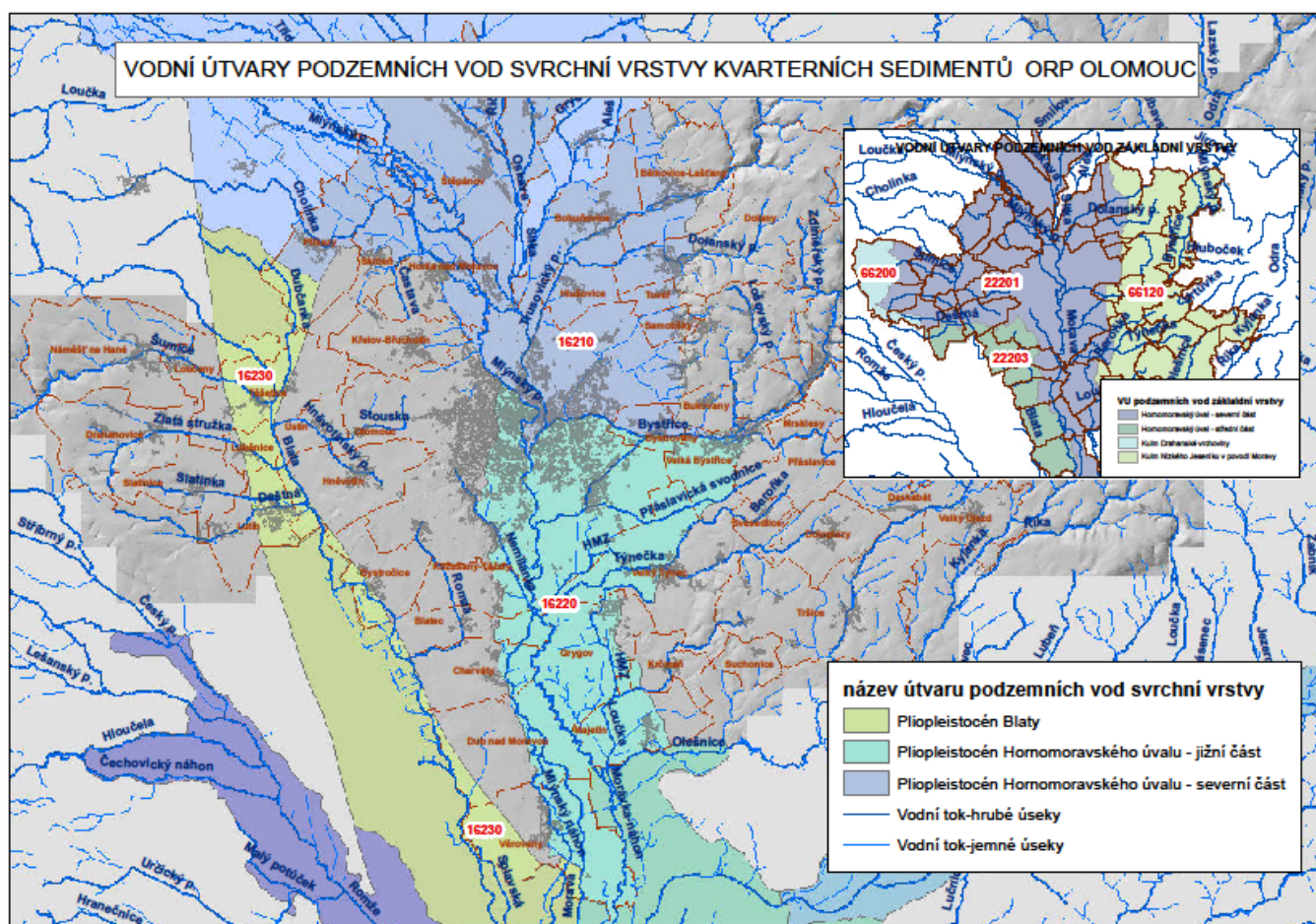
Podzemní vody - vymezení útvarů podzemních vod vychází z přírodních podmínek podzemních vod, jako je systém proudění a hranice hydrogeologických struktur. Základním podkladem pro vymezování útvarů podzemních vod v ČR je využití hydrogeologické rajonizace. Hydrogeologická rajonizace se v ČR používá již více než 40 let a hydrogeologické rajony jsou základní jednotky pro bilanci množství podzemních vod.

Útvary podzemních vod jsou zpracovány do jednotlivých vrstev ležících nad sebou:

- útvary podzemních vod - svrchní (kvartér, coniak)
- útvary podzemních vod - hlavní
- útvary podzemních vod - hlubinné (bazální kolektor cenomanu) – v ORP se nevyskytuje

Seznam útvarů podzemních vod a příslušných hydrogeologických rajónů ORP Olomouc

Číslo útvaru podzemních vod	Název útvaru podzemních vod	Pozice útvaru podzemních vod	Příslušný hydrogeologický rajon	Název příslušného hydrogeologického rajonu
16210	Pliopeistocén Hornomoravského úvalu - severní část	svrchní	1621	Pliopeistocén Hornomoravského úvalu - severní část
16220	Pliopeistocén Hornomoravského úvalu - jižní část	svrchní	1622	Pliopeistocén Hornomoravského úvalu - jižní část
16230	Pliopleistocén Blaty	svrchní	1623	Pliopleistocén Blaty
66200	Kulm Dražanské vrchoviny	základní	6620	Kulm Dražanské vrchoviny
66120	Kulm Nízkého Jeseníku v povodí Moravy	základní	6612	Kulm Nízkého Jeseníku v povodí Moravy
22201	Hornomoravský úval-severní část	základní	2220	Hornomoravský
22203	Hornomoravský úval - střední část	základní	2220	Hornomoravský úval

Chráněné oblasti

V oblasti povodí Moravy zasahující do ORP Olomouc leží území CHOPAV kvartéru řeky Moravy vymezené pro podzemní vody. CHOPAV představují území, která mají být přednostně chráněna jako přirozené zásobárny kvalitní surové povrchové a podzemní vody, která může být v budoucnu využita pro zásobování obyvatel.

2.3.3. Hygiena životního prostředí

V Plánu oblasti povodí Moravy byly hodnoceny větší odběry a vypouštění vod zahrnuté do vodohospodářské bilance

Vypouštění odpadních vod do povrchových vod

Vypouštění odpadních vod do vod povrchových formou bodových zdrojů znečištění, představuje významný vliv na kvalitu vody. Podle původu odpadních vod je lze rozdělit na vypouštění komunální, průmyslové (potravinářství a ostatní), z energetiky, ze zemědělství a na vypouštění ostatní. Samostatnou skupinu tvoří vypouštění vod s tepelnou zátěží.

Za bodové zdroje znečištění jsou pro zpracování Plánu oblasti povodí Moravy považována vypouštění vod, která jsou sledována a zahrnuta do vodohospodářské bilance, tzn. že se jedná o vypouštění, u kterých skutečné (případně vodoprávním úřadem povolené) množství

vypouštěné vody přesahuje 500 m³ za měsíc či 6 000 m³ za rok. U vypouštěných vod s tepelnou zátěží jsou kritéria významnosti nárůst vody v řece průměrně více než o 2°C, nebo průměrná tepelná zátěž větší než 10 MW.

Bodové znečištění povrchových vod dle původu odpadních vod v oblasti povodí Moravy zasahující do ORP Olomouc (dle místa znečištění)

- **Vypouštění odpadních vod z komunálních zdrojů znečištění:**
Obec Bohuňovice ČOV, Středomoravská VAS Olomouc – Mariánské Údolí (Hlubočky) ČOV, Město Velká Bystřice ČOV, Středohor.VAS Olomouc-Olomouc ČOV a obec Lutín.
- **Vypouštění odpadních vod z průmyslových zdrojů znečištění potravinářského průmyslu**, které přesahuje limity nebylo v ORP identifikováno
- **Vypouštění odpadních vod z průmyslových zdrojů znečištění nebo z komunálních zdrojů znečištění s výrazným podílem průmyslových odpadních vod:**
Mora Moravia, Mariánské Údolí – NS pokovovna, Mora Moravia, Mariánské Údolí – NS halaI-smaltovna, Mora Moravia, Mariánské Údolí – kalolisovna, KD TRANSPORT MORAVIAN AHAINS Holubičky, Dalkia ČR – Teplárna Olomouc (jez)
- **Vypouštění odpadních vod s tepelnou zátěží:**
Dalia ČR – Teplárna Olomouc (jez)

Odběry povrchové vody

Odběry povrchových vod patří mezi hlavní druhy užívání vod, které rozhodujícím způsobem ovlivňují vodohospodářskou bilanci. Z hlediska účelů použití odebírané vody můžeme odběry dělit podle odvětví na odběry pro lidskou spotřebu, pro průmysl, pro energetiku, pro zemědělství a na odběry ostatní.

V ORP Olomouc se jedná o odběry:

- Potravinářství - Česká drožďářenská Olomouc, Hodolany (39,1 tis. m³ rok⁻¹)
- Průmysl - Dalkia Teplárna Olomouc (783,7 tis. m³ rok⁻¹)

Významné odběry podzemních vod ovlivňující průtoky v tocích, významná šterkoviště

Šterkoviště a jejich vliv na vodní útvar byla v plánu oblasti povodí Moravy hodnocena na základě velikosti těžebního jezera, abraze břehů a vlivu sufoze. V ORP Olomouc se nachází jedno šterkoviště s vysokou mírou významnosti vlivu na podzemní vody a to těžba šterku v Chomoutově.

Plošné znečištění

Plošné znečištění povrchových vod je kromě znečištění z bodových zdrojů jedním z nejvýznamnějších vlivů, který určuje výslednou jakost vod a tím i stav vodních útvarů. Zejména pro některé ukazatele jako je dusík, případně vybrané pesticidy, představuje plošné znečištění hlavní zdroj zatížení vod. V ORP Olomouc dosahuje přebytek bilance dusíku ve vodních útvarech MO průměrných (30-40 kg.ha⁻¹.rok) až podprůměrných hodnot (20-30 kg.ha⁻¹.rok) celé oblasti povodí Moravy. Také hodnoty plošného znečištění fosforem jsou na většině území podprůměrné (0,25 – 0,50 kg.ha⁻¹.rok), v západní části ORP průměrné (0,75 – 1,0 kg.ha⁻¹.rok).

Bodové znečištění podzemních vod

V oblasti povodí Moravy zasahující do ORP Olomouc byly identifikovány následující rizikové zátěže ovlivňující útvary podzemních vod: FARMAK a.s. Olomouc, Mora expedice, Grygov-sklládka, SME-Hodolany-rozvodna, M.L.S. Holice s.r.o, SIGMA Lutín a.s., Olomouc-Neředín, Mora Moravia a.s.

Odběry podzemních vod

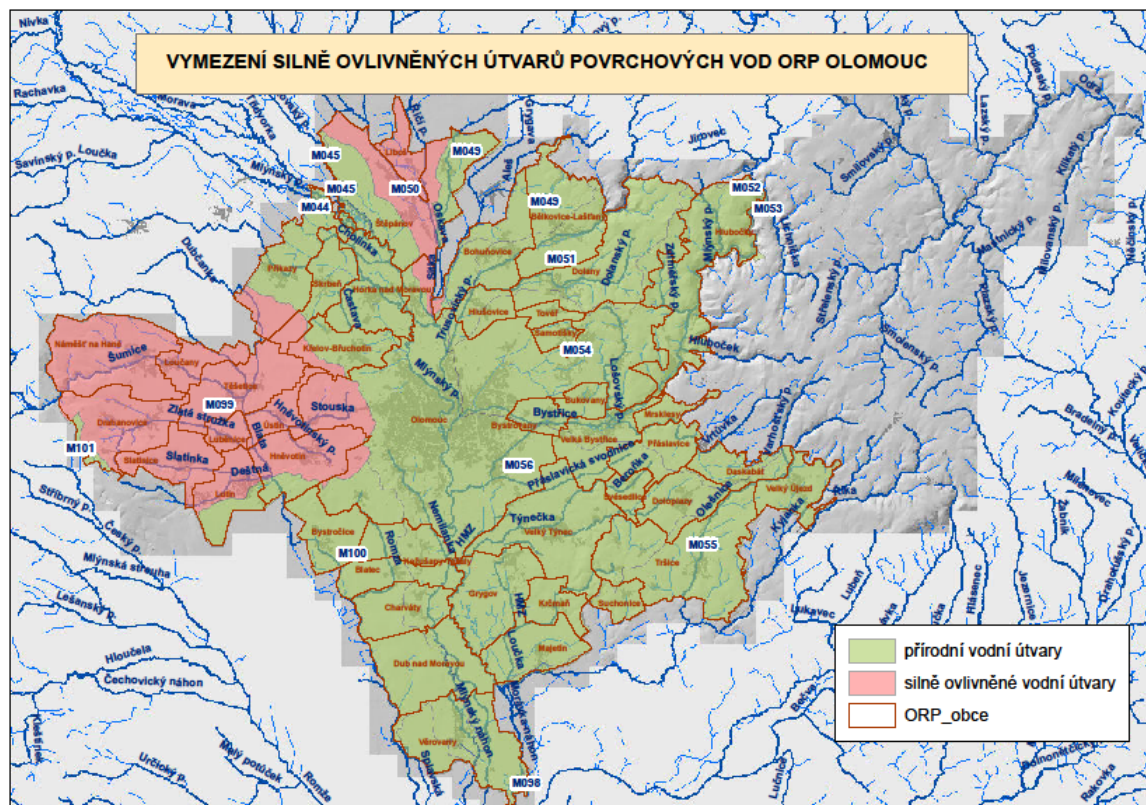
Za významné odběry podzemních vod v oblasti povodí Moravy jsou považovány odběry nad 10 l.s-1.

V oblasti povodí Moravy zasahující do ORP Olomouc byly identifikovány následující významné odběry podzemních vod (výběr podle vydatnosti v delším časovém období):

Středomor. VAS Olomouc-prameniště Štěpánov, Středomor. VAS Olomouc-prameniště Černovír, Středomor. VAS Olomouc- Chomoutov pram., OLMA Olomouc.

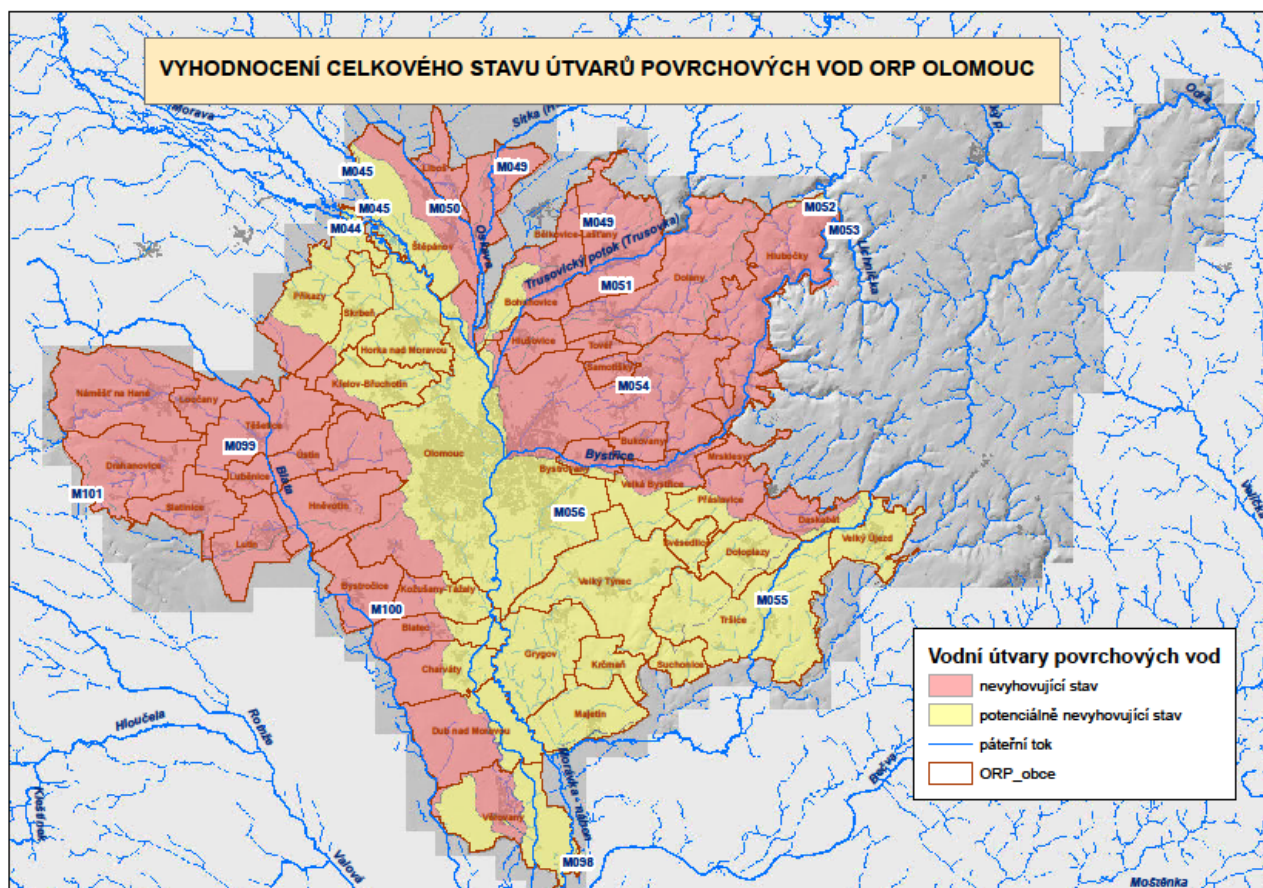
Stav a ochrana vodních útvarů

U povrchových vod tekoucích bylo v Plánu oblasti povodí Moravy provedeno vymezení tzv. silně ovlivněných vodních útvarů, což jsou útvary, které mají v důsledku fyzických změn způsobených lidskou činností podstatně změněný charakter a nemohou proto splňovat parametry dobrého ekologického stavu. U těchto útvarů bylo prokázáno, že je nelze navrátit do přírodního stavu, protože by to znemožnilo nebo výrazně negativně ovlivnilo současné užívání, nenahraditelné jinými akceptovatelnými způsoby. Konkrétně se jedná o vodní útvary M050 Oskava po ústí do toku Morava (do ORP zasahuje pouze malá část) a M099 Blata po soutok s tokem Deštná.

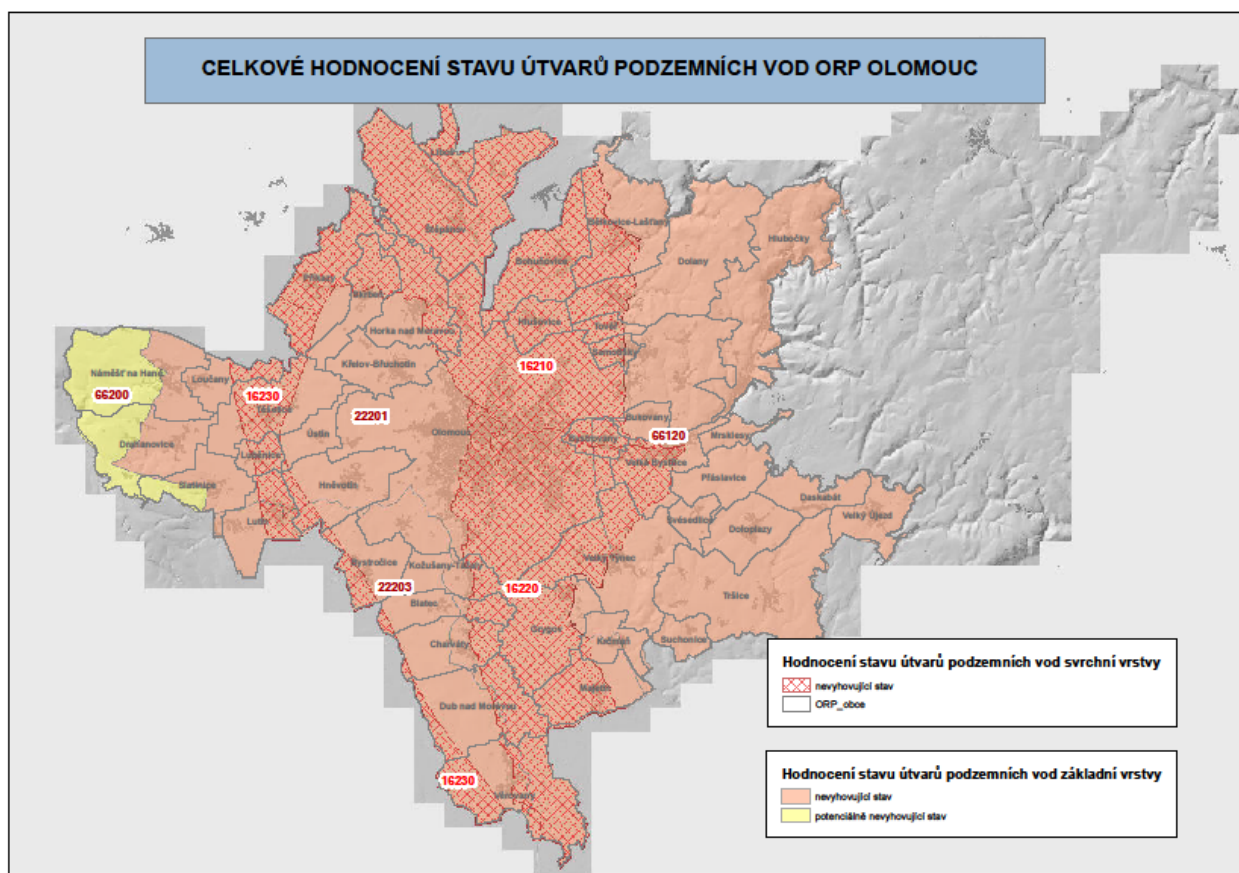

Vyhodnocení celkového stavu útvaru povrchových vod a podzemních vod

Hodnocení celkového stavu útvarů povrchových vod je postaveno na porovnání sledovaných údajů v rámci monitoringu. Z celkového počtu 14 útvarů povrchových vod ležících či zasahujících do ORP Olomouc bylo vyhodnoceno 8 útvarů v nevyhovujícím stavu a 6 útvarů v potenciálně nevyhovujícím stavu.

Celkové hodnocení stavu podzemních vod je syntézou výsledků chemického a kvantitativního stavu přičemž výsledný stav je dán méně příznivým výsledkem. V ORP Olomouc je u všech vodních útvarů - kromě vodního útvaru základní vrstvy ID 66200 (Kulm Drahanské vrchoviny) – zjištěn nevyhovující stav.

Jako nástroj k nápravě zjištěného stavu vodních útvarů povrchových i podzemních vod a k zajištění udržitelného užívání vod slouží tzv. programy opatření obsažené v Plánu oblasti Povodí Moravy.

Ochrana před povodněmi a vodní režim krajiny

K nejvýznamnějším součástem plánu v oblasti protipovodňové ochrany patří problematika tzv. prioritních oblastí, které byly určeny závaznou částí Plánu hlavních povodí ČR a byly pro ně zpracovány návrhy konkrétních protipovodňových opatření. ORP Olomouc se týká Prioritní oblast 1 – Protipovodňová opatření v území Olomouce.

Předtím než byla konkrétní opatření sestavena do uceleného souhrnu, byla v rámci plánu provedena podrobnější shrnutí týkající se stavu ochrany před povodněmi a vodního režimu krajiny.

Vybrané jevy analytické části, které se v ORP Olomouc výrazněji projevují:

- **vodní eroze**, je v oblasti Moravy s poměrně hustým osídlením zvláště citlivým problémem. V ORP Olomouc jsou plošnou erozí nejvíce ohroženy VÚ M101 Romže po soutok s tokem Hlučela (31 858 t/rok) a VÚ M099 Blata po soutok s tokem Deštná (28 869 t/rok). Na zbývajícím území ORP je potenciální plošná vodní eroze mírně nad průměrem oblasti povodí Moravy, v rozmezí 15 000 – 20 000 t/rok.

- **místa omezující průtočnost koryt vodních toků** - kritická místa vznikají z různých důvodů, nejčastěji vlivem komunikačních staveb, křižujících vodní toky a jejich nivy. Taková místa, způsobující obtíže při odtoku vody, vznikla často živelným způsobem a jejich problémy je nutno následně řešit. Výskyt takových míst silně závisí na hustotě a charakteru

osídlení, nebo jiného využití území i na přirozeném charakteru odtokových poměrů v dotčených lokalitách.

Mista omezující průtočnost koryt vodních toků ORP Olomouc

Prac.číslo VÚ	Vodní tok	lokalita	komentář
M054	Bystřice	Hlubočky	Místní trať-ledové obtíže
M054	Bystřice	Mariánské údolí – Hrubá voda	Ledové obtíže
M054	Bystřice	Bystrovany	Jez – ledové obtíže
M054	Bystřice	Olomouc-Hodolany	Výletní trať – ledové obtíže
M055	Olešnice	Majetín	Nekapacitní železniční most
M056	Morava	Hynkov	Jez na Moravě – dochází k nápěchům
M056	Morava	Olomouc	Ledové obtíže
M056	Morava	Věrovany	Nekapacitní silniční most
M099	Šumice	Náměšť na Hané	Místní trať u mostu – neprůchodnost ledových ker
M099	Šumice	Loučany	Místní trať – neprůchodnost ledových ker
M099	Šumice	Těšetice	U kamenného mostu – neprůchodnost ledových ker
M100	Blata	Dub nad Moravou, Blatec	Přestárlé porosty v profilu
		Vrbátky-Blatec	Nekapacitní železná lávka
		Dub nad Moravou	Nekapacitní stupeň, nekapacitní obslužná lávka

Vymezení zastavěných území nechráněných nebo nedostatečně chráněných před povodněmi

Informace o zastavěných územích kde riziko ohrožení překračuje úroveň uznanou jako nejvýše přijatelnou pro daný typ území. Tímto vyhodnocením byl získán základní soubor požadavků na rozsah povodňové ochrany. Za přijatelnou úroveň snížení rizika se považuje v souladu s platnou metodikou zajištění ochrany před povodněmi:

- pro historická centra měst a historickou městskou zástavbu na kulminační průtok Q100,
- pro souvislou sídelní zástavbu, průmyslové areály a významné liniové a komunikační stavby na kulminační průtok Q50,
- pro ostatní rozptýlenou bytovou zástavbu a objekty výrobních činností v menších sídlech na kulminační průtok Q20.

Celkový počet lokalit, které jsou nedostatečně chráněny před povodněmi, byl v ORP Olomouc vyčíslen na 21, přičemž největším sídlem, které potřebuje povodňovou ochranu doplnit je město Olomouc kde je povodní ohroženo více než 30 000 obyvatel.

Místa nechráněná před povodněmi v ORP Olomouc

Prac.číslo VÚ	Vodní tok	lokalita	Poč. obyvatel nedostatečně chráněných v lokalitě
M054	Bystřice	Hlubočky	1970
M056	Morava	Příkazy	191
M056	Morava	Skrbeň	105
M056	Morava	Horka nad Moravou	671
M056	Morava	Chomoutov	
M056	Morava	Olomouc	30 098
M056	Morava	Kožušany-Tážaly	23
M056	Morava	Grygov	158
M056	Morava	Věrovany	
M056	Beroňka	Svésedlice	
M056	Beroňka	Velký Týnec	
M056	Týnečka	Velký Týnec	
M099	Deštná	Slatinice (Lípy)	
M099	Deštná	Lutín	
M099	Deštná	Lutín (Třebčín)	
M099	Slatinka	Slatinice	
M099	Slatinka	Lutín	
M099	Stouska	Topolany	35
M099	Stouska	Ústín	
M100	Blata	Lutín	
M100	Blata	Bystročice	

2.3.4. Ochrana přírody a krajiny

ORP Olomouc nemá zatím zpracovanou studii popisující krajinný ráz.

Geomorfologické poměry

Dle regionálního geomorfologického členění na území ORP zasahují obě základní jednotky: Hercynský systém (subsystém Hercynská pohoří) a Alpsko-Himalájský systém (subsystém Karpaty). Obě jednotky se výrazně liší geologickou stavbou a historickým vývojem, což se odráží i v odlišné struktuře reliéfu.

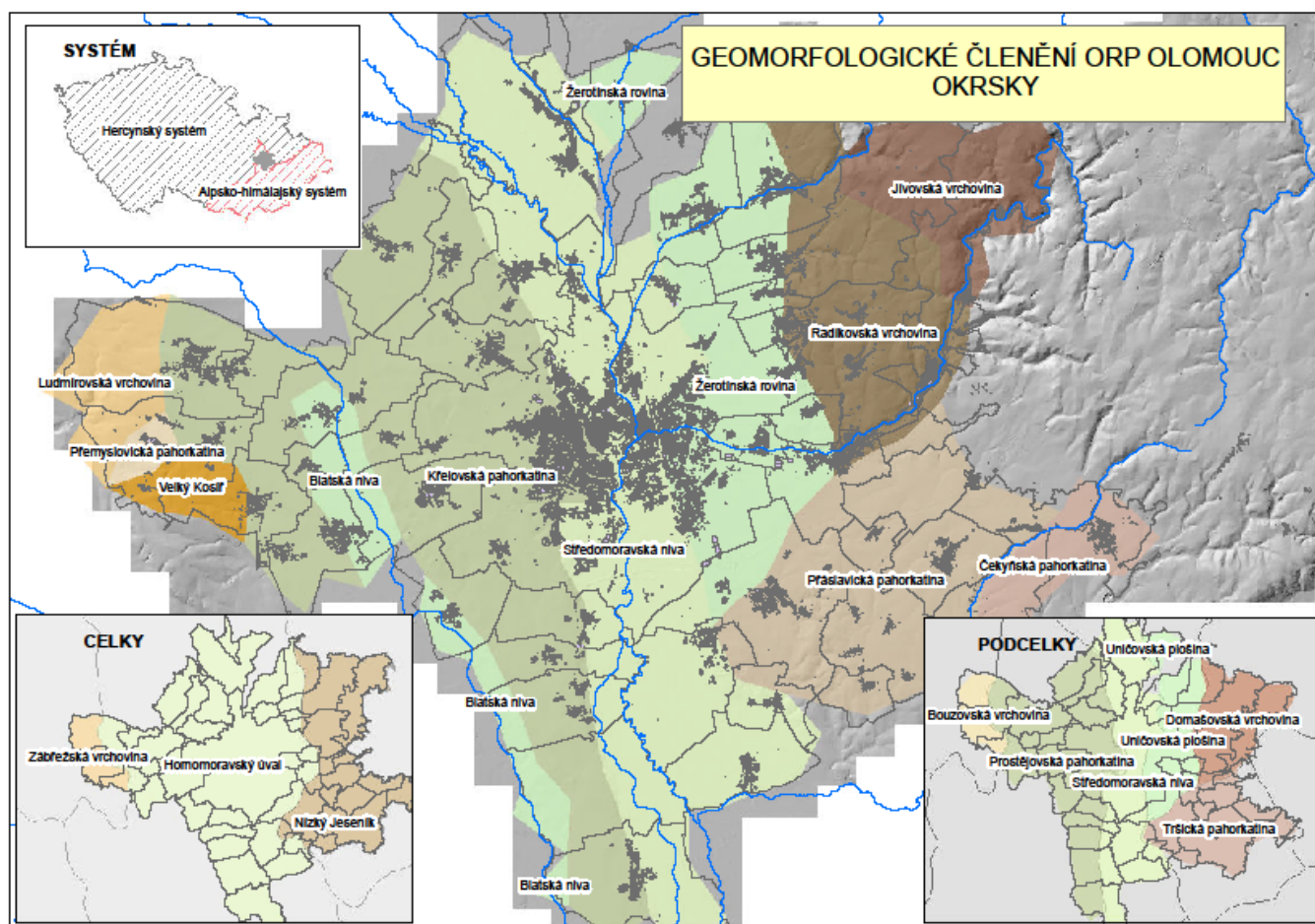
Nižší taxonometrické úrovně - subprovincie, oblasti, celky, podcelky a okrsky

Geomorfologické členění východní a západní části ORP Olomouc

provincie	subprovincie	oblast	celek	podcelek	okrsek
Česká Vysočina	Krkonošsko-jesenická	Jesenická oblast	Zábřežská vrchovina	Bouzovská vrchovina	Přemyslovská pahorkatina
					Velký Kosíř
					Ludmírovská vrchovina
			Nízký Jeseník	Domašovská vrchovina	Jíčovská vrchovina
				Tršická pahorkatina	Radíkovská vrchovina
					Přáslavická pahorkatina
					Čekyňská pahorkatina
				Oderské vrchy	Kozlovská vrchovina

Geomorfologické členění střední části ORP Olomouc

provincie	subprovincie	oblast	celek	podcelek	okrsek
Západní Karpaty	Vněkarpatské sníženiny	Západní vněkarpatské sníženiny	Hornomoravský úval	Uničovská plošina	Žerotínská rovina
				Středomoravská niva	
				Prostějovská pahorkatina	Křelovská pahorkatina Blatská niva

Nejvýraznější geomorfologickou strukturou je příkopová propadlina Hornomoravského úvalu s mírně zvlněným nížinným georeliéfem. Ten ostře kontrastuje s příkrými zlomovými svahy Nízkého Jeseníku na severovýchodě a téměř neznatelně je oddělen od Zábřežské vrchoviny na severozápadě.

Hornomoravský úval

-Střední část Hornomoravského úvalu (podcelek Středomoravská niva) tvoří několik kilometrů široká akumulární rovina podél řeky Moravy, se střední výškou 206m. Nivu Moravy tvoří souvrství štěrkopísků, které je kryté povodňovými sedimenty. Štěrkopísčité souvrství dosahuje ve střední části nivy mocnosti téměř 30 m. Charakteristickou krajinu tvoří pole, louky, lužní lesy (dub habr). SPR Plané loučky.

-Západní část Hornomoravského úvalu (podcelek *Prostějovská pahorkatina*) – zasahuje do ORP severní části okrsku *Blatská Niva* a severní části okrsku *Křelovská pahorkatina*. Blatská niva - akumulární rovina podél řeky Blaty s charakteristickou krajinou luk polí a lužních lesů.

Křelovská pahorkatina - nížinná pahorkatina starého údolí řeky Moravy mezi Litovlí a obcí Těšetice převážně na neogenních a kvartérních sedimentech Krajinu tvoří pole a sady i drobné lesíky tvořené smíšenými listnatými porosty s dubem.

-Severovýchodní část Hornomoravského úvalu tvoří podcelek Uničovská plošina, do ORP zasahuje její jižní část okrsek Žerotínská rovina. Jde o nížinnou pahorkatinu tvořenou náplavovými kuželi vodních toků stékajících z Jeseníků pokrytých spraší a svahovými sedimenty. Značný rozsah má náplavový kužel Bystřice. Při úpatí Nízkého Jeseníku jsou kužely kryty až 20 m mocnými svahovými sedimenty.

Zábřežská vrchovina

Do zábřežské vrchoviny resp. její jižní části - podcelku Bouzovské vrchoviny - zasahuje pouze nejzápadnější část území ORP. (obce Náměšť na Moravě, Drahanovice a Slatinice). Okrsky Bouzovské vrchoviny: jižní výběžek *Lumírovské vrchoviny*, východní výběžek *Přemyslovické pahorkatiny* a severní část *Velkého Kosíře*.

Lumírovská vrchovina

vrchovina složená převážně ze spodnokarbonských zvrásněných usazenin s ostrůvky devonských hornin, místy neogenní usazeniny. Krajinu tvoří mozaika polí, luk a ve vyšších polohách smrkových lesů s bukem

Přemyslovická pahorkatina

pahorkatina tvořící pruh nižšího terénu v pokračování tektonické sníženiny Prostějovské kotliny, složená ze spodnokarbonských zvrásněných usazenin, ostrůvky neogenních sedimentů. V krajině převládají pole, lesíky jsou tvořeny smrkovými porosty místy s vtroušenou jedlí a borovicí.

Velký Kosíř

výrazná vyvýšenina srážně spadající zlomovým svahem k JZ a pozvolněji se sklánějící k SV složená spodnokarbonskými zvrásněnými usazeninami (drobami, břidlicemi), nejv. Bod Velký Kosíř 442m (leží mimo ORP v kú Slatinky), převážně zalesněná, hlavně ve stří. části porosty smrkovými, dubovými s příměsí akátu a náročnějších listnáčů. Přírodní rezervace Malý Kosíř u Zlatiniv na Hané.

Nízký Jeseník

Vrchovina Nízkého Jeseníku se prudce zvedá nad Hornomoravským úvalem ve východní části ORP Olomouc ve směru S-J. Severovýchodní část ORP zasahuje podcelek Domašovská vrchovina (s okrsky: *Jíšovská vrchovina* a *Radíkovská vrchovina*), jihovýchodní část pak podcelek Tršická pahorkatina (s okrsky: *Přáslavická pahorkatina* a *Čekyňská pahorkatina*).

Jíšovská vrchovina

Do ORP zabíhá jižní částí (území obcí Dolany a Hlubočky), budované převážně na spodnokarbonských břidlicích a drobách. Charakteristický je členitý reliéf s široce zaoblenými rozvodními hřbety a typickými mladými hluboce zařezanými údolími s příkrými

svahy. Vrchovina je středně zalesněná smrkovými porosty s bukem a jedlí. V kat.úz. Hrubá Voda velké kamenolomy.

Radíkovská vrchovina

plochá vrchovina, tvořená spodnokarbonskými břidlicemi a drobami, členité území s maldými, hluboce zařezanými údolími, středně zalesněná smrkovými porosty s jedlí, místy smrkovými porosty s jedlí a bukem.

Přáslavická pahorkatina

plochá pahorkatina, převážně spodnokarbonské břidlice a droby, badenské sedimenty a spraše. Reliéf pahorkatiny je plochý s rozsáhlými plošinami, široce zaoblenými rozvodními hřbety a rozevřenými údolími, nepatrně až málo zalesněná porosty dubu a smrku, SPR U bílých hlín, U Strejčkova lomu.

Čekyňská pahorkatina

Zasahuje do ORP severozápadní částí. Jedná se o členitou pahorkatinu převážně na spodnokarbonských břidlicích a drobách. Málo zalesněná, pouze místy smrkovými monokulturami a dubovými porosty. Velké kamenolomy, u obce Velký Újezd- Výkleky.

2.3.5. Zemědělský půdní fond a pozemky určené k plnění funkcí lesa

Velkou část území ORP tvoří rozlehlé plochy intenzivně využívané zemědělské půdy, lesy a hodnotné přírodní prvky se nachází pouze na východním a západním okraji území a podél řeky Moravy a Bystřice. Téměř polovinu rozlohy ORP tvoří zemědělská půda, která je obdělávaná ve velkých plochách. Na velké části se vyskytují převážně nejkvalitnější půdy (černozemě, hnědozemě) s I. a II. třídou ochrany. Podíl orné půdy ze zemědělské půdy je takřka 83%.

ORP Olomouc	2007	31.12.2009
Podíl zemědělské půdy z celkové výměry	45,69%	45,6%
Podíl lesních pozemků z celkové výměry	31,45%	31,5%
Podíl zastavěných a ostatních ploch z celkové výměry	21,89%	21,9

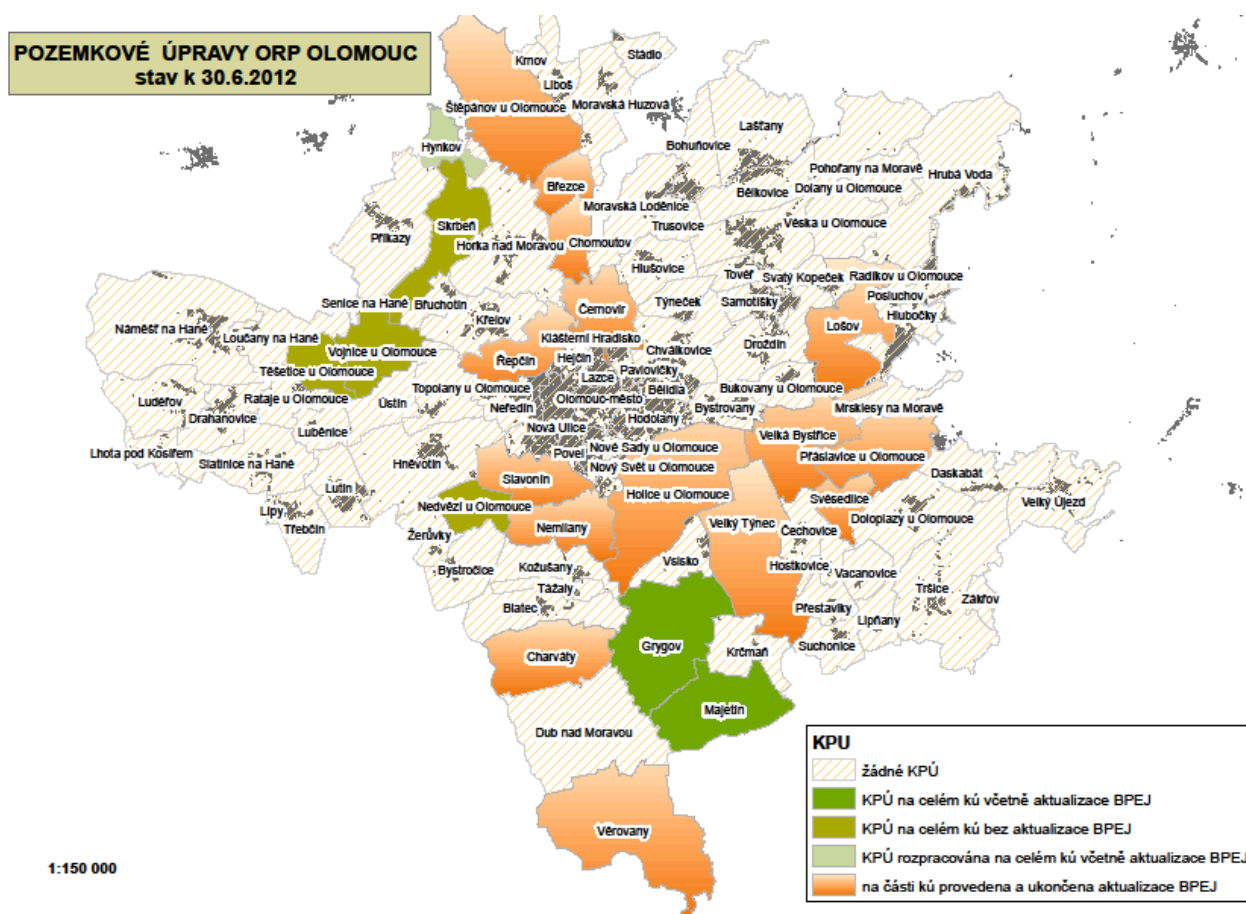
V území se nachází velkoplošně chráněné území CHKO Litovelské Pomoraví, množství maloplošně chráněných území, 2 přírodní parky, evropsky významné lokality NATURA 2000 a ptačí oblast NATURA 2000. Středem území prochází nadregionální biokoridor.

Pozemkové úpravy

Územní plán stanoví základní koncepci rozvoje daného území, ochrany jeho hodnot, plošného a prostorového uspořádání, koncepci uspořádání krajiny a veřejné infrastruktury, zajistí pro tyto funkce ochranu nezbytných ploch. Úroveň podrobnosti zpracování a projednání územního plánu nepředpokládá bezprostřední realizaci záměrů v něm obsažených. Pozemkové úpravy plochy v nezastavěném území prostorově a funkčně scelují nebo dělí na parcely, zajišťují přístup na pozemky a řeší vlastnické vztahy. Současně navrhuje a realizují plán společných zařízení (PSZ) pro zlepšení životního prostředí, ochranu a zúrodnění půdního fondu, vodohospodářská opatření a opatření ke zvýšení ekologické stability krajiny. Pozemkové úpravy tedy obsahují nejen návrh, ale i realizaci navržených opatření a zařízení.

Styčnými body obou procesů jsou zejména návrh plánů společných zařízení pozemkových úprav a vymezení veřejně prospěšných staveb a veřejně prospěšných opatření v návrzích územních plánů. V těchto bodech jsou vyjádřeny veřejné zájmy pro další rozvoj území. Obce, které mají komplexní pozemkové úpravy ukončené je hodnotí kladně především pro vyjasnění vlastnických vztahů ve shodě všech zúčastněných stran, zpřístupnění pozemků, vybudování cest a pro jejich přesah do protipovodňové a protierozní ochrany.

V ORP Olomouc byly komplexní pozemkové úpravy (včetně aktualizace BPEJ) ukončeny k 30.6.2012 pouze v obcích Grygov a Majetín.

2.3.6. Veřejná dopravní a technická infrastruktura

Vybavenost obcí ORP Olomouc technickou infrastrukturou

ORP Olomouc má strategickou polohu v centru Moravy s hospodářsky silným centrem – krajským městem Olomoucí, jež je přirozené spádové a správní centrum nejen ORP, ale celého Olomouckého kraje a významná dopravní křižovatka v rámci ČR. Olomouc je významnou křižovatkou silniční a železniční dopravy a východiskem regionální hromadné dopravy. Dopravně nejzatíženějšími úseky silnic v ORP jsou silnice I. třídy - intenzita dopravy dosahuje 30–35 tis. vozidel. Pro zlepšení životního prostředí obcí v průjezdném úseku silnic II. a III. třídy se v roce 2004 započalo s realizací protihlukových opatření. Mezinárodní silnice E462 zajišťuje severojižní spojení Polska s Moravou a Rakouskem. Napojením rychlostní komunikace R46 na dálnici D1 ve Vyškově je zabezpečeno dopravní spojení s Brnem a další pokračování na Prahu (dálnice D1) a Bratislavu (Dálnice D2).

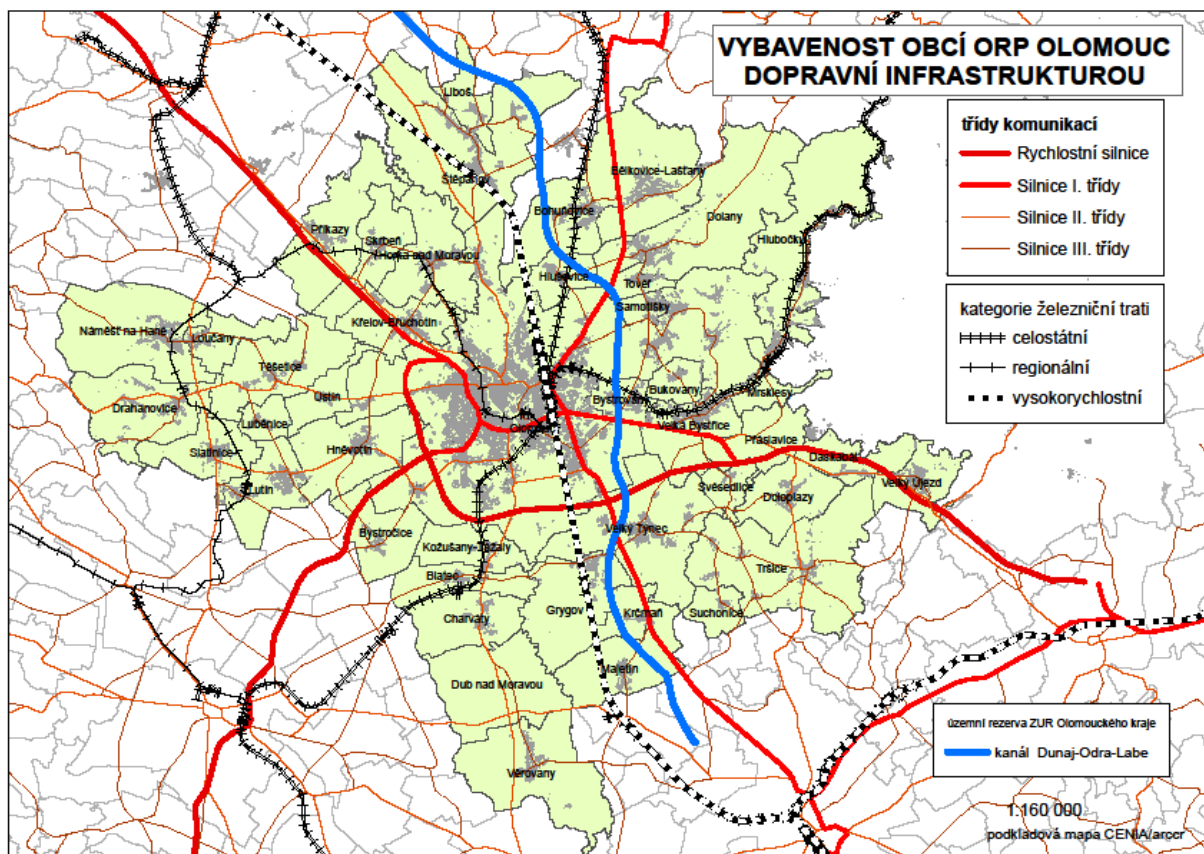
Olomouc je důležitým železničním, ve městě se sbíhá pět tratí Českých drah, včetně přímé trasy na Prahu. Železniční trať je modernizována výstavbou spojovacího ramene I. a II. koridoru Česká Třebová – Olomouc – Přerov.

Významné železniční tratě procházející ORP Olomouc (označení, směr)

- 270 Olomouc směr Přerov, Ostrava
- 270 Olomouc směr Zábřeh, Praha
- 275 Olomouc směr Senice na Hané
- 290 Olomouc směr Šternberk, Šumperk
- 301 Olomouc směr Prostějov, Nezamyslice
- 310 Olomouc směr Krnov, Opava

Letecká, cyklistická, vodní a pěší doprava plní především účely rekreační, turistické nebo sportovní. Současné tendence jsou zvýšit podíl hromadné a nemotoristické dopravy na dělbě přepravy do zaměstnání.

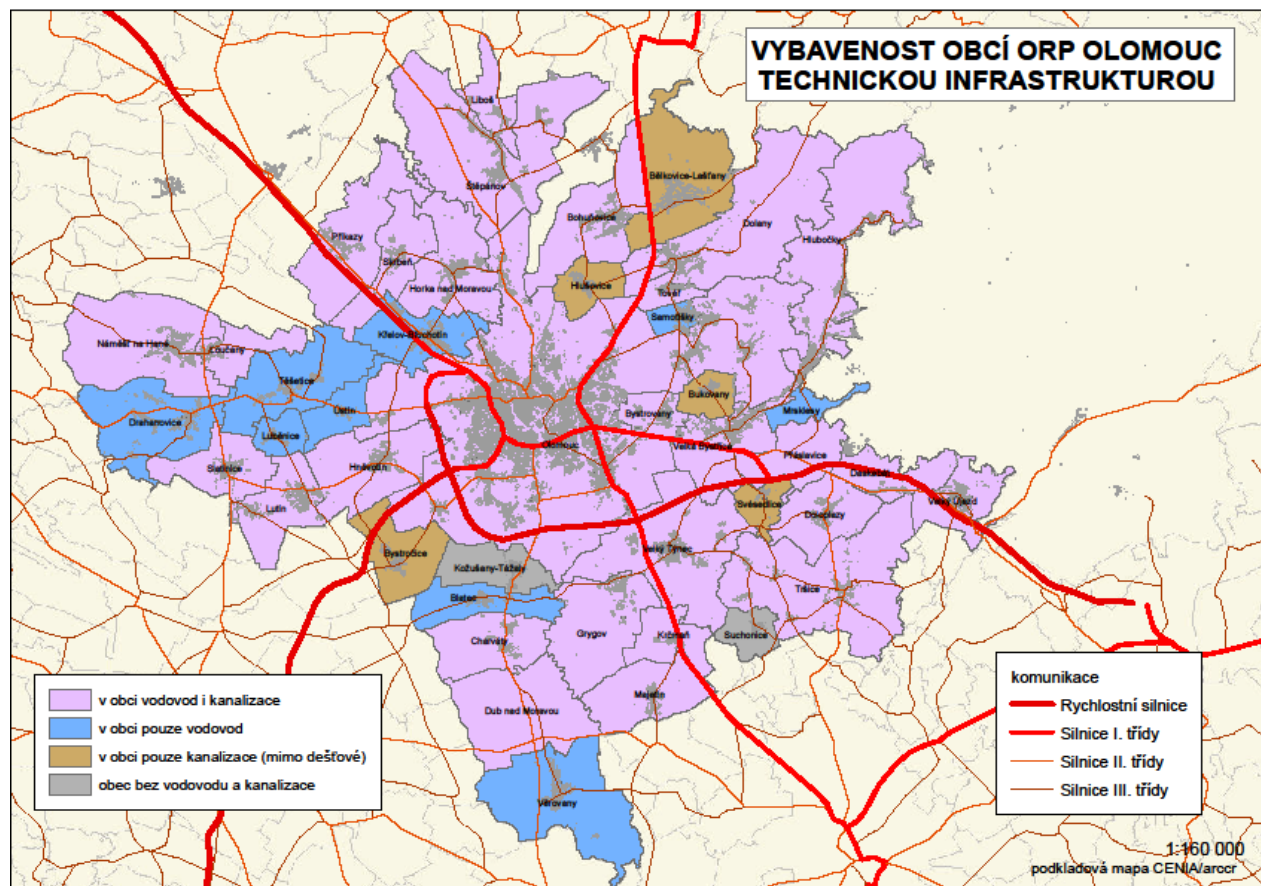
Zásady územního rozvoje Olomouckého kraje – aktualizace č.1 hájí v souladu s Politikou územního rozvoje ČR rezervu průplavního spojení kanál Dunaj-Odra-Labe.

Vybavenost obcí ORP Olomouc technickou infrastrukturou

Vybavenost obcí technickou infrastrukturou je zřejmá z následujícího schéma. Hodnoceno bylo napojení obce na vodovod a jednotnou nebo splaškovou kanalizaci (dešťová kanalizace nebyla brána v úvahu). Jelikož všechny obce v ORP jsou plynofikovány (mimo 4 místní části obcí*), nebylo napojení na plyn do hodnocení zahrnuto.

**Pozn. Plynovod chybí v místních částech Posluchov a Hrubá Voda (obec Hlubočky), Věska a Pohořany (obec Dolany)*

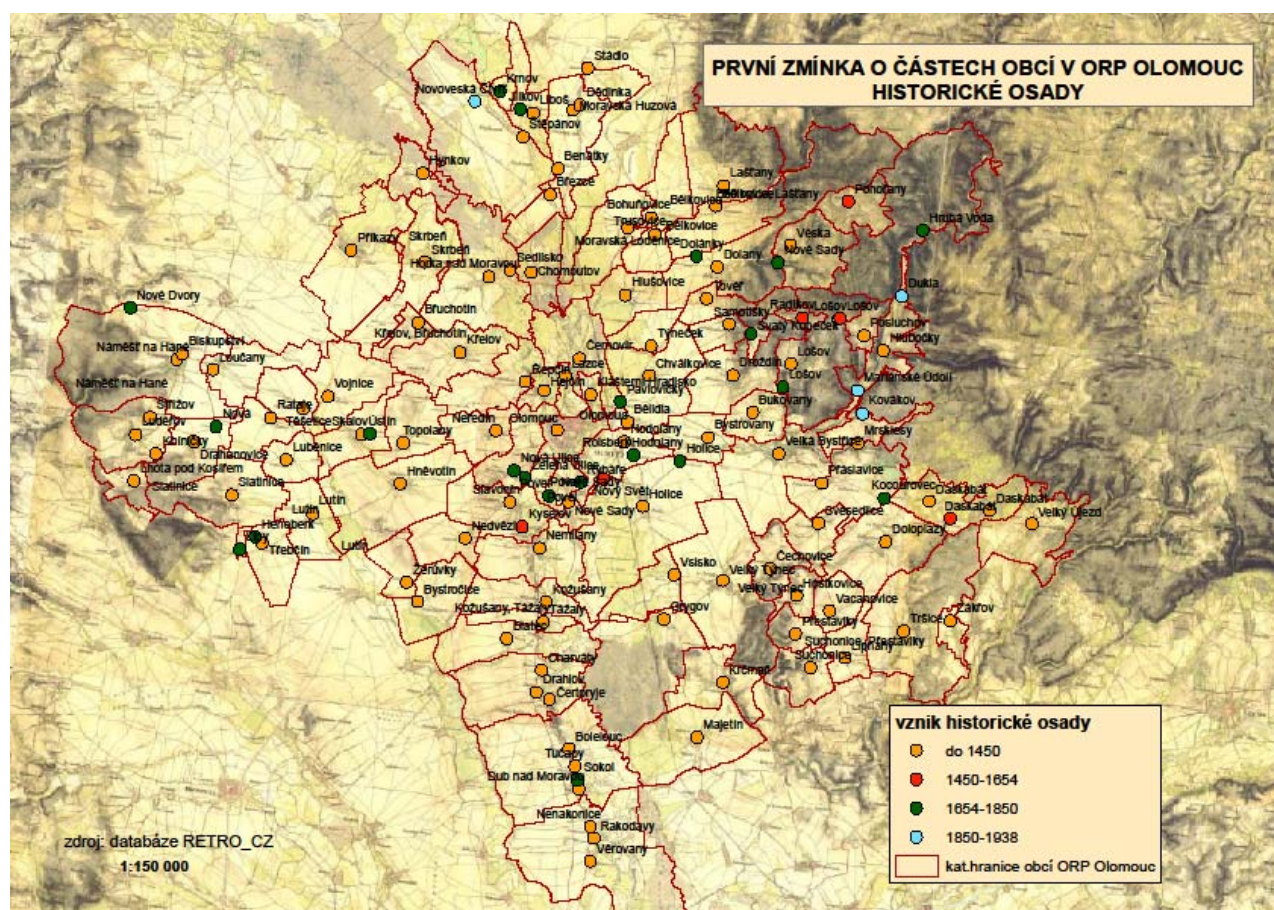
2.3.7. Sociodemografické podmínky

Území ORP Olomouc patří z hlediska stáří jednotlivých sídel mezi staré sídelní oblasti Moravy, které byly tradičně osídleny většinou pravěkých zemědělských kultur a také během raného středověku. Centrem osídlení byla od počátku Olomouc osídlena již v 9. stol. Ve staré sídelní oblasti dominovaly državy církve a nižší šlechty. Olomoucké biskupství, disponovalo rozsáhlými statky s lenní strukturou.

V 11. – 12. stol. se vlivem vnitřní kolonizace začalo osídlení posouvat za hranice starého sídelního území. S tímto procesem souviselo systematické klučení lesa. K osídlení ostatních částí Moravy došlo ve 13. a 14. století během tzv. velké kolonizace vrcholného středověku. Na kolonizaci se významně podílel Biskup Bruno ze Schauenburgu (1205–81). Pomocí lenního systému a především německým obyvatelstvem osídloval dosud neobydlené oblasti Moravy.

Převážná část obcí ORP Olomouc vznikla do roku 1450 a nese znaky nejstaršího osídlení vsí - neortogonální návěsní lokaci.

Takto založená sídelní struktura se postupně vyvinula v současnou sídelní strukturu, která je silně ovlivněna krajským městem Olomoucí.

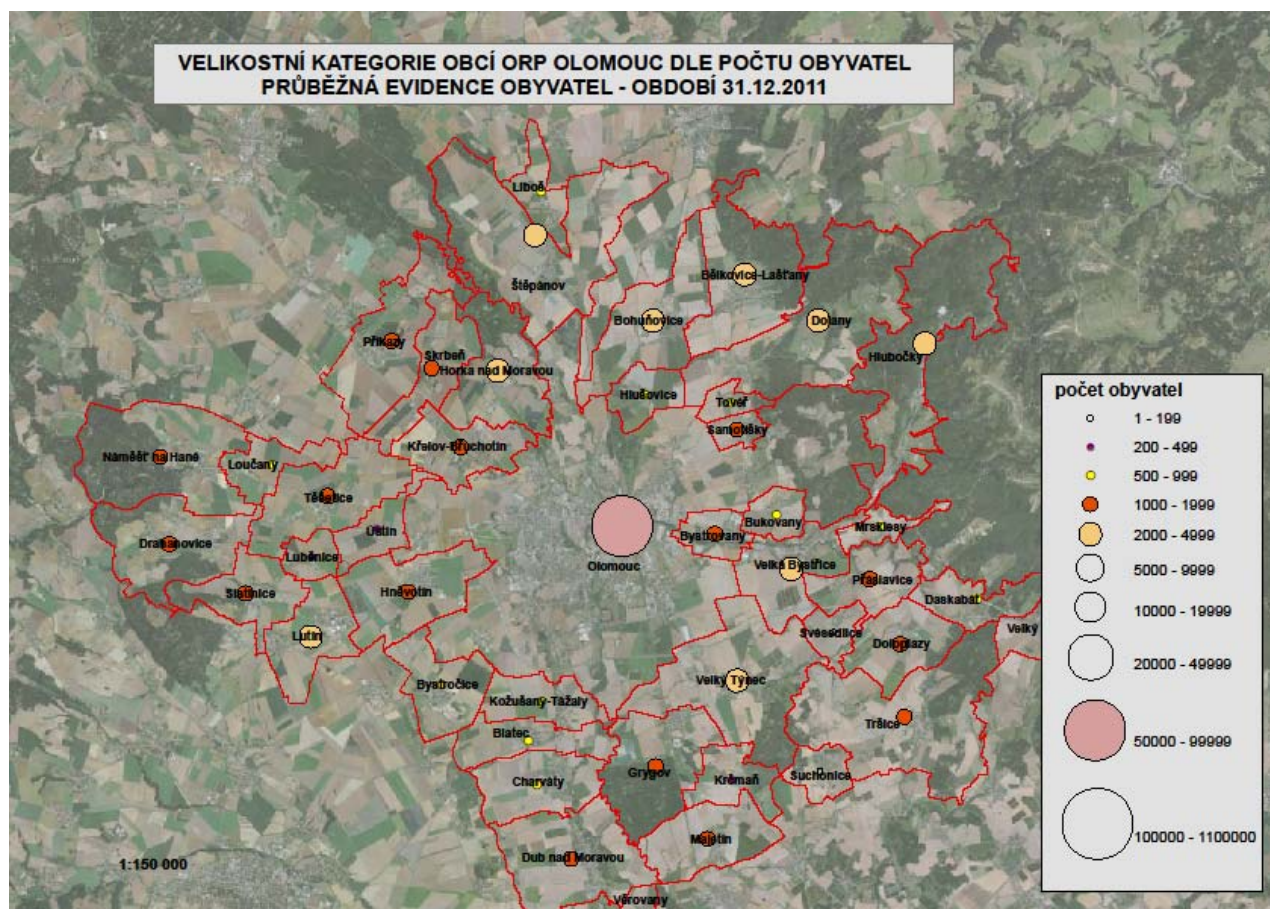

Velikostní kategorie obcí

ORP Olomouc je silně urbanizované území s jediným centrem krajským městem Olomoucí a 43 obcemi lokalizovanými kolem tohoto centra, jehož význam přesahuje hranice ORP.

V Olomouckém kraji je stanoveno 13 správních obvodů obcí s rozšířenou působností (SO ORP). Nejvíce obyvatel žije ve SO ORP Olomouc, kde se jejich počet za posledních deset let zvýšil o 2%. Z krátkodobého časového hlediska posledních dvou let zde však růst počtu obyvatel stagnuje. K 31.12.2011 žilo v ORP Olomouc, včetně vojenského újezdu Libavá 161 754 obyvatel z toho 99 529 v Olomouci. (tj. téměř 62 % obyvatel ORP a téměř 16% obyvatel Olomouckého kaje).

Nejvíce obcí ORP spadá do velikostních kategorií 1000-1999 obyvatel (18 obcí), 500-999 obyvatel (11 obcí) 2000-4999 obyvatel (9 obcí). Velikostní kategorii 200-499 naplňují v ORP pouze 3 obce. Nejmenší kategorie do 199 obyvatel je zastoupena dvěma obcemi. Zbývající velikostní kategorie obcí nejsou v ORP Olomouc zastoupeny vůbec. Samotné město Olomouc svým počtem obyvatel osciluje mezi kategoriemi s hranicí 100 000 obyvatel. Převládajícím podílem obcí ve větších velikostních kategoriích se sídelní struktura ORP Olomouc odlišuje od sídelní struktury ČR pro kterou je charakteristická hustá síť malých obcí.

V posledních deseti letech dochází ke změně vztahu Olomouce a jejího zázemí (stejně jako u dalších krajských měst ČR). Převládající centralizační procesy vedoucí k degradaci venkovského spádového území se mění a dochází k opačnému – odstředivému procesu směrem z jádrového města. Díky nárůstu počtu obyvatel v obcích v bezprostřední blízkosti Olomouce se tyto dostávají do vyšších velikostních kategorií a naopak dochází k poklesu počtu nejmenších obcí do 500 obyvatel.

Přesun do vyšší velikostní kategorie byl mezi lety 2001 a 2011 u obcí přimykajících se k Olomouci v severovýchodní části ORP (Hlušovice, Tověř, Bystrovany, Bukovany, Dolany a Bělkovice-Lašťany) kde je vliv suburbanizace nejzřetelnější.

Velikostní kategorie obcí ORP Olomouc v letech 2001 a 2011.

Velikostní kategorie obce dle počtu obyv.	ORP Olomouc 31.12.2001	ORP Olomouc 31.12.2011	Počet obyvatel 31.12.2001	Počet obyvatel 31.12.2011	ČR %obyvatel*
			% ORP	% ORP	
do 199	2	2	341 0,2%	367 0,2%	1,7%
200–499	6	3	2412 1,5%	1312 0,8%	6,3%
500–999	9	11	5704 3,6%	7498 5%	9%
1000–1999	19	18	26192 16,7%	25743 16%	9,7%
2000–4999	7	9	20508 13%	26237 16%	11,4%
5000–9999					9,2%
10000–19999					9,1%
20000–49999					11,6%
50000-99999		1		99529 62%	10%
100000+	1		102246 65%		22%
Celkem			157403 (100%)	160686 (100%)	10562214 (100%)

ČSÚ-Data průběžné statistiky – mimo vojenský újezd Libavá

*ČSÚ- předběžné výsledky SLDB2011

Sídelní struktura ORP Olomouc

Sídelní struktura – charakteristika osídlení určité oblasti na základě kvalitativních a kvantitativních rozdílů mezi jednotlivými sídly. Charakteristika spočívá ve významovém rozlišení sídel a vychází z dílčích klasifikací sídel (např. podle počtu obyvatel, počtu domů, funkce, půdorysu, vztahu město x venkov)

Sídelní systém – soubor sídel s jejich vzájemnými vztahy - k síti sídel vykazujících určitou vnitřní strukturu se přidává ještě existence funkčních a jiných vztahů (zjišťuje se charakter, intenzita a hierarchie vztahů).

Hierarchizace sídel ORP Olomouc

Města o různé velikosti a vlivu, vytvářejí kolem sebe regiony různé úrovně a fungují mezi nimi vzájemné vazby podřízenosti méně významných center významnějším.

Město Olomouc je na první pohled jediné silné centrum nejen ORP, ale celého regionu. Z odborné literatury, která se věnuje socioekonomické regionalizaci jsme pro identifikaci postavení Olomouce v sídelním systému ČR vybrali práci Martina Hampla z roku 2005 „Geografická organizace společnosti v České Republice: transformační procesy a jejich obecný kontext“, která navazuje a aktualizuje jeho dřívější práce s touto tematikou. Dle těchto studií a v nich definovaných ukazatelů vymezených na základě migračních, pracovních a

obslužných procesů, je hierarchie sídel ČR stanovena ve třech základních úrovních - makroregionální, mezoregionální a mikroregionální a dalších podtypech. Regiony zahrnují území, které je pod vlivem určitého sídla – střediska, pro které byl stanoven číselný indikátor „komplexní regionální význam“ (KRV).

Hierarchizace regionálních středisek

Úroveň regionu	popis
makroregionální	celá ČR, středisko Praha, KRV =1
Mezoregionální 1. stupně	střediska I. řádu jsou Brno (KRV=2) a Ostrava(KRV=3)
Mezoregionální 2. stupně	11 středisek mezi nimi Olomouc s KRV=5
Mikroregionální (2 stupně)	200 regionů
Subregionální úroveň (2 kategorie)	

Olomouc je tedy střediskem mezoregionu II. řádu s přímou vazbou (podřízenost) na Prahu, která je významnější než na Brno. Olomouc je naopak nadřazeným střediskem pro střediska mikroregionální úrovně:

Prostějov (KRV=21), Přerov (KRV=22), Šumperk (KRV=35), Jeseník (KRV=68), Hranice (KRV=81), Uničov (KRV=103), Mohelnice (KRV=105) a Litovel (KRV=133).

Vzájemné vazby mezi mikroregionálními a subregionálními středisky byly posuzovány především na základě pracovní sítě s jízdky a vyjíždky, obslužného spádu obcí a kritériu populační velikosti. Jako střediska subregionů v ORP Olomouc byly studii určeny obce Hlubočky, Lutín a město Velká Bystřice.

Studie následně vymezuje i řádově vyšší regiony tzv. metropolitní areály. Jejich formování je v první řadě projevem typu růstu největších středisek, tj. růstu prostorového. Ten zahrnuje i suburbanizační proces, avšak má i řadu dalších převážně kvalitativních důsledků. V ČR byly vymezeny jako areály, jejichž jádru jsou mezoregionální centra.

Město Olomouc bylo určeno jako hlavní centrum **Olomouckého metropolitního areálu**, který v sobě zahrnuje obce III. stupně Lipník nad Bečvou, Prostějov, Přerov a Šternberk, přičemž obvody Prostějova i Přerova jsou velmi rozsáhle a převážně venkovského typu. Navíc intenzita kontaktů Olomouc-Přerov je blízko kritické úrovně.

Venkovský prostor ORP Olomouc

Venkovský prostor neboli venkovská oblast se dá definovat jako území, jež tvoří mozaiku sídel a krajiny mezi nimi. Vyznačuje se specifickou prostorovou strukturou a charakterem hospodářství a společnosti je specifikou částí socioekonomické struktury. K vymezení venkova existují různé přístupy.

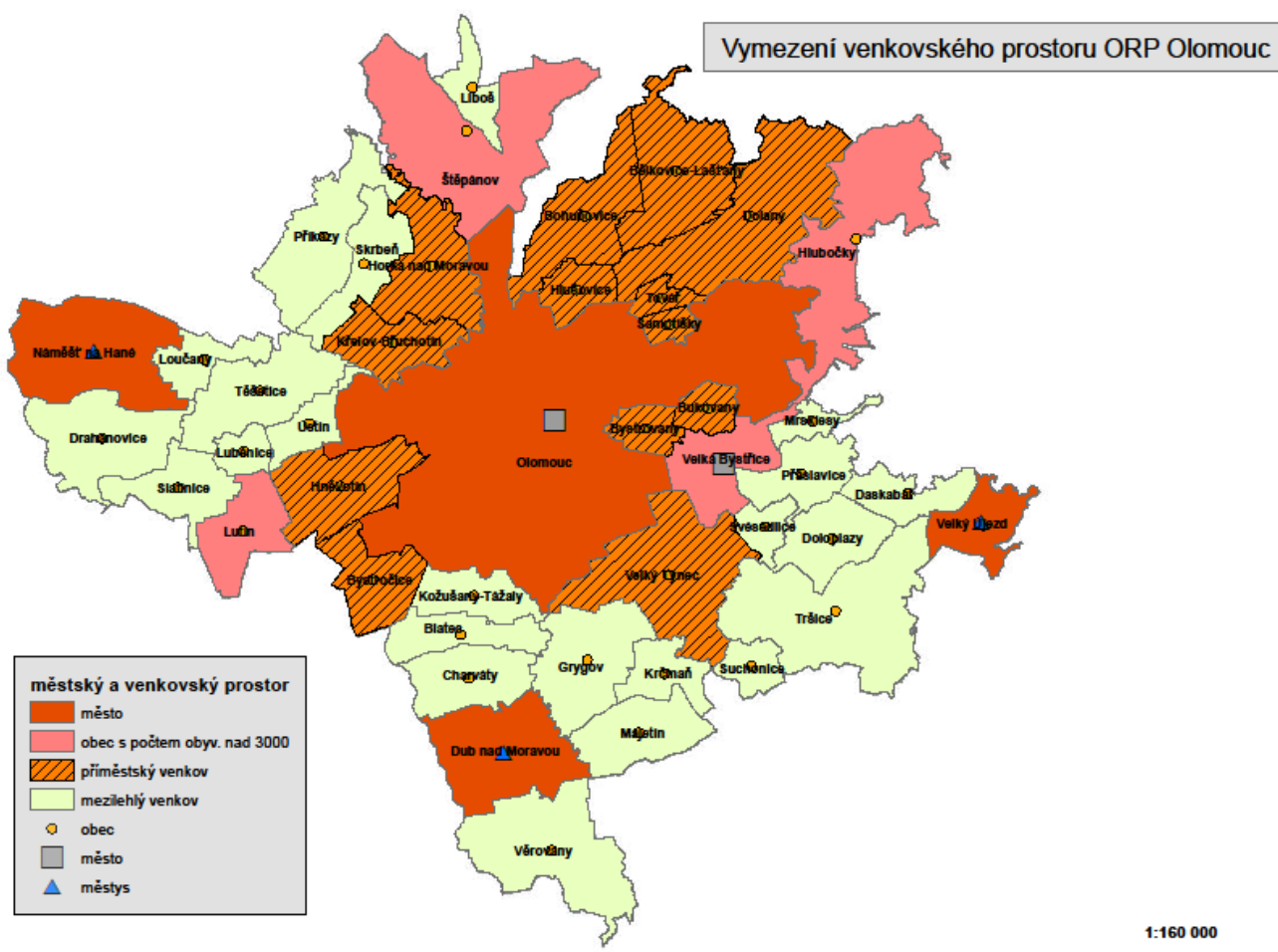
Česká Republika používá pro účely analytické a regionální účely označení „venkovské obce“ pro ty sídla, která svým počtem obyvatel nepřesáhnou hranici 2000.

Pro účely vymezení venkovského prostoru ORP Olomouc byly brány v úvahu obce menší než 3000 obyvatel a obce bez statutu města či městyse (hranice 3000 obyvatel v obci byla zvolena vzhledem k tradičně velkým obcím úrodné Hané, dále z důvodu, že je v zákoně ustanovena, jako dolní limit pro možnost obce získat statut města a v neposlední řadě je zakotvena v podvědomí obyvatel).

Ve Strategii regionálního rozvoje ČR o typologii podle polohy venkovských obcí se vymezují tři typy venkovských oblastí_

- **Příměstský venkov** – venkovské oblasti v zázemí velkých měst, jsou ovlivněny převážně suburbanizací a zaznamenávají výrazný nárůst své populace,
- **Mezilehlý venkov** – průměrně rozvinuté venkovské oblasti největší vzdálenosti od velkých sídelních center, ale s dobrým dopravním spojením, ve kterých se nachází rekreační potenciál pro zázemí městských oblastí
- **Odlehlý venkov** – periferní venkovské oblasti, jsou řídce obydlené, izolované od spádového města a hlavních dopravních sítí. (v ORP Olomouc se nevyskytuje)

Program rozvoje venkova tyto oblasti blíže nespecifikuje.

Jako příměstský venkov v ORP Olomouc byly označeny obce s výraznými znaky suburbanizace.

Typologie venkovského prostoru

Pro určení typologie venkovského prostoru ORP Olomouc jsme vycházeli z vlastních terénních šetření, z diplomové práce Miroslava Rimeše „Venkovské oblasti České republiky – teoreticko-metodické přístupy“ a z balářské práce Dalibora Koutného „Sestavení databáze služeb a hodnocení vybavenosti obcí“.

Sídla venkovského prostoru lze charakterizovat pomocí různých aspektů a kritérií. Pro potřeby ÚAP jsme se zaměřili na obslužnou vybavenost obcí, jelikož toto kritérium poukazuje na kvalitu života v obci.

Pro posouzení obslužné vybavenosti obcí jsme posuzovali především dostupnost školských a zdravotnických zařízení a dalších služeb, vybavenost obce technickou infrastrukturou a dopravní dostupnost obce.

Vybavenost obcí ORP Olomouc technickou infrastrukturou

Viz. kap. 2.3.6. Veřejná a dopravní infrastruktura

Občanská vybavenost obcí ORP Olomouc

Pro určení občanské vybavenosti a obslužné spádovosti obcí byl proveden zvláštní průzkum a vytvořena databáze služeb ze které byly následně určeny kategorie občanské vybavenosti. Město Olomouc bylo vzhledem ke své koncentraci široké škály vybavenosti odpovídající významnosti metropolitního centra z hodnocení vynecháno.

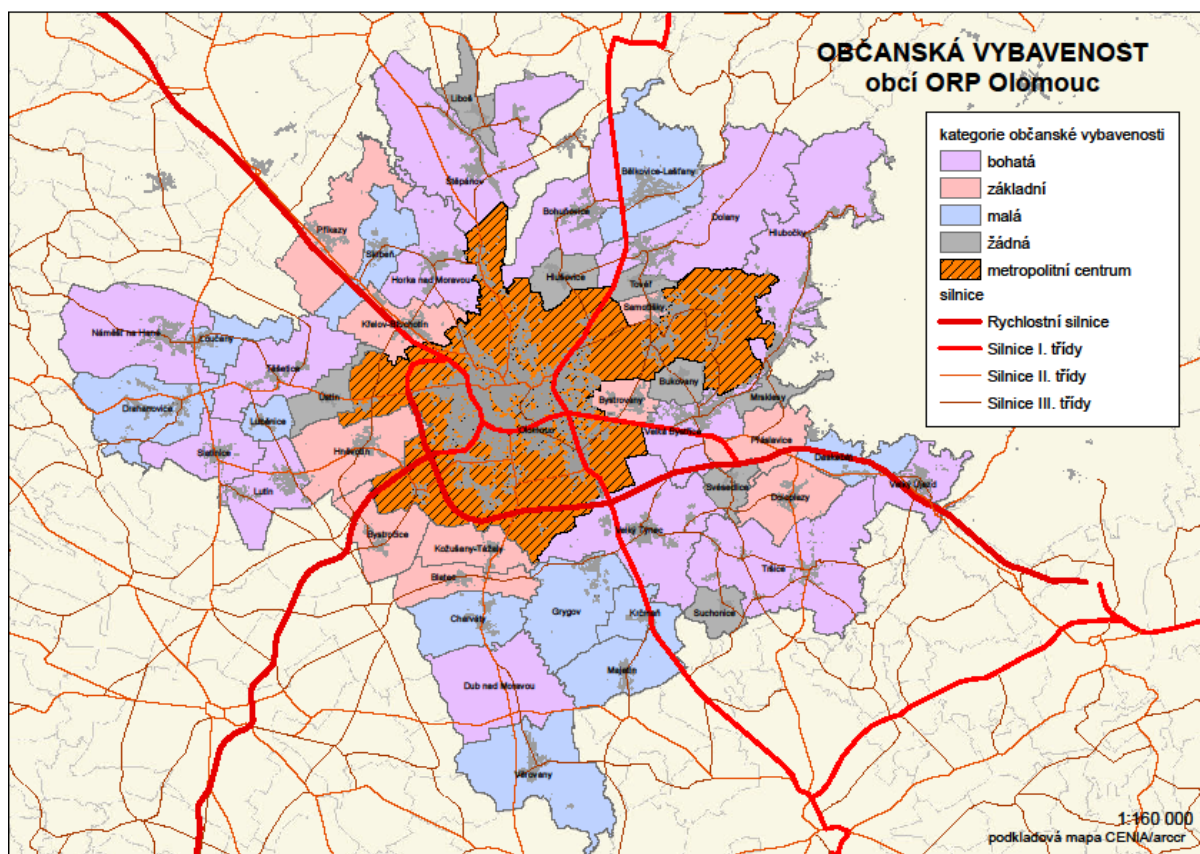
Dle rozsahu poskytovaných služeb, velikostní kategorie podle počtu obyvatel a dopravního napojení lze určit hierarchické vazby mezi sídly a jejich zázemím.

Území ORP Olomouc náleží celé do spádového obvodu metropolitního centra Olomouce, kdy vazby na město Olomouc klesají se vzdáleností od města a s kvalitou dopravního napojení. Obce, které leží ve větší vzdálenosti od Olomouce, využívají taktéž služby hierarchicky nižších mikroregionálních center ležících mimo ORP Olomouc. Obce při SZ hranici ORP Olomouc (Bohuňovice, Bělkovice-Laštany, Liboš, Dolany) tak využívají občanskou vybavenost mikroregionálního centra Šternberk (školství, kultura, zdravotnictví, sociální péče, sport a rekreace, maloobchodní zařízení-přítomnost obchodních řetězců atd.). Vazby dalších „okrajových“ obcí k jejich nejbližším mikroregionálním centrům tj. Prostějovu, Přerovu a Litovli nejsou již tak markantní.

Pro určení hierarchických vazeb mezi obcemi uvnitř ORP Olomouc, jsme využili výše zmiňovanou databázi služeb a z ní odvozenou kategorizaci občanské vybavenosti. Při zařazení obce do určité kategorie jsme brali v úvahu také dopravní dostupnost.

Kategorie občanské vybavenosti obcí ORP Olomouc

BOHATÁ	základní a mateřská škola v místě obce, lékař, více obchodů, knihovna a další vybavenost
ZÁKLADNÍ	v místě obce základní škola, lékař, alespoň jeden obchod
MALÁ	v obci je pouze obchod a škola s prvním stupněm nebo lékař, který dojíždí pouze některé dny v týdnu
ŽÁDNÁ	v obci není žádný ze základních prvků občanské vybavenosti (škola, lékař, obchod)

Obce s bohatou občanskou vybaveností jsou centra místního významu (subregionální úrovně) s tzv. „obsluhující“ funkcí kterou využívají obyvatelé obcí s malou nebo žádnou občanskou vybaveností tzv. „obce obsluhované“. Obce ze základní občanskou vybaveností stojí mezi těmito dvěma kategoriemi, svým občanům poskytují všechny základní služby a jsou tedy z tohoto hlediska soběstačné.

Obce obsluhující

jsou ve většině případů plnohodnotná sídla venkovského typu velikostních kategorií 1000-1999 a 2000-4999 obyvatel. Jsou mezi nimi i některá nejmenší města a městyse s bohatou občanskou vybaveností. Tvoří významné subjekty ovlivňující charakter venkovského prostoru a svojí vybaveností se stávají obsluhujícími obcemi pro obce menších velikostních kategorií. Obsluhující obce ORP Olomouc mají zastoupené kombinace těchto služeb: základní škola, základní umělecká škola, popř. střední škola, více lékařů, lékárna, pošta, kino, knihovna, kulturní sál, sportovní areál, více obchodů, restaurací, ubytování, místní policie a dům s pečovatelskou službou.

V ORP Olomouc plní funkce obsluhujících obcí Hlubočky a Lutín s tradiční průmyslovou výrobou, lázeňská obec Slatinice, město Velká Bystřice, městys Dub nad Moravou, městys Náměšť na Hané a dále pak velké obce s tradicí zemědělské výroby Velký Újezd, Velký Týnec, Těšetice a Tršice.

Obsluhované obce

Jako obsluhované obce jsme vyhodnotili obce s malou nebo žádnou občanskou vybaveností. Obce s malou občanskou vybaveností jsou velikostní kategorie 1000 -2000 obyvatel, leží ve venkovském prostoru ve větší vzdálenosti od Olomouce a mají špatné dopravní napojení. Plní převážně funkce bydlení popř. rekreace. Této charakteristice se vymyká pouze obec

Bělkovice-Lašťany s větším počtem obyvatel která svojí polohou v příměstské zóně Olomouce, blízkosti mikroregionálního centra Šternberk a nejbližších obsluhujících obcí Bohuňovic a Dolan plní převážně funkci obytnou a rekreační.

Obce bez občanské vybavenosti v ORP Olomouc náleží převážně do velikostní kategorie 500 – 1000 obyvatel, vyskytují se buď v těsném sousedství města Olomouce, kde plní především funkci bydlení – Hlušovice, Toveř, Bukovany, Ústín. Dále se obce bez občanské vybavenosti vyskytují naopak ve větší vzdálenosti od Olomouce, se špatnou dopravní dostupností – Liboš, Mrsklesy a Suchonice.

Obecně lze říci, že díky husté síti sídel ORP Olomouc, velkému počtu subregionálních center a především vlivu metropolitního centra Olomouce nedochází v obcích s malou nebo žádnou občanskou vybaveností k negativním jevům spojeným s trvalým poklesem obyvatelstva, málo kvalitním stavebním fondem apod.

OBECE	MŠ	ZŠI	ZŠII	SŠ	ZUŠ	LÉKAŘObv	LÉKAŘSpec	LÉKAŘNA	ZdravStred	ObÚŘAD	POŠTA	POLICIE	KNHOVNA	KINO	KULTzař	OBCHOD	RESTAURACE	UBYTOVÁNÍ	HŘIŠTĚ	KOUPALIŠTĚ	DeHŘIŠTĚ	Sport_hala	sport_ost	DumPečSluž	VYBA1
Štěpánov	2	0	1	0	1	2	3	1	1	1	1	1	1	1	0	19	6	0	7	0	2	0	1	0	A
Náměšř na Hané	1	0	1	0	1	1	5	2	1	1	1	0	1	0	0	14	4	0	7	1	1	1	1	1	A
Horka n.Moravou	1	0	1	0	0	1	2	1	0	1	1	0	0	0	0	7	4	1	4	0	1	0	0	0	A
Bohuňovice	2	0	1	1	1	4	7	1	1	1	1	0	1	1	1	9	4	1	8	1	1	1	1	0	A
Dolany	1	0	1	0	1	0	5	2	1	1	1	0	3	0	0	11	8	1	13	0	2	1	1	1	A
Hlubočky	2	0	1	0	1	3	3	1	0	1	2	1	0	0	1	14	11	2	18	0	16	1	1	2	A
Velký Újezd	1	0	1	1	1	1	2	1	0	1	1	0	1	0	0	7	4	1	3	0	1	0	0	0	A
Velký Týnec	1	0	1	0	1	1	3	1	0	1	1	1	2	1	1	8	4	1	6	1	2	1	1	0	A
Velká Bystřice	2	0	1	0	1	1	5	1	0	1	1	1	0	0	2	17	9	3	9	0	5	1	0	0	A
Těšetice	1	0	1	0	0	1	1	0	0	1	1	0	2	0	0	7	4	1	5	0	3	0	0	0	A
Luřín	1	0	1	1	1	2	7	1	0	1	1	1	1	0	1	22	9	1	6	0	4	0	0	1	A
Slatinice	1	0	1	0	0	0	1	1	1	1	1	0	2	0	1	7	7	4	4	0	1	0	0	0	A
Dub n.Moravou	2	0	1	0	0	1	2	1	0	1	1	1	2	0	1	12	4	0	3	0	1	1	0	0	A
Tršice	1	0	1	0	0	0	0	1	1	1	1	0	1	0	1	11	5	0	4	0	6	0	1	0	A
Příkazy	1	0	1	0	0	0	0	0	0	1	1	0	2	0	1	8	2	1	1	0	1	0	0	0	B
Křelov-Břuchotín	1	0	1	0	0	1	0	0	0	1	1	0	0	0	1	4	2	1	2	0	3	1	0	0	B
Samotíšky	1	0	1	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	0	0	1	2	3	5	0	2	0	0	0	B
Doloplazy	1	0	1	0	0	0	1	0	0	1	1	0	1	0	1	4	4	0	2	0	0	0	0	0	B
Přáslavice	1	0	1	0	0	0	0	0	0	1	1	0	1	0	2	7	5	1	4	0	2	0	0	1	B
Bystrovany	1	0	1	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	0	0	3	1	0	1	0	1	1	1	0	B
Kožušany-Tážaly	1	0	1	0	0	0	0	0	0	1	1	0	1	0	0	3	3	0	1	0	2	0	0	0	B
Bystročice	1	0	1	0	0	0	0	0	0	1	1	0	1	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	B
Hněvotín	1	0	1	0	0	1	1	0	0	1	1	0	1	0	1	6	4	1	6	0	3	0	0	1	B
Blatec	1	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1	1	2	0	2	0	1	0	0	0	B
Loučany	1	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	0	1	3	2	0	2	0	1	0	0	0	C
Skrbeň	1	1	0	0	1	1	0	0	0	1	1	0	1	0	1	3	2	1	3	0	2	0	0	0	C
Bělkovice-Lašťany	1	1	0	0	0	1	0	0	0	1	1	0	1	0	1	6	6	1	5	1	2	1	0	0	C
Daskabát	1	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	2	2	0	2	0	1	0	0	0	C
Luběnice	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	0	1	1	3	0	2	0	1	0	0	0	C
Drahanovice	2	1	0	0	0	1	2	0	0	1	1	0	1	0	1	7	7	0	2	0	0	0	0	0	C
Charváty	1	1	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	3	1	0	2	0	0	0	1	0	C
Grygov	1	1	0	0	0	1	0	0	0	1	1	0	1	0	0	3	4	0	4	0	2	1	0	0	C
Krčmaň	1	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	2	1	0	2	0	0	1	0	0	C
Majetín	1	1	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	1	0	0	4	2	0	2	1	3	1	1	1	C
Věrovany	1	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	0	1	4	4	0	3	0	0	1	0	0	C
Hlušovice	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	0	1	1	1	0	4	0	1	0	0	0	D
Tovér	1	0	0	0	0	1	2	0	0	1	0	0	1	0	1	1	1	0	1	0	1	0	0	0	D
Mrsklesy	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1	2	2	0	3	0	2	0	1	0	D
Svéšedlice	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	0	0	1	0	0	2	0	1	0	0	0	D
Bukovany	1	0	0	0	0	0	1	0	0	1	0	0	0	0	0	2	1	1	3	0	1	1	0	0	D
Ústín	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	2	1	0	1	0	1	0	0	0	D
Suchonice	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	0	0	1	1	0	1	0	1	0	0	0	D
Liboš	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	1	0	1	0	2	1	1	0	0	0	0	0	D

A=vybavenost bohatá, B=vybavenost základní, C=vybavenost malá, D= žádná vybavenost

pozn. RESTAURACE = čajovna, kavárna, cukrárna, pozzerie, hostinec, vinárna, bar

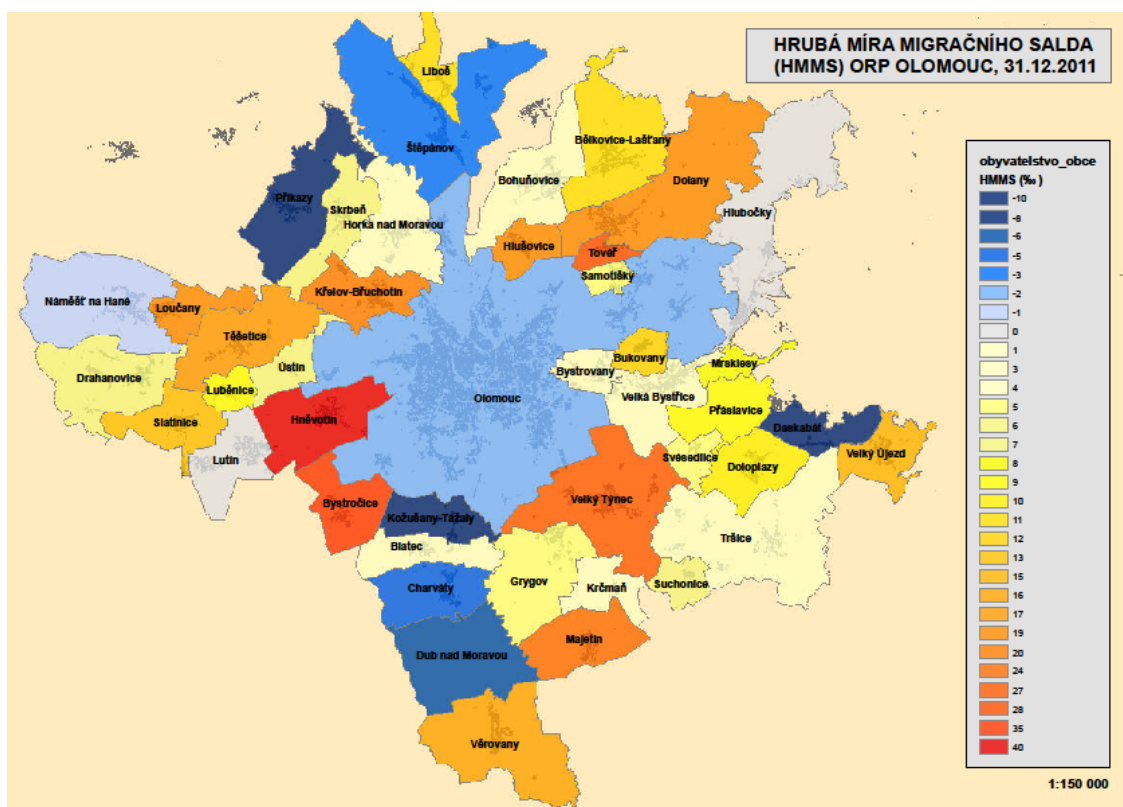
KULTzar=kulturní dům, klub, sál, muzeum, galerie

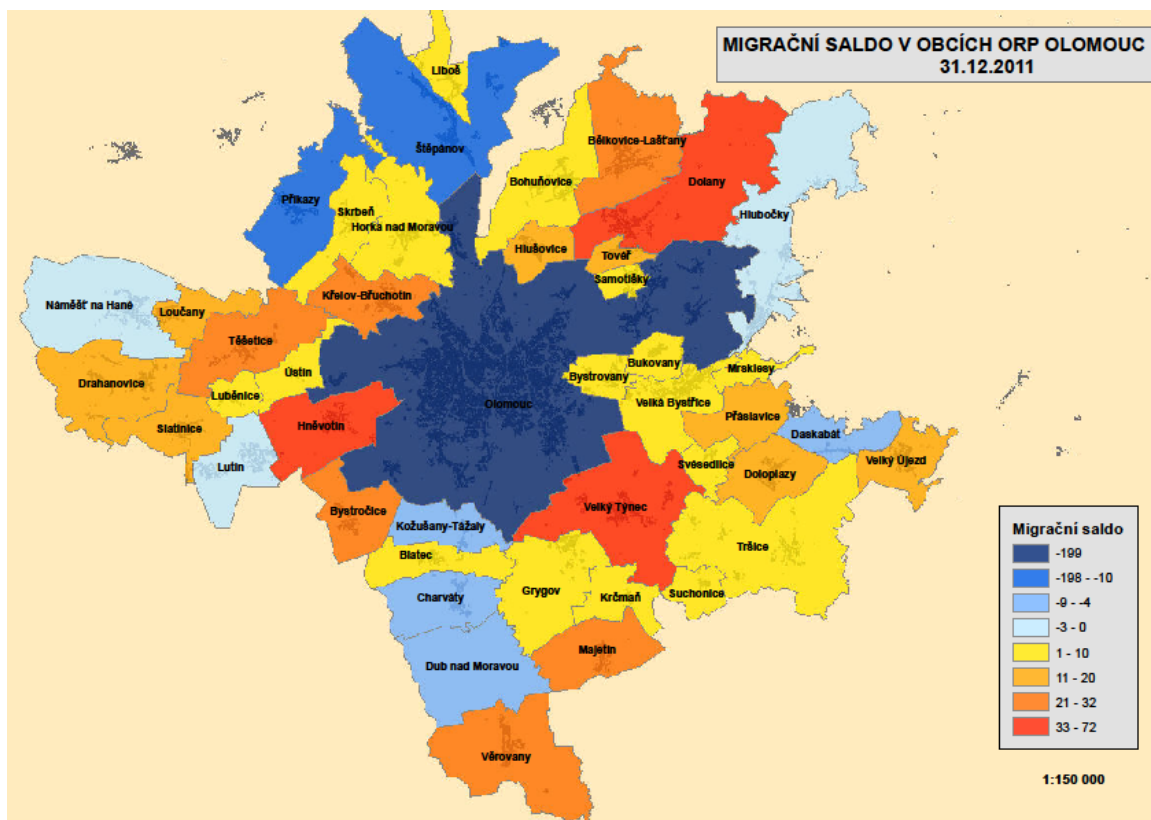
DumPečSluz=dům s pečovatelskou službou, domov důchodců

UBYTOVÁNÍ=pension, hostel, ubytovna, hotel

Migrace obyvatel ORP

O migraci obyvatel vypovídají statistické ukazatele „migrační saldo“ a „hrubá míra migračního salda“. Jejich hodnoty svědčí o pokračujících suburbanizačních procesech, kdy se obyvatelstvo stěhuje za kvalitním bydlením. Zejména mladší obyvatelstvo vyhledává možnosti bydlení v blízkosti Olomouce, odkud pak dojíždí za prací. V těchto obcích pak roste bytová výstavba a počet obyvatel. Největší hrubá míra migračního salda je v obcích sousedících s Olomoucí s dobrou dopravní dostupností a občanskou vybaveností. Naopak Olomouc a obce při okrajích ORP, tedy vzdálenější od Olomouce, s horší dopravní dostupností či menší přírodní atraktivitou migraci ztrácejí.

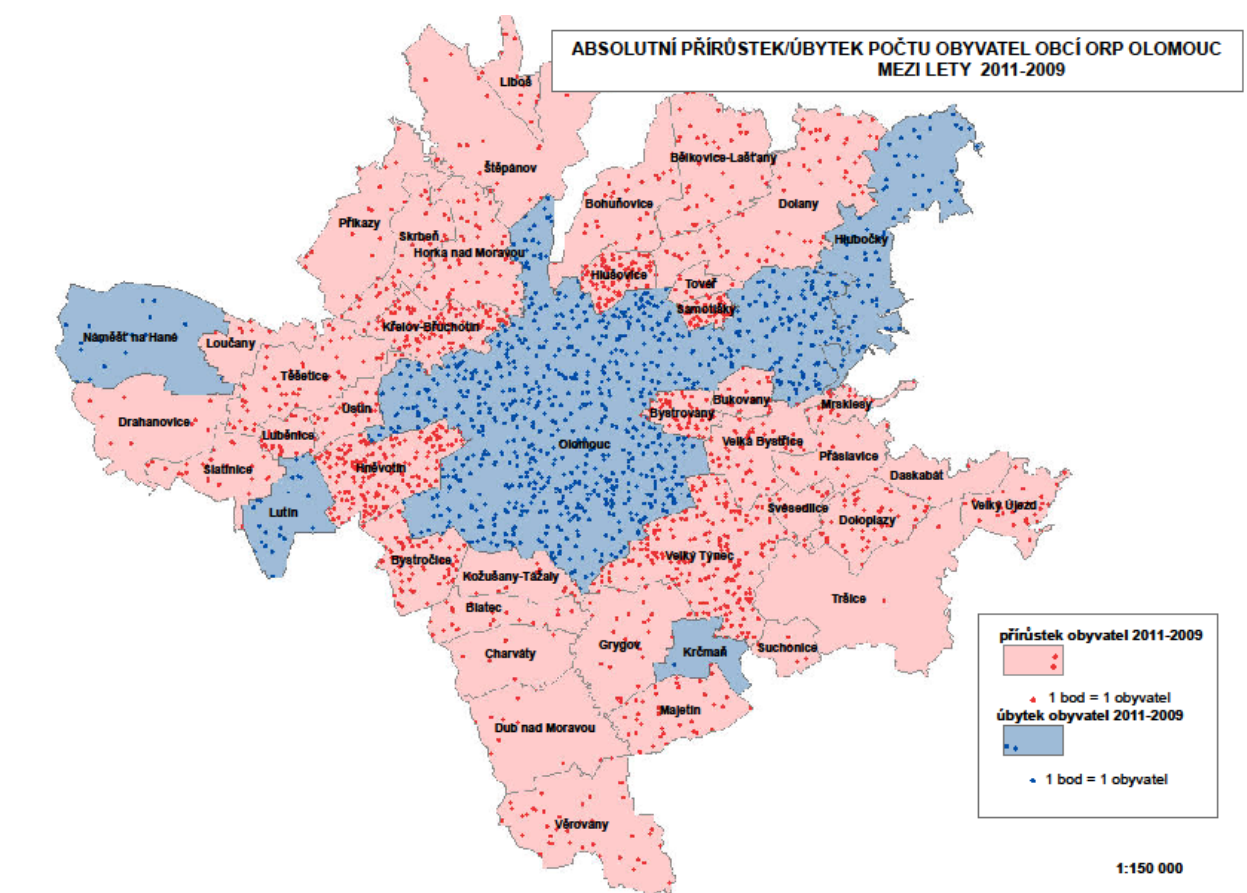

Absolutní přírůstky a úbytky obyvatelstva v obcích ORP v letech 2009-2011

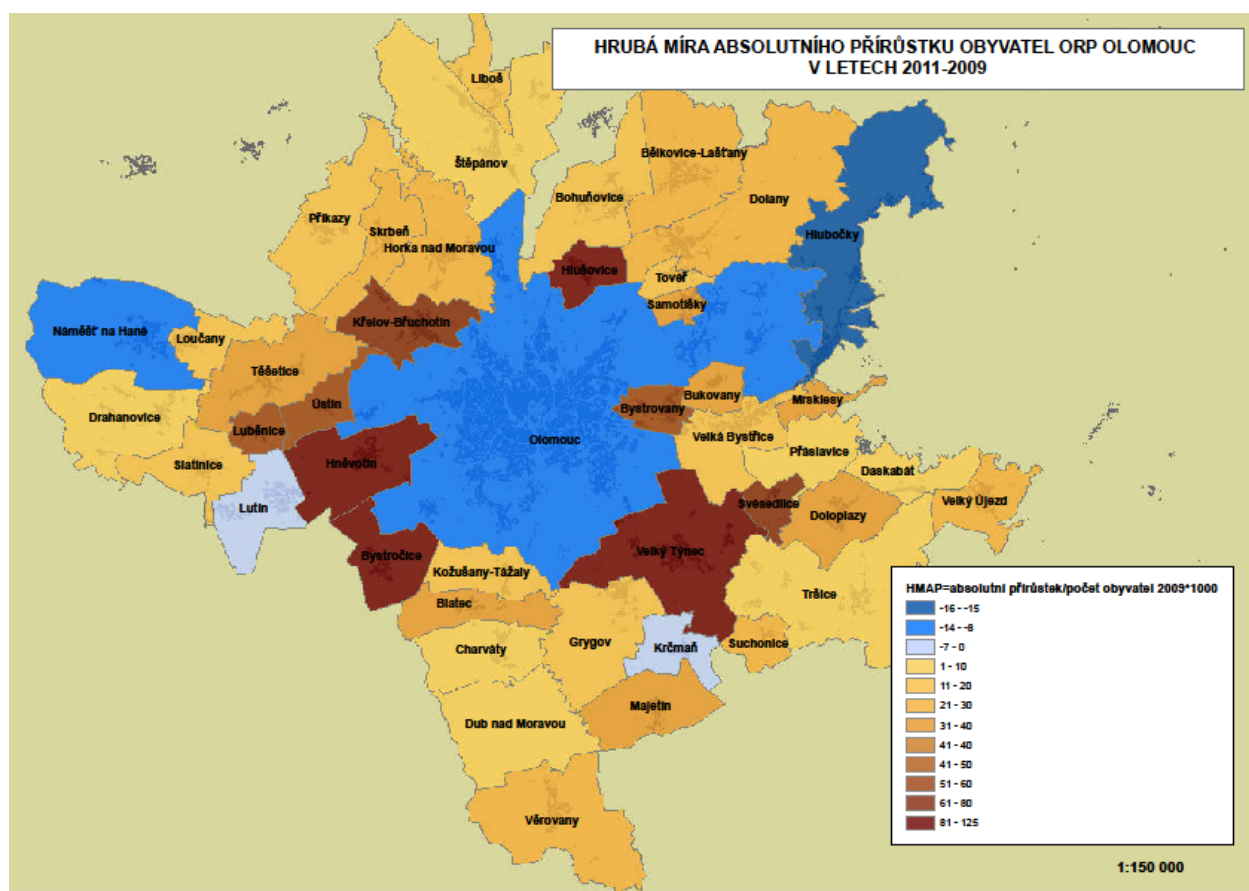
Nejvyšší absolutní přírůstky obyvatel nejen z hlediska ORP Olomouce, ale i z hlediska kraje se týkaly obcí v zázemí Olomouce, které v posledních letech zaznamenaly velkou bytovou výstavbu rodinných domů. Jednalo se především o obce Velký Týnec, Hněvotín, Křelov-Břuchotín, Hlušovice, Dolany a Bystrovice, kde za tyto dva roky přibylo od 65 do 200 obyvatel. Naopak v 5 obcích došlo k absolutnímu úbytku obyvatel. Nejvyšší úbytek byl v Olomouci – 833 obyvatel. Další větší úbytek obyvatelstva byl zaznamenán v obcích Hlubočky a Lutín.

U obcí Příkazy, Štěpánov, Kozušany-Tážaly, Charváty a Dub nad Moravou dochází k absolutnímu přírůstku obyvatel i přes záporné migrační saldo.

Absolutní přírůstek obyvatel u obcí v malých velikostních kategoriích do 500 obyvatel je málo vypovídající a může být zavádějící.

Pro názornější vymezení obcí s absolutním nárůstem obyvatel slouží hrubá míra absolutního přírůstku obyvatel (HMAPO) v letech 2009-2011, která vyjadřuje podíl absolutního přírůstku obyvatel k počtu obyvatel a zohledňuje tedy velikost obce. Mapa znázorňuje obce s nárůstem či úbytkem obyvatelstva v relativních číslech. Opět je vidět jasný vliv suburbanizace u obcí přímo sousedících s Olomoucí jejichž atraktivita je dána dobrou dopravní dostupností za prací a do škol. U samotné Olomouce se naopak projevuje záporná HMAPO vlivem decentralistických tendencí. Suburbanizační procesy slábnou se vzrůstající vzdáleností od Olomouce. Výrazně nejnižší HMAPO z ORP Olomouc má obec Hlubočky, která ztrácí obyvatelstvo především díky špatnému dopravnímu napojení s Olomoucí a nízkou atraktivitou.

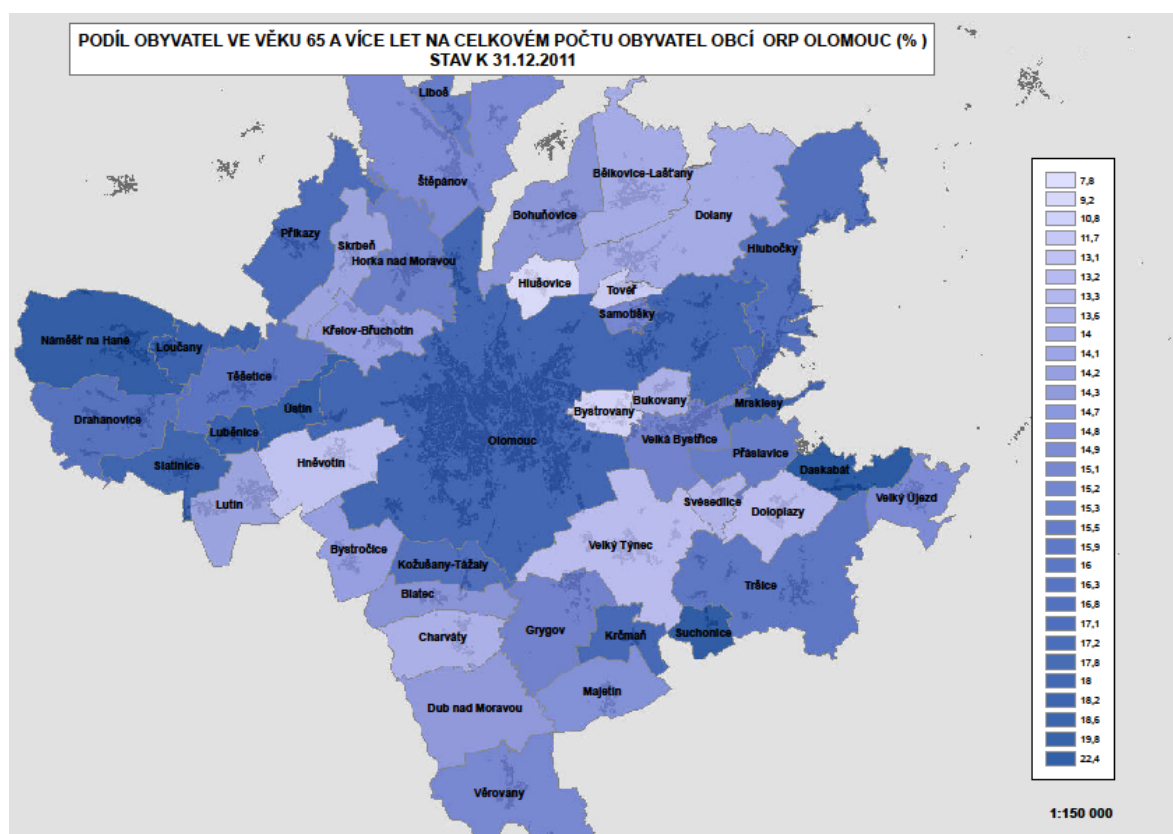
Věková struktura obyvatel

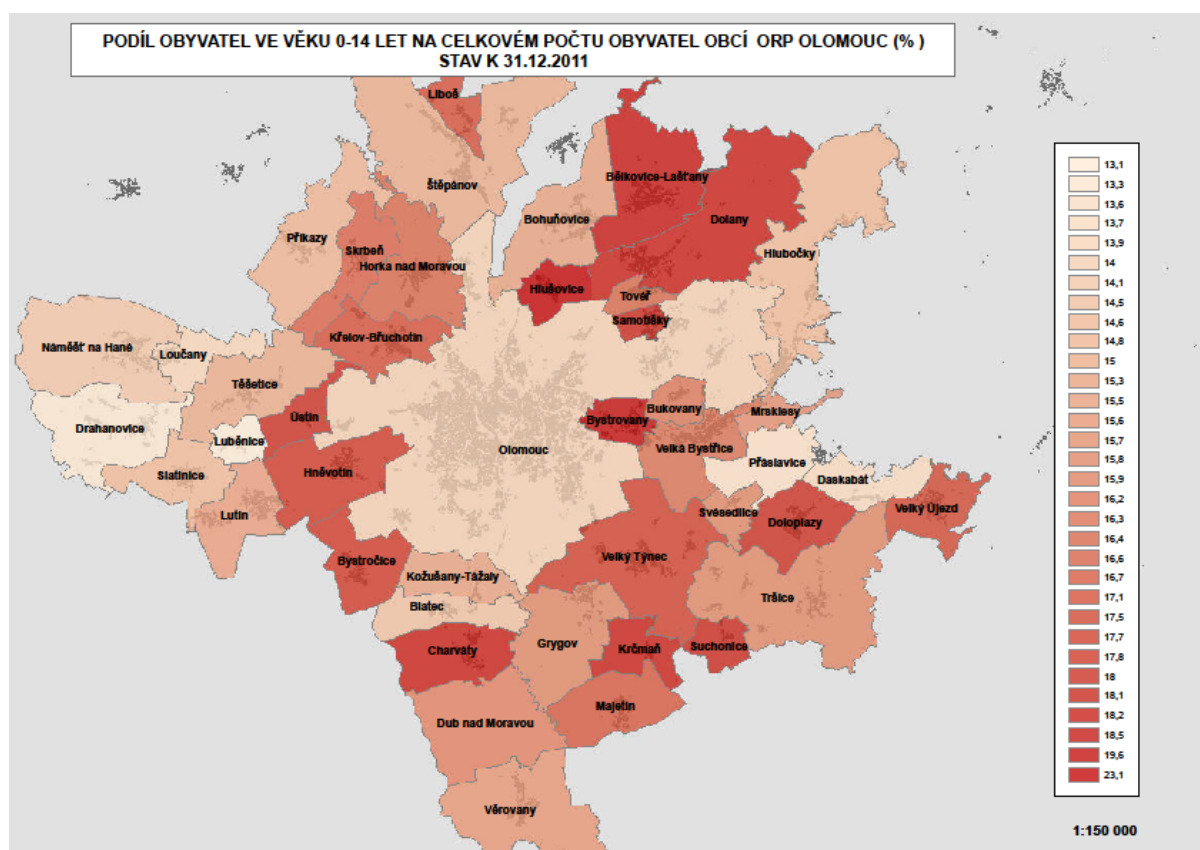
Suburbanizačním a decentralizačním trendům odpovídá také změny věkové struktury obyvatel obcí ORP Olomouc, kdy v oblastech s celkovým úbytkem obyvatel a záporným migračním saldem dochází ke zvyšování podílu osob na celkovém počtu obyvatel starších 65 let a snižování podílu osob mladších 15 let. V obcích s nárůstem obyvatel a kladným migračním saldem naopak vzrůstá podíl nejmladší složky obyvatel do 14 let a klesá podíl obyvatel nad 65 let.

V ČR tvořil v roce 2011 podíl osob v postproduktivním věku (65 a více let) 16,1% což představuje nárůst o 2,5% za posledních 10 let. Nárůst podílu nejstarší věkové kategorie byl na úkor dětské složky populace (0-14let) která postupně klesala až na 14,5% v roce 2011.

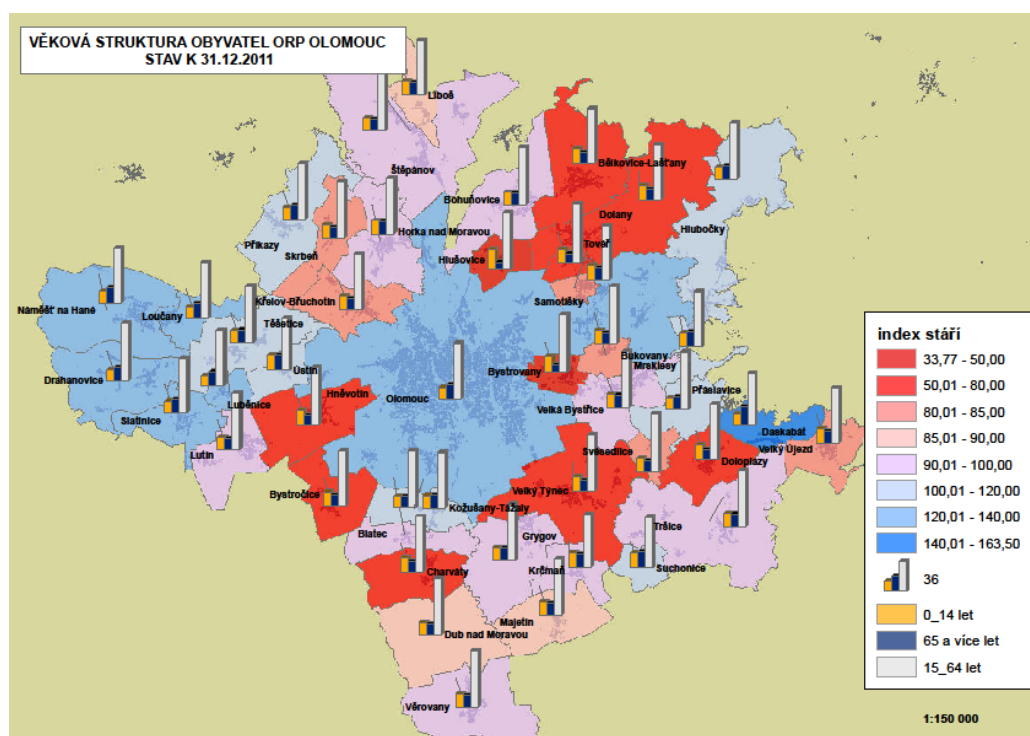
V roce 2011 se 13 obcí ORP Olomouc svým podílem obyvatel starších 65 let dostalo vysoko nad celostátní průměr a to obce ve východní, okrajové části ORP: Daskabát (22,4%), Suchonice (19,8%), Náměšť na Hané (18,6%), Luběnice (18%), Loučany (18%), Slatinice (17,8%) a Olomouc (17,2%). Tento podíl se během posledních let stále zvyšuje. Např. v Olomouci se od roku 2006 podíl obyvatel starších 65 let zvýšil o 2%.

Největší podíl obyvatelstva mladších 14 let měly k 31.12.2011 obce s projevující se suburbanizací v zázemí Olomouce. Většina obcí ORP - celkem 36 obcí (z celkového počtu 44) mělo podíl nejmladší složky obyvatelstva nad celostátním průměrem. Absolutně nejvyšší podíl nejmladšího obyvatelstva měla obec Hlušovice (23,1%), dále pak obce Bystrovany (19,6 %), Bělkovice-Laštiny (18,5%), Krčmaň (18,2%), Charváty (18,2%), Dolany (18,2%), Suchonice (18,1%) a Samotíšky (18,1%). Podíl dětské složky se u těchto obcí v průběhu posledních pěti let zvyšoval, např. u obce Hlušovice o 3,1%.

Často používanou charakteristickou věkové struktury obyvatelstva je Index stárí, který vyjadřuje, kolik je v populaci obyvatel ve věku 60 let a více na 100 dětí ve věku 0-14 let. Hodnoty Indexu stárí potvrzují výše uvedený demografický vývoj ORP Olomouc, který je charakteristický velkou suburbanizací obcí v zázemí Olomouce, kde silně převažuje dětská složka obyvatelstva nad složkou 65 a více let. Opačný trend, tedy stárnutí populace pak můžeme sledovat u Olomouce, kde se projevují decentralistické tendence a u obcí ve východní části ORP a v některých dalších obcích při hranici ORP, které mají horší dostupnost nebo nízkou atraktivitu pro bydlení.

Statistické údaje z veřejné databáze ČSÚ k 31.12.2011

OBEČ	Počet obyv.	Přirozený přírůstek	Saldo migrace	obyv. 0-14/ celk.poč. obyv.(%)	obyv.65 a více let/celk. poč.obyv.(%)	Počet částí obce	Živě narození	Zemřelí	Přistěhovalí	Vystěhovalí	Průměrný věk
Bělkovice-Lašťany	2145	0	24	18,5	13,6	1	20	20	64	40	39,2
Blatec	622	-3	2	14,5	14,3	1	2	5	15	13	40,4
Bohuňovice	2560	-6	9	15,3	14,3	1	27	33	68	59	40,0
Bukovany	600	0	7	16,2	13,3	1	5	5	15	8	38,4
Bystročice	746	10	26	17,8	14,1	2	14	4	52	26	39,5
Bystrovany	1019	12	1	19,6	9,2	1	18	6	25	24	36,5
Daskabát	598	0	-6	13,7	22,4	1	7	7	6	12	42,8
Dolany	2566	9	48	18,2	13,6	3	21	12	95	47	38,8
Doloplazy	1354	4	14	18,0	13,1	1	16	12	40	26	38,5
Drahanovice	1689	-11	12	13,3	16,0	5	14	25	28	16	41,4
Dub nad Moravou	1570	-4	-9	15,9	14,2	3	12	16	21	30	40,0
Grygov	1468	0	8	15,8	15,1	1	12	12	31	23	40,7
Hlušovice	791	6	15	23,1	7,8	1	10	4	36	21	34,3
Hněvotín	1605	8	64	17,8	11,7	1	16	8	104	40	38,1
Horka nad Moravou	2321	5	9	16,4	15,2	1	33	28	82	73	40,5
Charváty	852	0	-4	18,2	13,3	3	12	12	19	23	37,6
Kožušany-Tážaly	852	-1	-7	15,3	16,3	2	7	8	13	20	40,8
Krčmaň	467	0	2	18,2	17,1	1	6	6	10	8	40,7
Křelov-Břuchotín	1621	-3	32	17,1	14,1	2	12	15	57	25	39,7
Liboš	621	1	7	17,1	15,3	1	6	5	16	9	39,6
Loučany	635	0	12	13,9	18,0	1	7	7	21	9	41,9
Luběnice	444	1	4	13,1	18,0	1	5	4	14	10	42,9
Lutín	3211	15	0	15,5	14,0	2	41	26	70	70	39,6
Majetín	1148	3	27	16,7	14,7	1	13	10	43	16	39,5
Mrsklesy	600	1	5	15,7	17,2	1	4	3	11	6	40,8
Náměšť na Hané	1988	2	-1	14,1	18,6	1	34	32	45	46	41,9
Olomouc	99529	201	-199	14,0	17,2	26	1199	998	2058	2257	41,7
Přáslavice	1363	2	12	13,6	15,3	2	14	12	54	42	41,1
Příkazy	1229	-1	-10	14,8	16,8	2	14	15	23	33	41,2
Samotíšky	1308	13	7	18,1	14,9	1	22	9	35	28	39,3
Skrbeň	1206	9	9	16,6	14,0	1	15	6	40	31	38,7
Slatinice	1538	-9	20	14,6	17,8	2	15	24	43	23	41,4
Suchonice	177	1	1	18,1	19,8	1	2	1	5	4	41,4
Svéslavice	190	1	1	15,8	13,2	1	1	0	4	3	39,7
Štěpánov	3393	13	-11	15,0	14,8	3	43	30	67	78	40,7
Těšetice	1330	-8	22	15,0	15,9	3	6	14	50	28	40,3
Tovér	581	4	16	16,4	10,8	1	8	4	31	15	40,0
Tršice	1636	1	1	15,8	15,5	6	16	15	31	30	40,6
Ústín	401	1	3	18,0	18,2	1	4	3	14	11	40,0
Velká Bystřice	3062	-7	9	16,3	15,1	1	24	31	69	60	40,0
Velký Týnec	2638	20	72	17,7	13,1	3	37	17	115	43	38,4
Velký Újezd	1277	9	19	17,5	14,8	1	20	11	35	16	39,2
Věrovany	1394	4	22	15,6	14,9	3	14	10	44	22	40,3

2.3.8. Bydlení

Domovní a bytový fond ORP Olomouc

Z výsledků SLDB 2011 vyplývá, že se v roce 2011 se v Olomouckém kraji nacházelo 118 882 obydlených domů, jejich celkový počet je o 7,2% vyšší než při sčítání v roce 2001. V ORP Olomouc se nachází 25300 (tj. 21,3% obydlených domů celého Olomouckého kraje) a jejich celkový počet je o 11,3% vyšší než při sčítání v roce 2001. Z pohledu jednotlivých obcí příslušel v roce 2011 největší domovní fond městům Olomouc (10,5 tis), Prostějov (5,9 tis) a Přerov (4,5tis.)

V domovní zástavbě převažují ve venkovském prostoru rodinné domy. Vysoký podíl rodinných domů ve struktuře venkovské zástavby vede k tomu, že počet trvale obydlených domů na 100 obyvatel je ve venkovském prostoru vždy vyšší než v městském.

Na základě údajů SLDB 2011 byl největší počet rodinných domů na 100 obyvatel evidován v obcích Loučany, Liboš, Věrovany, Suchonice, Krčmaň a v městysu Dub nad Moravou.

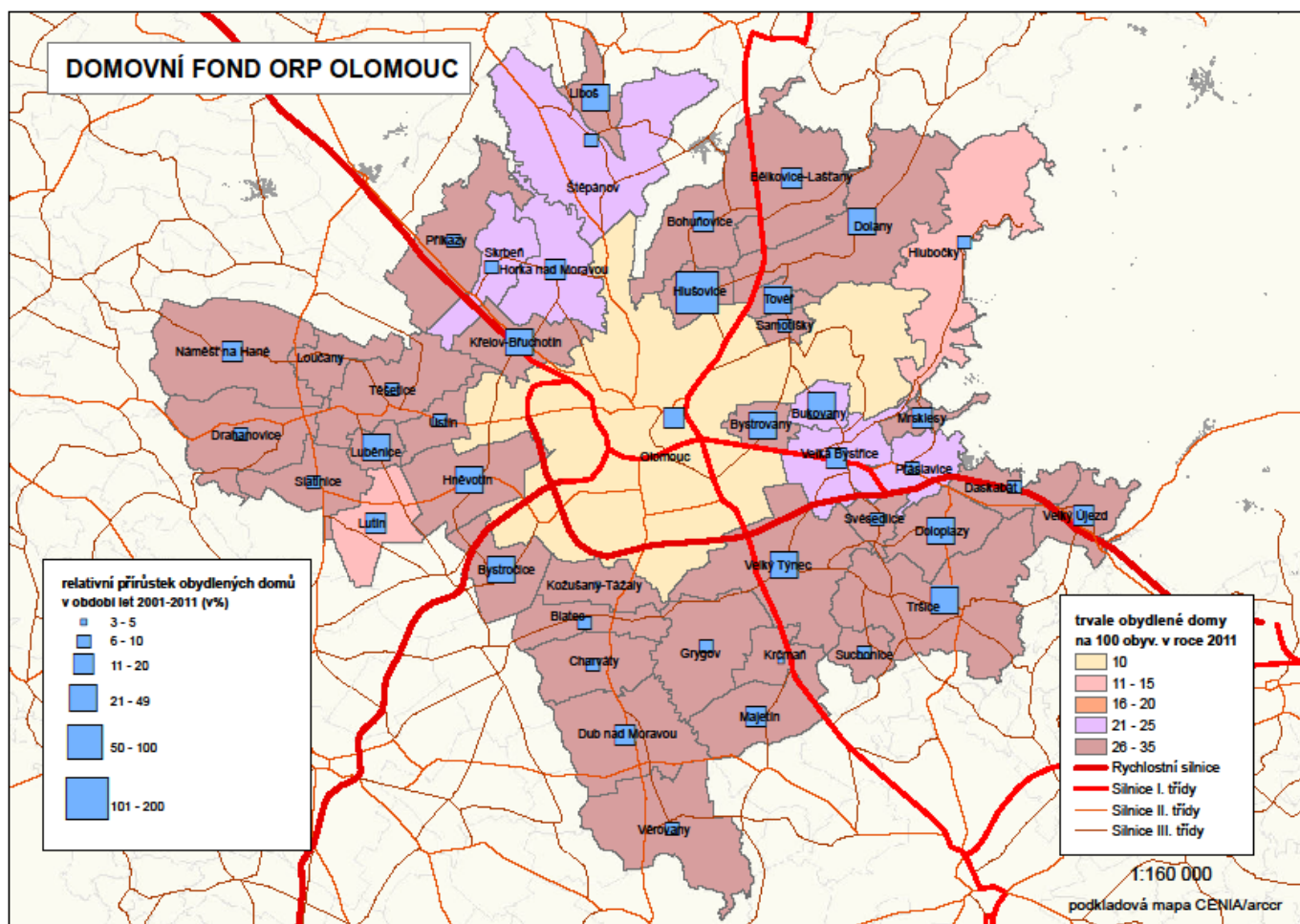
Vysoká dynamika růstu domovního fondu v letech 2001-2011 není specifíkem Olomouckého kraje a ORP Olomouc. V souladu s celorepublikovým trendem došlo v tomto mezidobí k nejvyššímu nárůstu počtu domů za poslední půlstoletí. Kromě přirozeného vývoje společnosti v sociálním, demografickém i ekonomickém aspektu lze za hlavní příčinu označit zásadní změnu charakteru bytové výstavby. Zatímco v sedmdesátých a osmdesátých letech dominovala výstavba domů bytových, od poloviny devadesátých let 20. stol. se hlavním pilířem stala výstavba domů rodinných.

Probíhající procesy suburbanizace města Olomouc jsou nejzřetelnější v zázemí města Olomouce, v tzv. příměstském venkově. Pro obce příměstského venkova je charakteristická blízkost resp. sousedství metropolitního centra Olomouce, dobrá dopravní dostupnost, velký přírůstek domovního a bytového fondu, velký přírůstek obyvatelstva, přítomnost obsluhujících obcí subregionální úrovně s bohatou občanskou vybaveností a v neposlední řadě atraktivní poloha splňující požadavky na „zdravé“ bydlení. Z následujících schémat a tabulek jasně vyplývá, které obce ORP Olomouc jsou suburbanizací postiženy nejvíce, přičemž extrémních hodnot i v krajském měřítku dosahuje obec Hlušovice.

Domovní fond

Od sčítání v roce 2001 absolutně největší přírůstek domovního fondu zaznamenalo město Olomouc (o 1011 domů), relativně největší přírůstek vykázala obec Hlušovice (o 177%) dále pak obce Bystrovany (45%), Bukovany (49%), Tšice (46%) a Hněvotín (40%).

Domovní fond a jeho nárůst v ORP Olomouc

Domovní fond a jeho nárůst v ORP Olomouc

NAZEV	počet obyv. 2011	obyd.domy 2011	obyd. domy 2001	rel.přírůstek 2001-2011	abs.přírůstek 2001-2011	obyd.domy na100obyv
Bělkovice-Lašťany	2101	583	513	14	70	28
Blatec	597	170	156	9	14	28
Bohuňovice	2507	683	609	12	74	27
Bukovany	608	142	95	49	47	23
Bystročice	740	212	167	27	45	29
Bystrovany	985	272	187	45	85	28
Daskabát	603	172	158	9	14	29
Dolany	2520	685	539	27	146	27
Doloplazy	1317	363	299	21	64	28
Drahanovice	1628	481	447	8	34	30
Dub nad Moravou	1515	471	423	11	48	31
Grygov	1408	367	333	10	34	26
Hlubočky	4119	561	508	10	53	14
Hlušovice	807	238	86	177	152	29
Hněvotín	1563	419	300	40	119	27
Horka nad Moravou	2336	590	530	11	60	25
Charváty	840	239	223	7	16	28
Kožušany-Tážaly	822	227	218	4	9	28
Krčmaň	448	138	131	5	7	31
Křelov-Břuchotín	1569	453	365	24	88	29
Liboš	613	191	154	24	37	31
Loučany	605	193	187	3	6	32
Luběnice	436	132	107	23	25	30
Lutín	3103	448	405	11	43	14
Majetín	1100	315	285	11	30	29
Mrsklesy	556	160	143	12	17	29
Náměšť na Hané	1961	553	491	13	62	28
Olomouc	101003	9952	8941	11	1011	10
Přáslavice	1362	295	271	9	24	22
Příkazy	1211	314	296	6	18	26
Samotíšky	1272	345	314	10	31	27
Skrbeň	1141	286	260	10	26	25
Slatinice	1517	438	402	9	36	29
Suchonice	166	51	47	9	4	31
Svéšedlice	187	56	52	8	4	30
Štěpánov	3274	811	748	8	63	25
Těšetice	1317	336	307	9	29	26
Továř	563	164	132	24	32	29
Tršice	1576	447	307	46	140	28
Ústín	384	102	94	9	8	27
Velká Bystřice	3053	771	671	15	100	25
Velký Týnec	2560	702	560	25	142	27
Velký Újezd	1290	354	296	20	58	27
Věrovany	1346	418	389	7	29	31

Bytový fond

Obydlené Byty

Dle SLDB 2011 se na území Olomouckého kraje nacházelo 243 624 obydlých bytů. Za posledních 10 let se jejich počet zvýšil o 1,2%. Z toho vyplývá, že na jeden dům připadly v průměru dva obydlé byty. Počet obydlých bytů na dům se oproti sčítání 2001 snížil, což

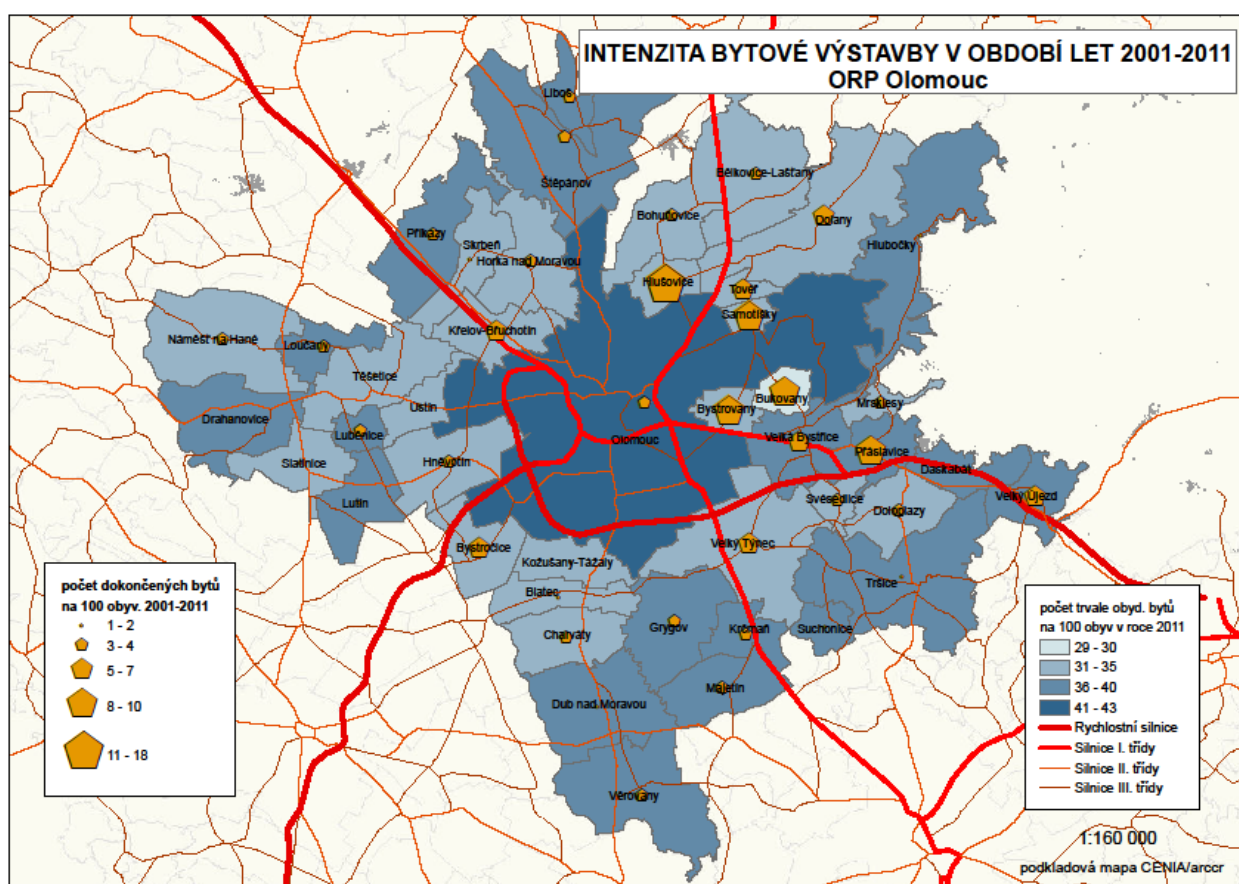
je v přímém rozporu s předchozím vývojem. Hlavním důvodem byla převaha jednobytových rodinných domů v novodobé výstavbě.

Největší počet obydlených bytů je soustředěn do čtveřice největších měst v Olomouckém kraji.

V ORP Olomouc se dle SLDB 2011 nacházelo 64640 obydlených bytů tj. 26,5% obydlených bytů Olomouckého kraje. Olomouc jako krajské město má také nejvíce obydlených bytů a to 43070 tj. 17,7% obydlených bytů Olomouckého kraje a 66,6% obydlených bytů ORP Olomouc.

Absolutně největší přírůstek obydlených bytů v Olomouckém kraji od sčítání v roce 2001 zaznamenalo město Olomouc (o 1,3 tis. bytů). Relativně největší přírůstek vykázala obec Hlušovice a dále lze zmínit především Bukovan, y Bystrovany, a Samotíšky.

Intenzita bytové výstavby – dokončené byty na 100 obyvatel v letech 2001 – 2011

NAZEV	poč.obyv. 2011	trvale obyd.byty 2011	obyd.byty na 100 obyv.	dokončené byty 2002- 2011	dokončené byty 2002- 2011/100 ob.
Bělkovice-Lašťany	2101	684	33	88	4
Blatec	597	208	35	12	2
Bohuňovice	2507	846	34	94	4
Bukovany	608	177	29	53	9
Bystročice	740	255	34	43	6
Bystrovany	985	320	32	78	8
Daskabát	603	221	37	14	2
Dolany	2520	849	34	188	7
Doloplazy	1317	430	33	42	3
Drahanovice	1628	607	37	30	2
Dub nad Moravou	1515	541	36	33	2
Grygov	1408	549	39	38	3
Hlubočky	4119	1602	39	57	1
Hlušovice	807	255	32	148	18
Hněvotín	1563	505	32	61	4
Horka nad Moravou	2336	825	35	66	3
Charváty	840	275	33	34	4
Kožušany-Tážaly	822	274	33	20	2
Krčmaň	448	167	37	12	3
Křelov-Břuchotín	1569	546	35	77	5
Liboš	613	223	36	21	3
Loučany	605	226	37	24	4
Luběnice	436	169	39	14	3
Lutín	3103	1157	37	36	1
Majetín	1100	405	37	38	3
Mrsklesy	556	187	34	19	3
Náměšť na Hané	1961	660	34	66	3
Olomouc	101003	43070	43	3386	3
Přáslavice	1362	545	40	134	10
Příkazy	1211	434	36	42	3
Samotíšky	1272	448	35	112	9
Skrbeň	1141	393	34	25	2
Slatinice	1517	532	35	31	2
Suchonice	166	63	38	2	1
Svéslavice	187	62	33	6	3
Štěpánov	3274	1235	38	83	3
Těšetice	1317	456	35	17	1
Továř	563	199	35	32	6
Tršice	1576	576	37	23	1
Ústín	384	129	34	9	2
Velká Bystřice	3053	1111	36	154	5
Velký Týnec	2560	889	35	170	7
Velký Újezd	1290	478	37	96	7
Věrovany	1346	478	36	59	4

Probíhající procesy suburbanizace města Olomouc jsou nejzřetelnější v zázemí města Olomouce, v tzv. příměstském venkově. Pro obce příměstského venkova je charakteristická blízkost resp. sousedství metropolitního centra Olomouce, dobrá dopravní dostupnost, velký přírůstek domovního a bytového fondu, velký přírůstek obyvatelstva, přítomnost

obsluhujících obcích subregionální úrovně s bohatou občanskou vybaveností a v neposlední řadě atraktivní poloha splňující požadavky na „zdravé“ bydlení.

2.3.9. Rekreace

Funkční typologie středisek cestovního ruchu

ORP Olomouc má přírodní i kulturně historické předpoklady k rozvoji určitých druhů cestovního ruchu a rekreace. Charakteristické je především množství církevních a historických památek a tradiční hanácká lidová kultura a architektura. Nejvíce zachované hanáckými statky s minimálně narušenou urbanistickou strukturou se zachovaly v obci Příkazy (vesnická památková rezervace a Hanácký skanzen) a v obci Rataje (vesnická památková zóna)

Pro charakteristiku ORP z hlediska funkční typologie středisek cestovního ruchu jsme vycházeli z Atlasu krajiny České Republiky, kapitoly 5 – Současná krajina.

ORP Olomouc leží v turistické oblasti Střední Morava – Haná.

Střediskem této oblasti je město Olomouc definované jako historické středisko mezinárodního a národního významu. Svým historickým vývojem a postavením je Olomouc v České republice srovnatelná pouze s hlavním městem Prahou. Je také po Praze druhou největší městskou památkovou rezervací se vzácně zachovaným půdorysem středověkého města. Zcela ojedinělým dílem barokního monumentálního sochařství, architektury a urbanismu je Sloup Nejsvětější Trojice, který byl v roce 2000 pro svou unikátnost zapsán do seznamu UNESCO jako desátá památka z České republiky. Množství církevních staveb na počet obyvatel je v Olomouci největší v České Republice.

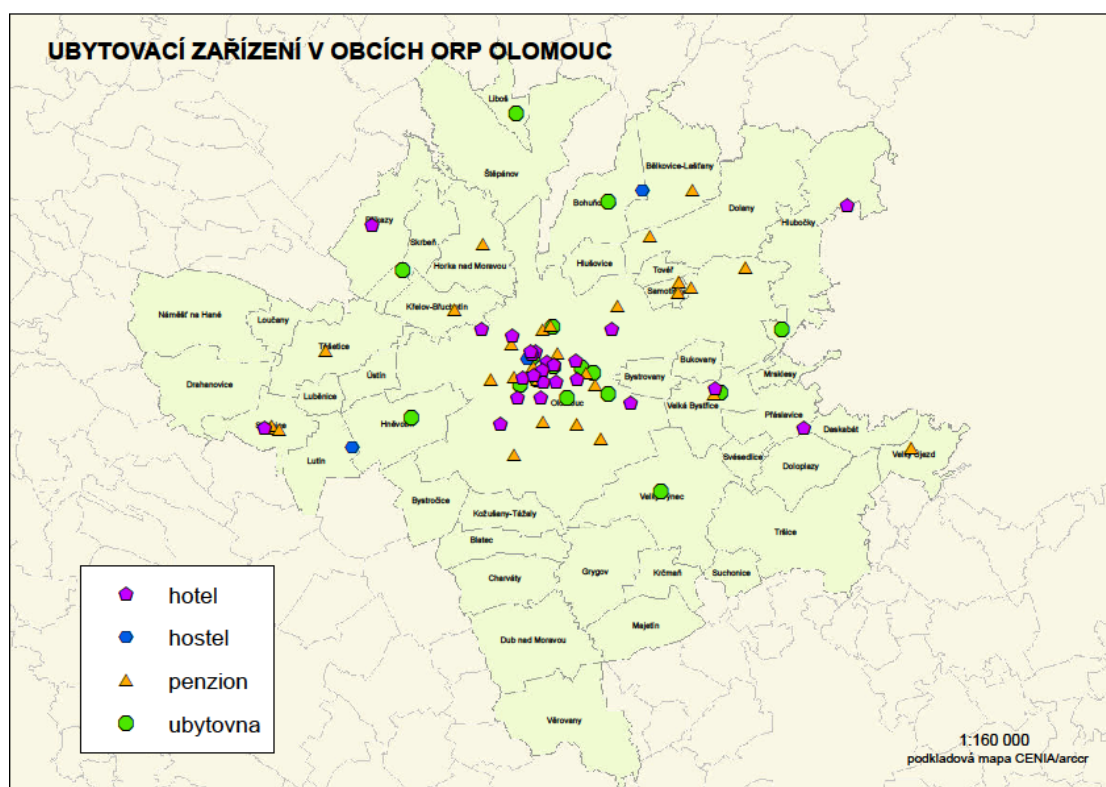
Dalším významným střediskem cestovního ruchu ORP Olomouc je lázeňské středisko Slatinice.

Pro rekreaci ORP Olomouc je charakteristické druhé bydlení tzn. chaty a chalupy. Nejvýznamnější střediska druhého bydlení jsou v obcích s dobrou dostupností do Olomouce a atraktivním prostředím

Vybavenost obcí ORP Olomouc ubytovacími zařízeními

Zobrazení ubytovacích zařízení ORP Olomouc ze šetření provedeného v rámci bakalářské práce Dalibora Koutného „Sestavení databáze služeb a hodnocení vybavenosti obcí“ jasně vyjadřuje atraktivitu jednotlivých obcí z hlediska cestovního ruchu a rekreace. Množství ubytovacích zařízení v Olomouci odpovídá národnímu a mezinárodnímu významu historického města Olomouce. Množství ubytovacích kapacit ve Slatinicích souvisí s tamnějším lázeňstvím.

Ostatní obce vybavené ubytovacími zařízeními jsou atraktivní pro individuální rekreaci spojenou s druhým bydlením.

2.3.10. Hospodářské podmínky

Nezaměstnanost

Míra nezaměstnanosti

Data o míře nezaměstnanosti v této kapitole byla získána z Úřadu práce ČR – krajské pobočky v Olomouci.

Olomoucký kraj se řadí dlouhodobě mezi kraje s nadprůměrnou mírou nezaměstnanosti, která patří k těm vyšším v rámci České republiky.

Okres Olomouc i město Olomouc však v rámci kraje patří mezi oblasti s nižší mírou nezaměstnanosti.

Míra nezaměstnanosti v Olomouckém kraji dosáhla ke 31.12.2011 hodnoty 11,4% v okrese Olomouc 10,1%. Mezi nezaměstnaností v 21 pověřených obcích Olomouckého kraje jsou však ohromné rozdíly – totéž platí i o jednotlivých obcích ORP Olomouc.

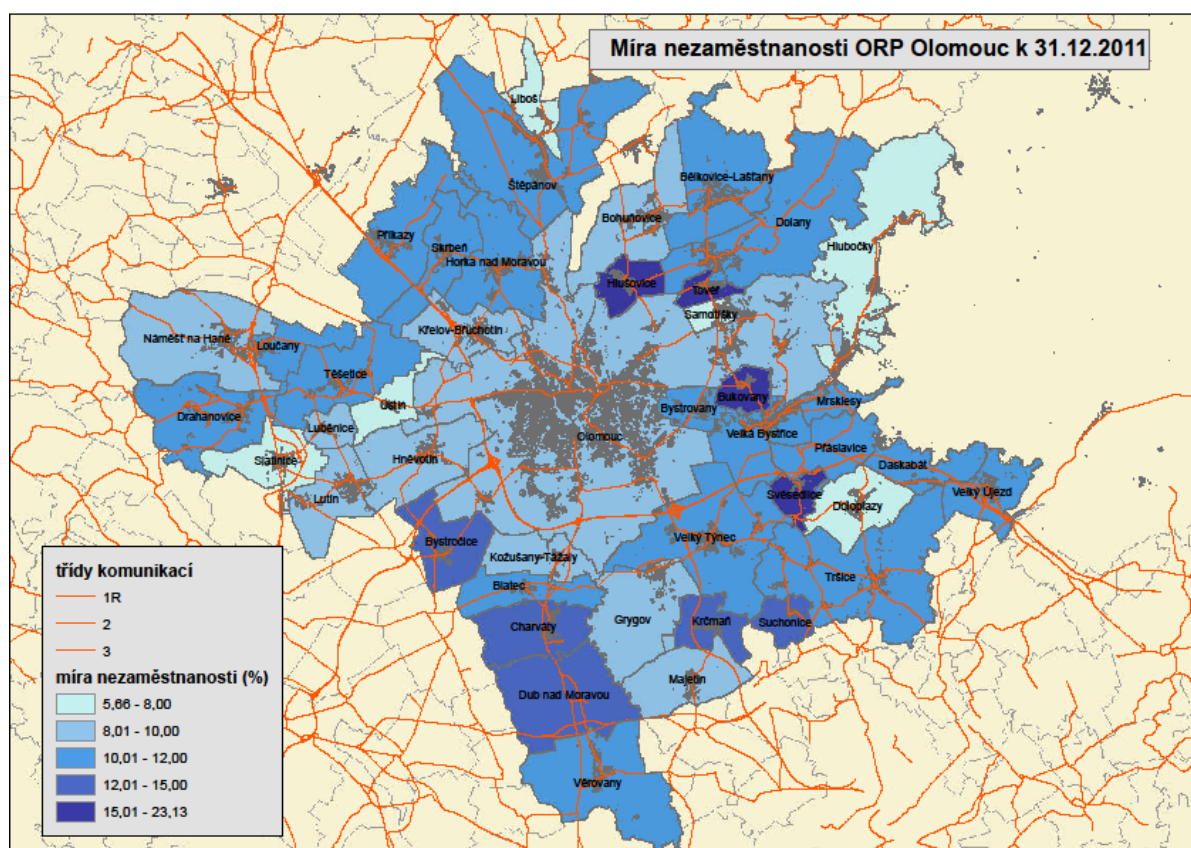
Rozpětí míry nezaměstnanosti v pověřených obcích olomouckého kraje je 7,6% – 21%.

Rozpětí míry nezaměstnanosti v obcích ORP Olomouc je 5,7% – 23%.

Míra nezaměstnanosti k 31.12. (v %)

Oblast	12/2009	12/2010	12/2011
Okres Olomouc	11,2	11,2	10,1
Olomoucký kraj	12,2	12,5	11,4
ČR	9,2	9,6	8,6

*registrovaná míra nezaměstnanosti v mikroregionech a ocích se počítá z počtu dosažitelných uchazečů o zaměstnání.

Obce ORP Olomouc s nejvyšší mírou nezaměstnanosti (v %)

Obec	12/2009	12/2010	12/2011
Hlušovice	14,2	23,1	23,13
Svěsedlice	14,1	17,4	20,0
Tověř	14,4	13,5	16,9
Bukovany	14,7	12,6	15,2
Bystrovice	9,0	14,8	14,4

Z předběžných výsledků SLDB 2011 lze vyčíst, že obce Hlušovice a Tověř mají zároveň i vysokou míru podnikatelské aktivity (tzn. velký podíl zaměstnavatelů a osob pracujících na vlastní účet na celkovém počtu zaměstnaných) a že zde došlo během posledních 10 let k prudkému nárůstu počtu obyvatel a nově postavených domů. Tyto obce mají zároveň příznivou věkovou skladbu obyvatelstva s velmi nízkým indexem stáří.

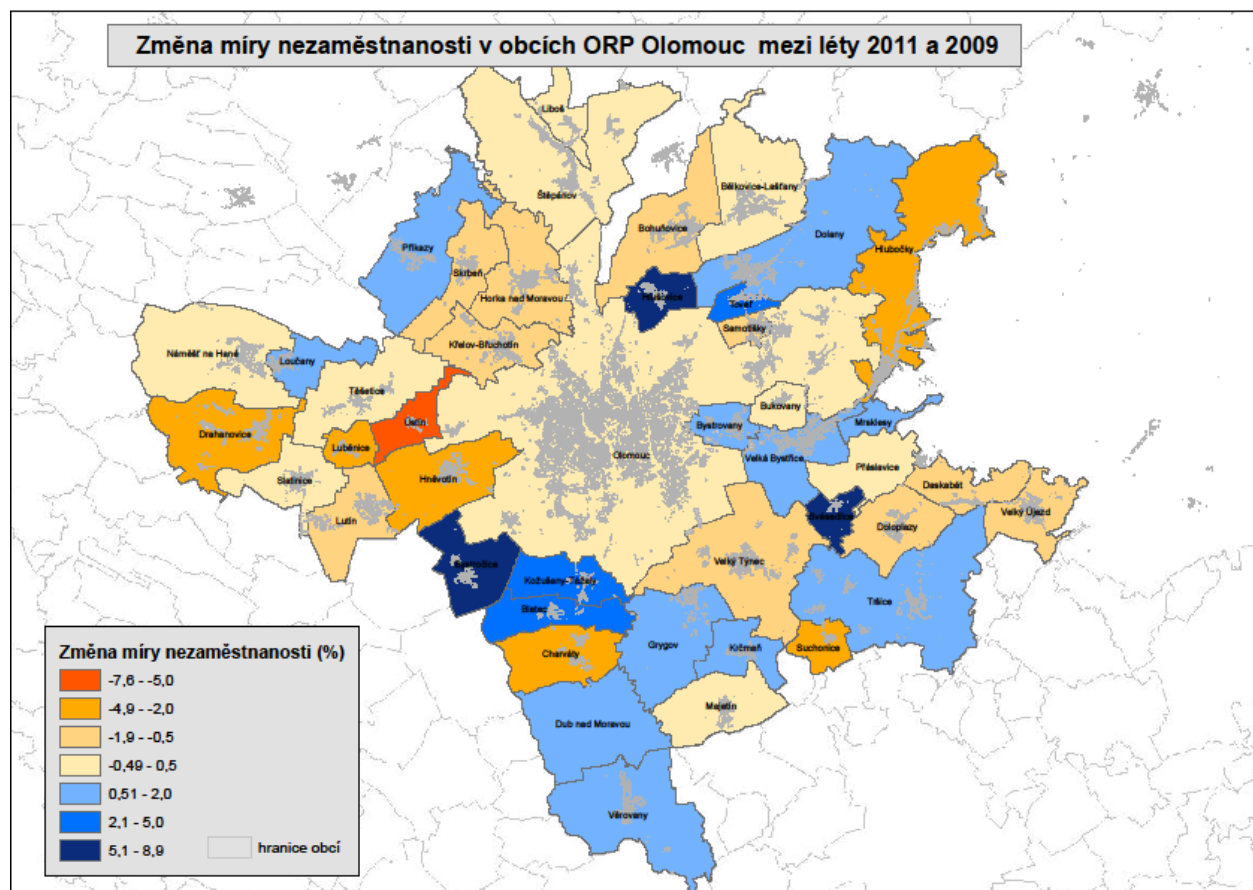
Nejnižší míru podnikatelské aktivity mezi obcemi ORP Olomouc vykazuje obec Ústín, která má zároveň nejnižší míru nezaměstnanosti.

Obce ORP Olomouc s nejnižší mírou nezaměstnanosti (v %)

Obec	12/2009	12/2010	12/2011
Ústín	13,2	9,4	6,0
Doloplazy	8,5	7,6	7,1
Samotín	9,0	8,4	7,3
Hlubočky	10,6	9,5	7,6
Slatonice	7,5	9,9	7,8

Změny míry nezaměstnanosti v obcích ORP Olomouc mezi léty 2009 a 2011

Mezi lety 2009 a 2011 došlo v téměř polovině obcí ORP Olomouc k poklesu míry nezaměstnanosti, přičemž největší pokles míry nezaměstnanosti byl evidován v obcích Ústín a Suchonice. Naopak nárůst míry nezaměstnanosti nejmarkantněji vykazují obce Hlušovice, Svěsdlice a Bystrovice.

Míra nezaměstnanosti může sloužit k identifikaci sociálně slabých a vyloučených oblastí. Obce s extrémně vysokou mírou nezaměstnanosti, kterou provází sociální důsledky jako růst kriminality, vandalismus a další patologické společenské jevy leží již za hranicemi ORP Olomouc – zejména na Uničovsku a Moravskobersounsku.

Statistiky nezaměstnanosti Úřadu práce ČR – krajské pobočky v Olomouci

OBEC	31.12.2010 Dosažitelní uchazeči celkem	31.12.2010 Míra nezaměstnanosti	31.12.2011 Dosažitelní uchazeči celkem	31.12.2011 Míra nezaměstnanosti
Blatec	23	7,50%	36	11,80%
Bohuňovice	109	9,10%	103	8,60%
Bukovany	25	12,60%	30	15,20%
Bystrovice	44	14,80%	43	14,40%
Bystrovany	42	11,00%	39	10,20%

Daskabát	31	11,50%	28	10,40%
Dolany	121	11,90%	114	11,20%
Doloplazy	48	7,60%	45	7,10%
Drahanovice	94	11,80%	84	10,50%
Dub nad Moravou	110	14,90%	98	13,30%
Grygov	70	9,30%	66	8,80%
Hlubočky	233	9,50%	187	7,60%
Hlušovice	31	23,10%	31	23,10%
Hněvotín	71	12,20%	57	9,80%
Horka nad Moravou	147	13,60%	119	11,00%
Charváty	46	13,70%	42	12,50%
Kožušany-Tážaly	40	9,90%	40	9,90%
Krčmaň	30	13,30%	29	12,90%
Křelov-Břuchotín	79	11,50%	66	9,60%
Liboš	26	9,70%	21	7,80%
Loučany	35	11,30%	32	10,30%
Luběnice	24	11,90%	17	8,50%
Lutín	162	9,80%	143	8,60%
Majetín	55	10,30%	52	9,70%
Mrsklesy	30	11,10%	28	10,30%
Náměšť na Hané	83	9,20%	84	9,30%
Olomouc	5 436	10,00%	5 095	9,40%
Přáslavice	67	10,10%	67	10,10%
Příkazy	66	10,40%	69	10,80%
Samotíšky	45	8,40%	39	7,30%
Skrbeň	67	12,60%	55	10,40%
Slatinice	70	9,90%	55	7,80%
Suchonice	11	17,20%	9	14,10%
Svéslavice	16	17,40%	18	19,60%
Štěpánov	235	13,70%	190	11,00%
Těšetice	68	11,50%	68	11,50%
Tověř	32	13,50%	40	16,90%
Tršice	83	10,40%	89	11,20%
Ústín	15	9,40%	9	5,70%
Velká Bystřice	160	10,80%	155	10,50%
Velký Týnec	123	11,30%	119	10,90%
Velký Újezd	63	12,00%	53	10,10%
Věrovany	91	13,30%	82	12,00%

Z hlediska koncentrace pracovních míst má v ORP Olomouc zcela dominantní postavení město Olomouc. Je zde zřetelně vidět přitažlivost regionu, která pozici Olomouce a jejího zázemí stále posiluje. Tyto trendy jsou částečně ovlivněny i příchodem zahraničních investic. Ekonomicky aktivní jsou všechny osoby představující pracovní sílu (resp. potenciál pracovní síly) – zaměstnaní (pracující) a nezaměstnaní.

Dle SLDB 2011 bylo zjištěno v České Republice 5 08573 ekonomicky aktivních obyvatel tj. 48,7% obyvatel ČR. V Olomouckém kraji bylo takřka stejné procentuální zastoupení ekonomicky aktivních obyvatel na počtu obyvatel kraje jako v celostátním měřítku. (303 992 ekonomicky aktivních obyvatel tj. 48,4% obyvatel kraje). Procentuální podíl ekonomicky aktivních obyvatel v ORP Olomouc celostátní průměr převyšuje o 2 p.b. (81 430 ekonomicky aktivních obyvatel, tj. 50,7% obyvatel ORP Olomouc)

Z hlediska statistiky zaměstnaných obyvatel ze SLDB 2011 vyplynulo, že procentuální zastoupení zaměstnaných obyvatel Olomouckého kraje je o 1,3 p.b. nižší než celostátní průměr, zatím procentuální zastoupení zaměstnaných ORP Olomouc je o 1,8 p.b. nad celostátním průměrem.

- Zaměstnaných obyvatel v ČR bylo dle SLDB 4580714 tj. 43,9% obyvatel ČR.
- Zaměstnaných obyvatel v Olomouckém kraji bylo dle SLDB 2011 268 013 tj. 42,6 % všech obyvatel kraje.
- Zaměstnaných obyvatel v ORP Olomouc bylo 73494 tj. 45,7% obyvatel ORP Olomouc.

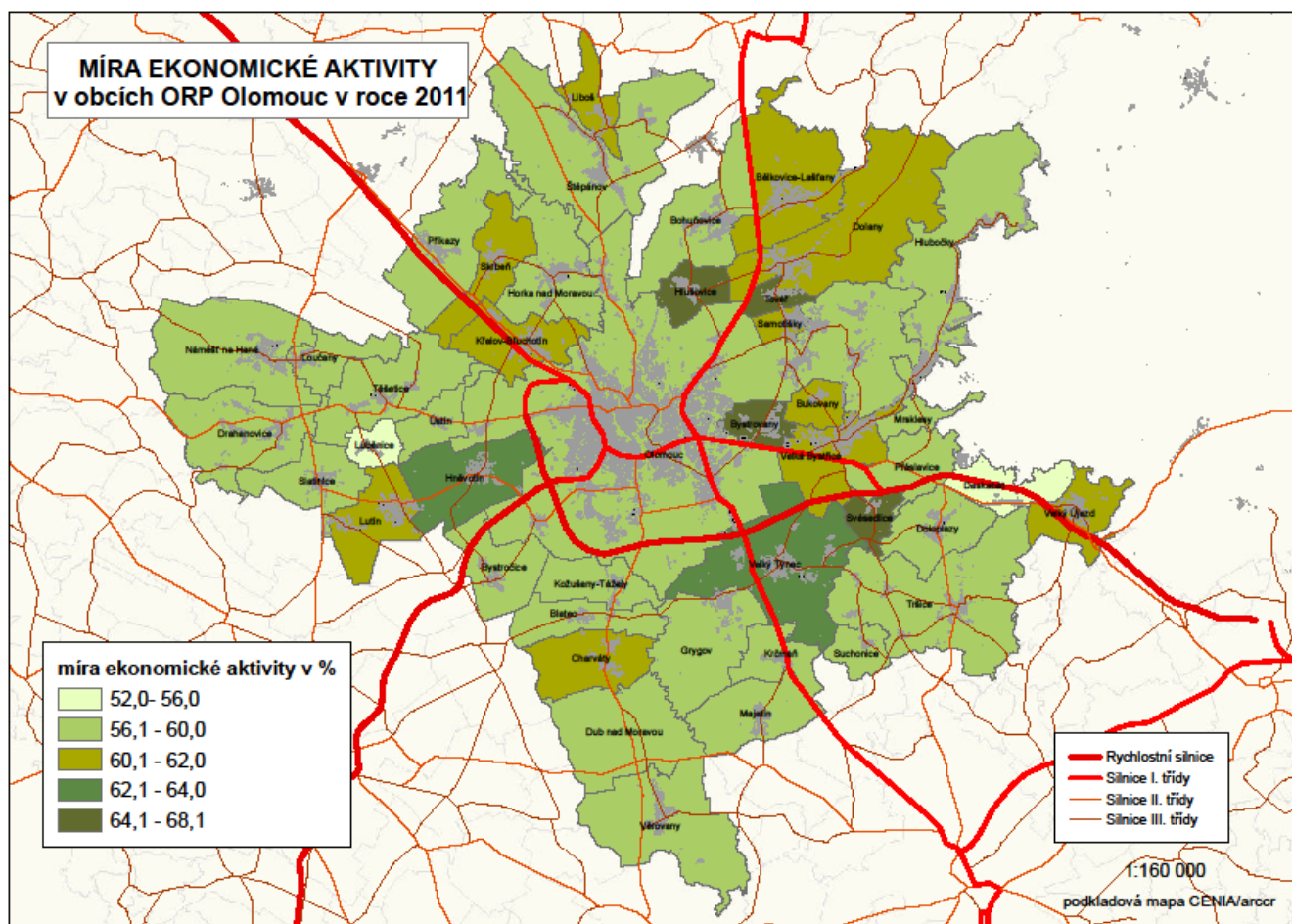
Pozn. Mezi zaměstnané se zařadí všechny osoby 15leté a starší, které v rozhodný okamžik sčítání jsou v placeném zaměstnání jako "zaměstnanci", patří mezi "sebezaměstnané" (zaměstnavatelé, samostatně činní) nebo pomáhající členy rodiny. Není přitom rozhodující délka jejich pracovního úvazku, ani jestli jejich pracovní aktivita má charakter trvalý, dočasný, sezónní nebo příležitostný. Samostatně se uvádějí pracující důchodci, pracující studenti a uční a ženy na mateřské dovolené (28 resp. 37 týdnů).

Míra ekonomické aktivity v ORP Olomouc

Indikátor míry ekonomické aktivity -podíl počtu ekonomicky aktivních na počtu všech osob starších 15 let - informuje o míře participace populace a jejích podskupin (starší populace a lidí s nižším vzděláním) na trhu práce. Míra ekonomické aktivity souvisí se vzděláním. Vzdělanější lidé jsou ekonomicky aktivnější než méně vzdělaní, u kterých je často ekonomická neaktivita určitou alternativou nezaměstnanosti. Ekonomicky aktivní populace má více příležitostí k dalšímu vzdělávání (ať už v případě zaměstnaných v rámci podnikového vzdělávání, tak v případě nezaměstnaných prostřednictvím programů poskytovaných úřady práce). Zároveň další vzdělávání vede k lepší zaměstnatelnosti a vyšší míře ekonomické aktivity.

Krajská hodnota míry ekonomické aktivity, činila dle SLDB 2011 56,7%. V porovnání s celorepublikovým průměrem (58,3%) zaostala o 1,6 p.p. Míra ekonomické aktivity ORP Olomouc byla 59,4% tj. o 1,1 p.b. nad celorepublikovým průměrem.

Největší míru ekonomické aktivity mezi obcemi ORP Olomouc vykazovaly obce v těsném sousedství Olomouc s nejvýraznějšími znaky suburbanizace (Hlušovice, Tověř, Bystrovany, Hněvotín). Nejnížší míru ekonomické aktivity pak obce mezilehlého venkova bez výrazných znaků suburbanizace, s nízkým přírůstkem obyvatelstva, nízkým podílem obyvatelstva ve věkové skupině 0-15 let a nízkou hrubou mírou migračního salda.

Ekonomicky aktivní obyvatelstvo a zaměstnaní v obcích ORP Olomouc

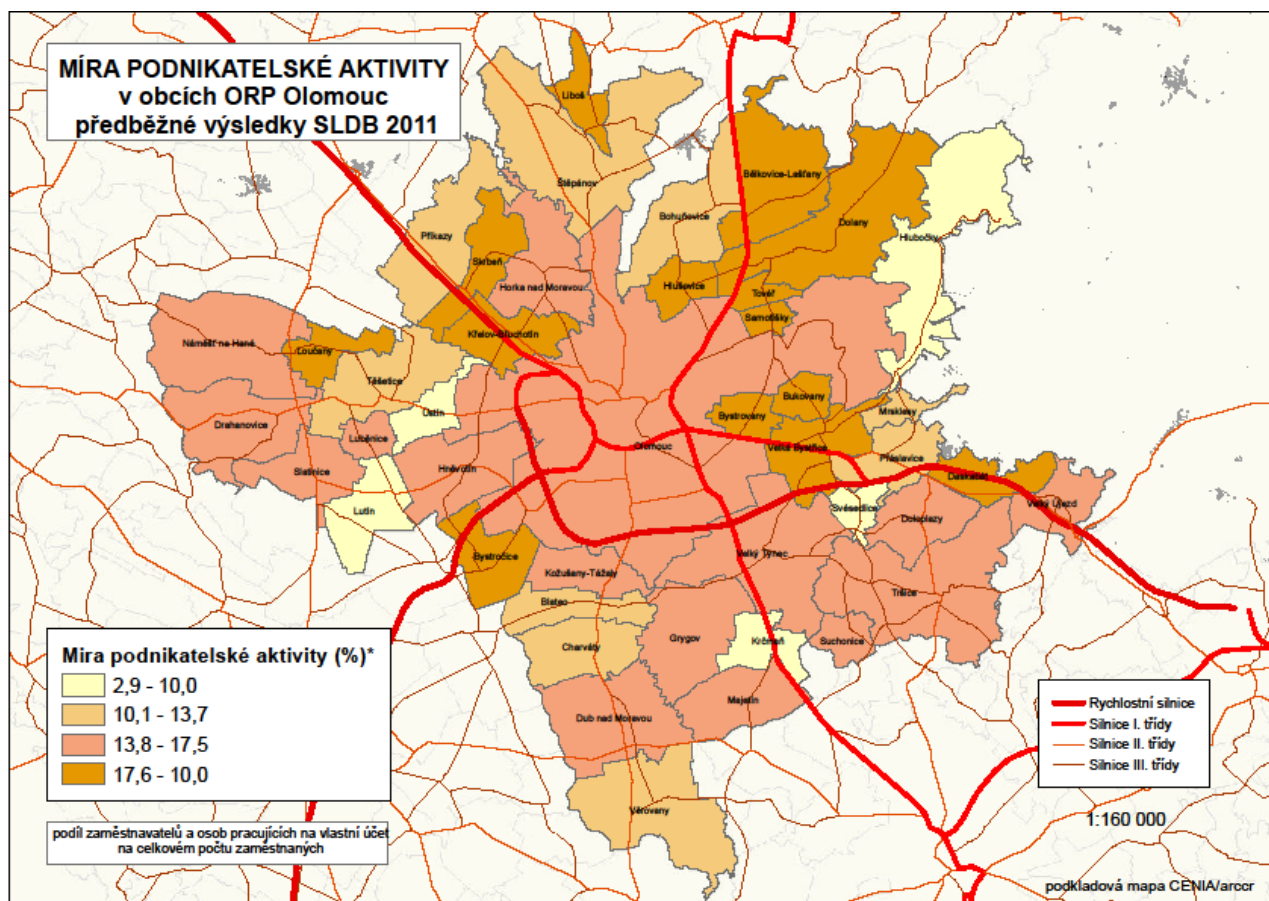
Název	Obyvatelstvo věk 0-14 let	Obyvatelstvo věk 15-64 let	Obyvatelstvo věk 65 a více let	Ekonomicky aktivní celkem	Ekonomicky aktivní zaměstnaní
Bělkovice-Lašťany	378	1437	283	1059	959
Blatec	89	424	83	295	272
Bohuňovice	389	1752	360	1256	1149
Bukovany	99	435	74	308	275
Bystročice	122	512	102	360	326
Bystrovany	197	697	91	511	468
Daskabát	85	378	136	270	246
Dolany	446	1719	346	1246	1161
Doloplazy	221	919	171	654	599
Drahanovice	224	1131	264	827	738
Dub nad Moravou	240	1057	214	739	652
Grygov	219	977	207	700	650
Hlubočky	584	2827	699	1982	1774
Hlušovice	195	552	60	417	393
Hněvotín	277	1087	173	797	733
Horka nad Moravou	349	1646	338	1169	1011
Charváty	153	581	105	418	372
Kožušany-Tážaly	123	565	133	395	358
Krčmaň	77	296	75	222	200
Křelov-Břuchotín	262	1081	222	793	731
Liboš	99	422	91	310	280
Loučany	88	410	106	292	259
Lubénice	62	295	77	208	191
Lutín	460	2211	425	1613	1478
Majetín	184	755	156	537	489
Mrsklesy	92	370	93	263	231
Náměšť na Hané	264	1319	374	952	863
Olomouc	13461	70887	16338	51667	46525
Přáslavice	190	977	191	682	611
Příkazy	183	816	211	577	518
Samotíšky	232	845	191	624	586
Skrbeň	194	779	163	581	523
Slatinice	224	1010	283	760	701
Suchonice	29	103	33	80	70
Svéslavice	29	133	24	104	91
Štěpánov	500	2284	484	1644	1458
Těšetice	196	901	205	642	585
Tověř	82	419	60	323	295
Tršice	244	1096	232	769	691
Ústín	65	249	63	177	159
Velká Bystřice	492	2112	443	1553	1415
Velký Týnec	451	1775	327	1315	1200
Velký Újezd	205	882	202	657	604
Věrovany	209	942	195	682	604

Míra podnikatelské aktivity v obcích ORP Olomouc

Míra podnikatelské aktivity patří mezi ukazatele, které mapují aktivitu občanů v oblasti podnikání. Ukazatel je sestaven jako procentuální podíl zaměstnavatelů a osob pracujících na vlastní účet na celkovém počtu zaměstnaných. Následující údaje jsou z předběžných výsledků SLDB 2011.

Míra podnikatelské aktivity v ČR dosáhla 16,3% zatímco v Olomouckém kraji dosáhla hodnoty 14,7% a byla zde tedy o 1,6 p.b. pod celostátním průměrem.

V ORP Olomouc byla situace příznivější. Celostátní průměr zde převyšovalo 14 obcí a pouze 5 obcí (Hlubočky, Ústín, Lutín, Svěsdlice a Krčmaň) nedosáhlo ani desetiprocentní míry podnikatelské aktivity. Jedná se především o obce s významnými zaměstnavateli a tedy s vysokým podílem zaměstnaných a dále o obce s vysokou mírou nezaměstnanosti.

Dostupnost pracovišť

Pro hospodářský rozvoj a pro soudržnost obyvatel má nesporný význam dostupnost pracovišť. Pro analýzu časové dostupnosti na místní úrovni lze vyjít z vymezení místních pracovišťských systémů (Local Labour Systéme, LLS) a funkčních urbanizovaných území (Functional Urban Areas, FUA) podle projektu INTERREG IIIB – CADSES REPUS (2007)

Místní pracovištní systémy byly vymezeny pro pracovištní centra s kapacitou alespoň 1000 evidovaných pracovních míst, přičemž v obvodu pracovištního systému by mělo být alespoň 15 000 obyvatel. V rámci takto vymezených 150 místních pracovištních systémů byla dále vymezena funkční urbanizovaná území, kde alespoň 30% ekonomicky aktivních obyvatel dojíždí za prací do centra. Město Olomouc bylo vymezeno jako pracovištní centrum pro funkčně urbanizované území ve kterém leží všechny obce ORP Olomouc mimo obec Hlubočky.

Pro rozbor udržitelného území jsou důležitá především území mimo FUA, která by měla nabízet dostatečný počet pracovních příležitostí pro své obyvatele, jinak hrozí, že tato území

budou ztrácet ekonomicky aktivní obyvatelé, nebo v nich bude nadprůměrná nezaměstnanost. V případě obce Hlubočky se jedná o hrozbu ztráty ekonomicky aktivních obyvatel.

Z hlediska časové dostupnosti lze konstatovat, že většina obyvatel FUA se vůči pracovištnímu centru Olomouci nachází v časové dostupnosti 30 minut individuální automobilovou dopravou. V ORP Olomouc se nenachází žádná obec, která by měla časovou dostupnost do pracovištního centra Olomouce větší než 60 minut, tzn. nedochází tu k disparitnímu vývoji, který by bylo nutno řešit v územně plánovací dokumentaci.

Vztah mezi bydlištěm a pracovištěm předurčuje řadu dalších funkčních vztahů. S postupující metropolizací a v souvislosti s postupným zlepšováním dopravních infrastruktur se tradiční bipolarita mezi městem a venkovem postupně transformuje do vztahu mezi městským regionem (příměstský venkov) a územím mimo jeho dosah (mezilehlý venkov).

Město Olomouc jako mezoregionální centrum II. řádu a zároveň centrum metropolitního areálu není jen ekonomickým centrem hospodářského vývoje celého regionu, ale plní i množství dalších funkcí, které spolu vzájemně souvisí a tvoří jeden integrální celek. V následujícím textu jsou blíže popsány některé z funkcí, které město Olomouc jako centrum plní.

Ekonomická funkce

Ekonomika Olomouce je postavena na službách a dále na dlouhé tradici potravinářského a strojírenského průmyslu se speciální rolí čerpadlářství. Vstupem zahraničních investic do průmyslových zón města dochází k dalšímu rozvoji průmyslu strojírenského, elektrotechnického a také polygrafie. Kromě průmyslu je zde i tradice a zázemí kvalitních stavebních firem a společností. V poslední době se rozvíjí sektor informačních technologií a výroba elektro a přesných přístrojů. Ve městě je rozvíjející se Vědeckotechnický park Univerzity Palackého a podnikatelský inkubátor. V průmyslové výrobě převažují menší podniky, prakticky zde neexistují velké soukromé firmy nad 1000 zaměstnanců a rovněž mezi středně velkými subjekty (250 – 1000 zaměstnanců) převažují zaměstnavatelé z veřejného sektoru.

Hospodářství ostatních obcí ORP je tradičně postaveno na zemědělství na které navazuje potravinářský průmysl, doplněno drobnými podnikateli s různých odvětví. Výjimkou jsou obce Lutín, Hlubočky a Hněvotín kde působí celkem 10 významných výrobních firem především z oblasti průmyslové výroby.

Všeobecně vzdělávací a vědecko výzkumná funkce

Olomouc je díky vysokému školství a velkému počtu základních a středních škol centrem vzdělanosti nadregionálního významu. Z hlediska oborového zaměření má Olomouc vysoký potenciál zejména pro rozvoj přírodovědných a lékařských oborů, včetně špičkových aktivit v oblasti biotechnologií či nanotechnologií a optoelektroniky

V Olomouci se nachází jedna z nejvýznamnějších univerzit v České republice – starobylá Univerzita Palackého – a čtyřicet středních škol různého zaměření. Univerzita Palackého je s osmi fakultami a téměř třiceti tisíci studenty největší vzdělávací institucí v regionu Střední Morava.

Vzdělání obyvatelstva okresu Olomouc je nad průměrem České republiky, což vytváří dobré podmínky pro budoucí ekonomický rozvoj regionu. Určitým specifikem Olomouce je kvalitní jazykové vzdělávání, které může městu poskytovat významnou konkurenční výhodu.

Od roku 2005 zahájila svou činnost soukromá vysoká škola neuniverzitního typu Moravská vysoká škola Olomouc, která připravuje rovněž projekt regionálního inovačního centra.

Výzkum a výuka medicíny je v Olomouci na špičkové úrovni. Ústav molekulární a translační medicíny je jedním z nejvýraznějších projektů realizovaných v oblasti vědy a výzkumu v České republice. Olomouc se tak stává českým centrem biomedicín, biotechnologií a s nimi souvisejících oborů, vzniká zde Národní biomedicínský a biotechnologický park. Investiční projekty z oblasti biomedicíny a biotechnologií představují přidanou hodnotu, která je jedním z pilířů konkurenceschopnosti města Olomouce.

kulturní a společenská funkce

První písemný doklad o Olomouci je již z roku 1055 a svým historickým vývojem a postavením je Olomouc v České republice srovnatelná pouze s hlavním městem Prahou. Církevní vliv po mnoho století zásadním způsobem určoval duchovní, politický i ekonomický rozvoj města a jeho okolí. Biskupství bylo ve městě založeno již v roce 1063 a v 18. století povýšeno na arcibiskupství. Dokladem tohoto vlivu jsou monumentální církevní stavby, jejichž počet je na množství obyvatel největší v České republice. Olomouc vždy vydatně obohacovala vzdělanost a kulturní a umělecké dění na celé Moravě. Je sídlem Moravského divadla, Moravské filharmonie, Vlastivědného muzea, Divadla hudby, Muzea umění, mnoha pěveckých souborů, komorních hudebních těles a celé řady menších galerií, v roce 2006 bylo nově otevřeno Arcidiecézní muzeum.

Metropole Olomouc patří také k významným sportovním centrům. Fotbalový stadion, zimní stadion, plavecký stadion, sportovní hala a tenisové kurty jsou situovány jako obrovský sportovní komplex v těsné blízkosti centra města. V červnu 2009 byl otevřen Olomoucký aquapark. Olomoucké parky o rozloze 47 ha obklopují jako prstenec historické jádro a každoročně jsou zde pořádány mezinárodní květinové výstavy FLORA.

2.4. Hodnoty území

Typy venkovského osídlení ORP Olomouc – půdorysná struktura

Současné hodnoty vesnické zástavby a důvody pro jejich ochranu

Vesnice a vesnické osídlení tvoří nedílnou součást krajinné struktury. Primární krajinná struktura úzce souvisí s geomorfologií území. Nejvýraznější geomorfologickou strukturou ORP Olomouc je příkopová propadlina Hornomoravského úvalu s mírně zvlněným nížinným georeliéfem, jehož osu tvoří široká niva řeky Moravy. Tuto rovinu ostře ohraničují příkré zlomové svahy Nizkého Jeseníku na severovýchodě a téměř nezatelný přechod do Dražanské vrchoviny na severozápadě. V takto předurčeném terénu údolní nivy řeky Moravy se vyvinul v období vrcholného středověku nížinný typ osídlení, který představoval kompaktní zástavbou ve formě návsi nebo ulice. Plužina (hospodářsky využívaná část krajiny), která následovala byla členěna v tratích, nezávisle na parcelaci obce.

Oproti městu je na vesnici z období vrcholného středověku zachováno nepoměrně méně staveb, avšak často je vrcholně středověká právě dochovaná půdorysná struktura s vymezením návsního prostoru, zatímco většina staveb vystavených nad půdorysnou stopou vrcholně středověkého sídla je již zpravidla podstatně mladší.

Vlastní vesnická zachovalá obytná a hospodářská zástavba a samotná půdorysná struktura sídel je chápána jako hodnota území a podstata vesnického památkového dědictví.

Pro identifikaci půdorysných typů sídel (formy sídel, které se v hlavních znacích shodují) ORP Olomouc byla použita mapa 3.2 „Půdorysné typy sídel“, která je součástí Atlasu

Krajiny České republiky. V mapě jsou zachycena sídla na území České republiky v polovině 19. stol. roztržena dle dodnes patrných historických typů osídlení. (Karel Kuča). Takto získané typologické roztržení sídel bylo doplněno o přibližný zákres zástavby z dostupných map Císařských otisků stabilního katastru, současné katastrální mapy a ortofotomapy za každou obec nebo část obce a hodnocením zachovalosti této struktury.

Půdorysné typy sídel, které se na území ORP Olomouc nacházejí (dle K.Kučy)

Vesnice vrcholně a pozdně středověkého založení

Lánové vsi s lánovou, délkovou plužinou

- *Lánová ulicová krátká*
- *Lánová radiální*

Ortogonalní návesní lokaci vsi s plužinou traťovou

- *Návesní čtyřstanná*

Neortogonalní návesní lokace vsi s plužinou traťovou

- *Návesní kyjovitá*
- *Návesní vřetenová*
- *Návesní vidlicová*
- *Návesní lalokovitá*
- *Návesní nepravidelná*
- *Ulicová široká*

Malé vsi

- *malá návesní*
- *víska*

Novověké parcelační a rozptýlené vsi

- *parcelační řady*
- *parcelační ulicová*
- *parcelační jedno-či víceřadá*

Historická města

Určení míry zachovalosti historické půdorysné struktury

Na základě map císařských otisků stabilního katastru dostupných na stránkách ČÚZK, ortofotomapy a terénního průzkumu byly určeny následující skupiny sídel dle zachovalosti historické půdorysné struktury:

- Sídla s vysokou mírou zachovalosti
- Sídla s vysokou až průměrnou mírou zachovalosti
- Sídla s průměrnou až vysokou mírou zachovalosti
- Sídla s průměrnou mírou zachovalosti

Tato klasifikace nemohla být provedena u sídel kde nebyly k dispozici mapy stabilního katastru.

Sídla s vysokou mírou zachovalosti

Sídla se zachovaným či mírně narušeným stavebním fondem (hanáckými statky) a zachovanou či mírně narušenou historickou strukturou zástavby. Je zachována struktura návsi a kompaktnost historické zástavby a zahrad, novodobá zástavba je oddělena od historické struktury.

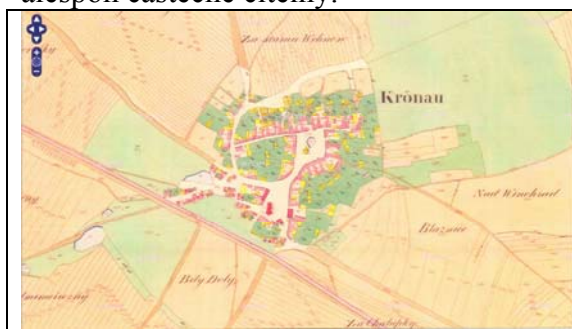
Drahlav-císařský otisk mapy stabilního katastru

Drahlav-ortofoto se zákresem rozsahu historické zástavby a zahrad

Sídla s průměrnou mírou zachovalosti

Sídla s dochovaným i narušeným stavebním fondem a historickou strukturou zástavby do které velkou měrou pronikla novodobá zástavba ve formě především individuální a plošné obytné či rekreační výstavby a stavby zemědělské či průmyslové. Původní urbanistický typ je alespoň částečně čitelný.

Křelov-císařský otisk mapy stabilního katastru

Křelov-ortofoto se zákresem rozsahu historické zástavby a zahrad

Sídla s nízkou mírou zachovalosti

Sídla u nichž lze identifikovat historické jádro s dochovalou (často vysoké míry zachovalosti) strukturou zástavby. Navazující plošná zástavba, která sídelní jádro prakticky pohlcuje a celkovou siluetu sídla znehodnocuje.

Lutín-císařský otisk mapy stabilního katastru

Lutín-ortofoto se zákresem rozsahu historické zástavby a zahrad

Zatřídění sídel ORP Olomouc dle půdorysné struktury

Neortogonální návesní lokace vsi středověkého až pozdně středověkého založení

OBEC	Katastrální území/místní část	Typ půdorysné struktury	Míra zachovalosti historické půdorysné struktury	poznámka
Bělkovice-Lašťany	Lašťany	návesní nepravidelná	průměrná (pouze část návsi)	
Bohuňovice	Bohuňovice	ulicová široká	průměrná	
Bohuňovice	Moravská Loděnice	návesní vřetenová		
Bohuňovice	Trusovice	ulicová široká	průměrná	
Bukovany	Bukovany u Olomouce	návesní kyjovitá	průměrná / vysoká	
Bystročice	Bystročice	návesní vřetenová	průměrná / vysoká	
Bystrovany	Bystrovany	ulicová široká	průměrná / vysoká	
Charvátý	Charvátý	návesní vidlicová	průměrná / vysoká	
Charvátý	Čertoryje	návesní vřetenová	vysoká	
Charvátý	Drahlov	návesní vřetenová	vysoká	
Chomoutov	Chomoutov	návesní vidlicová		
Dolany	Dolany	návesní vidlicová		
Doloplazy	Doloplazy u Olomouce	návesní vřetenová	vysoká	
Drahanovice	Drahanovice	návesní vřetenová	průměrná	
Drahanovice	Luděřov	návesní vřetenová		
Dub nad Moravou	Tučapy	návesní vřetenová	průměrná	
Hlubočky	Hlubočky	návesní vřetenová		
Hlušovice	Hlušovice	návesní vřetenová	průměrná / vysoká	
Hněvotín	Hněvotín	návesní kyjovitá	vysoká	
Horka nad Moravou	Horka nad Moravou	ulicová široká		
Kožušany-Tážaly	Kožušany	návesní vidlicová	průměrná / vysoká	
Kožušany-Tážaly	Tážaly	návesní vřetenová	vysoká	
Krčmaň	Krčmaň	návesní vřetenová	průměrná	
Křelov-Břuchotín	Křelov	návesní lalokovitá	průměrná	
Křelov-Břuchotín	Břuchotín	návesní vřetenová	vysoká	
Liboš	Liboš	návesní vidlicová	vysoká	
Loučany na Hané	Loučany na Hané	návesní vřetenová	vysoká/průměrná	
Loučany	Loučany u Bílska	návesní vřetenová		
Luběnice	Luběnice	návesní vřetenová	vysoká	

Lutín	Lutín	návesní vřetenová	Průměrná/nízká	
Lutín	Třebčín	návesní vidlicová	Vysoká/průměrná	
Mrsklesy na Moravě	Mrsklesy na Moravě	návesní lalokovitá	vysoká/průměrná	
Práslavice	Práslavice u Olomouce	návesní vřetenová	vysoká	
Příkazy	Hynkov	návesní vidlicová	vysoká/průměrná	
Příkazy	Příkazy	návesní vřetenová	vysoká	Vesnická památková rezervace
Samotíšky	Samotíšky	návesní vidlicová	průměrná	
Skrbeň	Skrbeň	návesní lalokovitá	vysoká/průměrná	
Slatinice	Slatinice na Hané	návesní vřetenová	vysoká	
Suchonice	Suchonice	návesní vřetenová	vysoká	
Svéšedlice	Svéšedlice	návesní vidlicová	vysoká	
Štěpánov	Březce	návesní vřetenová		
Štěpánov	Moravská Huzová	návesní vřetenová	vysoká	
Těšetice	Rataje u Olomouce	návesní vřetenová	vysoká	vesnická památková zóna
Těšetice	Vojnice u Olomouce	návesní vidlicová	vysoká	
Těšetice	Těšetice u Olomouce	návesní vřetenová	vysoká/průměrná	
Tršice	Hostkovice	nevyhraněná		
Tršice	Lipňany	návesní kyjovitá		
Tršice	Přestavlky	návesní vřetenová	průměrná	
Tršice	Vacanovice	návesní kyjovitá	vysoká	
Ústín	Ústín	návesní vřetenová	vysoká/průměrná	
Velký Týnec	Čechovice	návesní vidlicová	vysoká	
Velký Týnec	Vsisko	návesní vidlicová	vysoká	
Velký Týnec	Velký Týnec	návesní vidlicová	průměrná	
Velký Újezd	Velký Újezd	návesní vidlicová		
Věrovany	Věrovany	návesní lalokovitá	vysoká/průměrná	
Věrovany	Rakodavy	ulicová široká	průměrná	
Věrovany	Nenakonice	ulicová široká	Průměrná/vysoká	

Ostatní vsi středověkého až pozdně středověkého založení

OBEC	Katastrální území/místní část	Typ půdorysné struktury	Míra zachovalosti historické půdorysné struktury	poznámka
Blatec	Blatec	Návesní čtyřstranná	vysoká	
Horka nad Moravou	Sedlisko	malá návesní	vysoká	
Dolany	Pohořany	lánová lineární krátká		krátká údolní lánová ves
Dolany	Véska	lánová ulicová krátká		
Štěpánov	Štěpánov	lánová ulicová		
Štěpánov	Benátky	víska		
Drahanovice	Luděrov	návesní vřetenová		
Drahanovice	Lhota pod Kosířem	víska		
Drahanovice	Střížov	malá návesní		
Drahanovice	Kníničky	malá návesní		
Bystročice	Žernůvky	malá návesní		
Hlubočky	Posluchov	lánová, radiální		

Novověké parcelační a rozptýlené vsi

OBEC	Katastrální území/místní část	Typ půdorysné struktury	Míra zachovalosti historické půdorysné struktury	poznámka
Blatec	Blatec	Návesní čtyřstranná	vysoká	
Třebčín	část Hennebert	parcelační jednořadá		
Slatinice	Lípy	parcelační jednořadá		
Dolany	část Dolánky	parcelační ulicová		
Liboš	Krnov	jednořadá parcelační		
Daskabát	Daskabát	parcelační ulicová		

Pozn. Zachovalost půdorysné struktury bylo možno určit pouze u těch obcí, u kterých byla k dispozici mapa stabilního katastru

Historická města

Olomouc

– historické město středověké kolonizace (městská památková rezervace).

V některých katastrálních územích města lze dodnes rozlišit původní středovkou strukturu zástavby. Převažovala neortogonální návesní vřetenová (Chválkovice, Droždín, Hejčín, Holice, Lošov, Nedvězí, Neředín, Topolany, Týneček), následovala neortogonální návesní vidlicová (Nemilany, Slavonín, Řepčín). V Černovíře ortogonální návesní čtyřstranná. Jako důsledek výstavby bastionové pevnosti vznikly nové vesnice resp. předměstí Olomouce s parcelační ulicovou formou (Nová Ulice, nové Sady, Nový Svět, Povel, Pavlovičky, Hodolany).

Náměšť na Hané

– historické město s vřetenovým náměstím, v severní části zachovalá struktura ulicová široká, v části Nové Dvory novověká parcelační

Tršice

– historické město s vidlicovým náměstím

Velká Bystřice

– historické město s vřetenovým náměstím

Charakteristika typů sídel

Obecně lze říci, že půdorysná struktura obcí ORP Olomouc je převážně středověkého až pozdně středověkého založení zemědělské kolonizace. Je typologicky poměrně homogenní s převahou neortogonální návesní lokace vsi. Pro toto území Hané jsou typické velké vesnice s hanáckými grunty s vřetenovou, vidlicovou, kyjovitou nebo lalokovitou návsi nevykazující geometrickou půdorysnou formu. Rozsah návsi je od počátku dán a další přírůstek usedlostí mohl být zajištěn jedině dělením nebo rozšiřováním zástavby podél z vesnice vycházejících cest. Typický hanácký dvůr má často trojbokou formu zástavby s otevřenou boční podélnou stranou. Obytné stavení je orientováno (obráceno do návsi nebo do ulice) okapově. Na obytné stavení navazuje pravoúhle hospodářská budova, což vytváří tzv. hákový dvůr, který je plotem nebo zídou s bránou oddělen od humna. Zcela v zadní části zahrady bývá situována špaletová stodola. Prostor hanáckých usedlostí a jejich zahrad je vymezen ohradními zdmi. Humno je rovněž ohrazeno a zadní čelo ohrady je otevřeno další bránou na cestu do polí. Mezi nejvýznamnější stavby v oblasti Hané náleží domy se žudry (zděný žudr ve tvaru hlu bokého rizalitu s bočními otevřenými otvory, většinou půlkruhovitými a zaobleným vstupním otvorem v čelním průčelí, který býval otevřený nebo opatřený nízkou dřevěnou brankou)

Vzadu za zemědělskými usedlostmi byly rozměřeny jednotlivé lány. Nejblíže ke stodole přitom zpravidla byly zahrada a traťová plužina, vyznačující se tím, že vlastník konkrétní usedlosti měl zemědělské pozemky na několika místech plužiny, obvykle bez přímé návaznosti na usedlost.

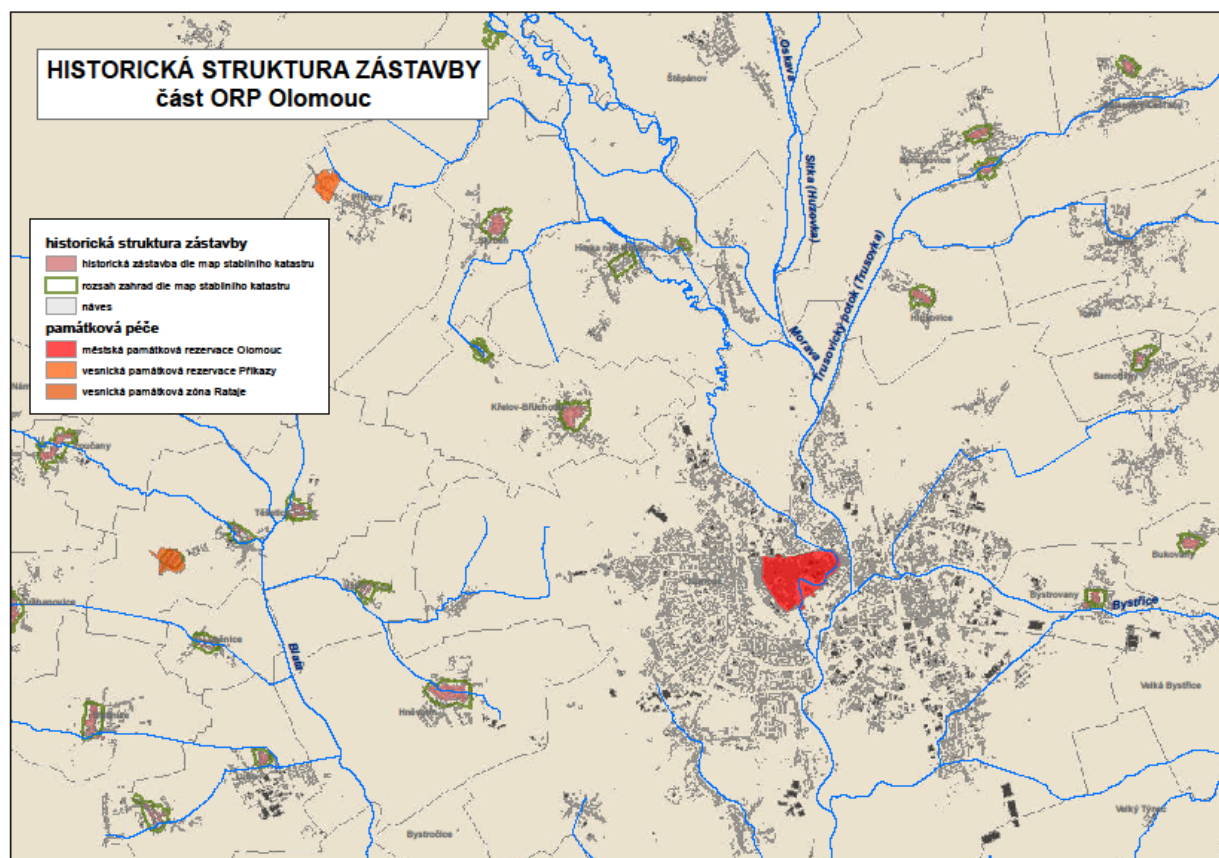
Nejvíce zachované hanáckými statky s minimálně narušenou urbanistickou strukturou se zachovaly v obci Příkazy (vesnická památková rezervace a Hanácký skanzen) a v obci Rataje (vesnická památková zóna)

Ve ORP se nachází jediná radiální lánová ves Posluchov s usedlostmi koncentrovanými do tvaru kruhu, od něhož se rozbíhá radiální vějíř lánové plužiny. Jednotlivé pásy plužiny se směrem k okraji katastru rozšiřují. Struktura zástavby zde byla nejvíce závislá na charakteru krajiny.

Novověké vesnice (druhá pol.18. stol) jsou obvykle podle půdorysu zřetelně rozlišitelné od středověkých vesnic a vyznačují se geometrickou pravidelností. Vesnice „ulicové“ se vyznačují pravidelným průběhem uličních čar. V ORP pouze Sv. Kopeček má strukturu zástavby typu „parcelační řady“, kdy nová zástavba tvoří dlouhou pravidelnou jednostrannou řádku – podel cesty. Tyto parcelační řady někdy vytvářejí složitější půdorysné útvary jako je tomu v právě v případě Sv. Kopečku.

Znaky založení v období tzv. rarabizace lze najít ve struktuře zástavby Ústína a Tršic-Zákřova. K zakládání tohoto typu vesnic došlo za Vlády Marie Terezie na poč. poslední čtvrtiny 18. stol. Jednalo se rozdělení bývalých vrchnostenských pozemků mezi sedláky, kteří pak následně byli na pozemku v dědičném nájmu. Takto založené osady se vyznačují nápadně přesnými geometrickými tvary půdorysu a plužiny.

*Ukázka zobrazení rozsahu zákresu struktury sídel získaného porovnáním dostupných map
Císařských otisků stabilního katastru, současné katastrální mapy a ortofotomapy*

Je těžké předvídat, do jaké míry nové urbanistické celky změni v budoucnu stavební i společenskou strukturu vesnic. Jisté je, že tradiční zástavba je v obcích v blízkosti měst na ústupu a hrozí nebezpečí, že bude stále více oklešťována. Proto je třeba proměny krajiny i sídel sledovat a dosažitelnými prostředky pozitivně ovlivňovat a vhodně usměrňovat novou výstavbu i obnovu starší kvalitní zástavby na venkově.

Se zřetelem k existujícímu stavu jde z pohledu urbanistických a architektonických zásad o:

- Zachování místního rázu vesnice, obnovu objektů, architektonických prvků
- Zachování prostorového členění a dosavadního měřítka vesnické zástavby, což v praxi často znamená nepřekročení její dvoupodlažní hladiny, užívání sedlových resp. valbových střech a dalších charakteristických znaků tradičního zastavění
- Zachování a obnovu hodnotné historické zástavby, zvláště ucelených skupin domů, se zřetelem k půdorysné stopě a architektonickém řešení objektů
- Provázání krajinné zeleně se zelení vesnice a přirozené zapojení vesnice do krajiny
- Posuzování všech návrhů závažných úprav a nových staveb také z hlediska zachování působivé siluety vesnice a jejich historických dominant

3. Popis grafické části:

Pro zpracování výkresové části II. aktualizace ÚAP ORP Olomouc byla pro výkresy podkladů pro RURÚ použita Symbologie výkresů územně analytických podkladů obcí pořízená Krajským úřadem Olomouckého kraje a zpracovaná katedrou geoinformatiky Přírodovědecké fakulty Univerzity Palackého v Olomouci

Obsah výkresů je přizpůsoben tak, aby co v největší míře odpovídal původním ÚAP ORP Olomouc. Seznam zobrazených jevů je patrný z legend výkresů, Stav použitých dat u výkresů podkladů pro RURÚ je patrný z Přílohy č. 1.

V případě výkresu problémů k řešení v ÚPD kombinuje symbologie výše uvedený vzor a vzhled původního výkresů ÚAP ORP Olomouc z roku 2008.

3.1. Výkres hodnot území

Výkres hodnot území je přehledným výkresem zobrazujícím kulturní, historické, architektonické, urbanistické, přírodní a krajinné hodnoty.

3.2. Výkres limitů využití území

Výkres limitů využití území zobrazuje územní omezení vyplývající z právních předpisů. Zobrazeny jsou zákonem stanovené limity využití území – památková ochrana, nadřazené prvky ÚSES, ochrana přírody, ochrana vodních zdrojů, záplavové území, ložiska nerostných surovin, území dotčená těžbou, sesuvná území, technická infrastruktura pro zásobování území pitnou vodou, odvádění odpadních vod, zásobování energiemi, spojové služby, dopravní infrastruktura a další omezující jevy v území.

3.3. Výkres záměrů na provedení změn v území

Výkres záměrů na provedení změn v území obsahuje záměry z nadřazené dokumentace (Zásady územního rozvoje Olomouckého kraje) a také vybrané záměry z územních plánů jednotlivých obcí – převážně návrhové a výhledové funkční plochy (větší než cca 1 ha), ale také další jevy (ČOV, vodojemy, tramvajové tratě,..)

Kódy použitých funkcí:

B plocha bydlení
BI bydlení individuální
R plocha rekreace
RZ plocha individuální rekreace - zahrádkářská osada
O plocha občanského vybavení
OV plocha veřejné vybavenosti
OV.1 plocha pro vzdělávání a výchovu
OV.3 plocha pro zdravotní služby
OV.4 plocha pro kulturu
OV.6 plocha pro ochranu obyvatelstva
OK plocha komerčních zařízení
OK.4 plocha pro služby
OW plocha pro vědu a výzkum
OW.5 plocha pro veřejnou správu
OS plocha pro tělovýchovu a sport
OX plocha občanské vybavenosti specifických forem
OH plocha pro veřejná pohřebiště a související služby
OL plocha pro lázeňství
D plocha dopravní infrastruktury
DS plocha pro silniční dopravu
DL plocha pro leteckou dopravu
TV plocha pro vodní hospodářství
TE plocha pro energetiku
TO plocha technického zabezpečení obce
TO.1 plocha pro nakládání s odpady
TX plocha specifických zařízení tech. infrastruktury
P* plocha veřejných prostranství
S plocha smíšeného využití
SO plocha smíšená obytná
SO.1 plocha smíšená v centrální zóně
SO.2 plocha smíšená obytná městská
SO.3 plocha smíšená obytná vesnická
SA plocha smíšená, administrativní a administrativně - obchodní
SP plocha smíšená výrobní
SX plocha smíšená specifická
V plocha výroby a skladování
VP plocha pro průmyslovou výrobu a sklady
VD plocha pro drobnou výrobu a výrobní služby
VZ plocha pro zemědělskou a lesnickou výrobu
VX plocha pro specifické druhy výroby a skladování
W plocha vodní a vodohospodářská
WP vodohospodářská plocha
K plocha krajinné zeleně
Z* plocha sídelní zeleně
ZP park, historická zahrada
S.r plocha krajinná smíšená s rekreačním využitím
T plocha těžby nerostů
TR plocha rekultivace těžby
X plocha specifická

3.4. Výkres problémů k řešení v ÚPD

Výkres problémů k řešení v ÚPD zobrazuje jevy, které způsobují v území problémy jak samy o sobě, tak v souvislosti s jinými skutečnostmi. Vybraná problematická místa jsou navíc označena a popsána v legendě. Problémy jsou rozděleny do skupin, které odpovídají členění SWOT analýzy rozboru udržitelného rozvoje území (viz textová část Rozbor udržitelného rozvoje území).

4. Seznam použitých zkratek:

CAD	(Computer Aided Design), typ počítačové grafiky využívaný zejména v technickém kreslení
ČSÚ	Český statistický úřad
ČÚZK	Český úřad zeměměřičský a katastrální
DKM	digitální katastrální mapa
DM	datový model
ESRI	společnost z USA, která vytvořila datový formát SHP využívaný v GIS
GIS	geografické informační systémy
KMD	katastrální mapa digitalizovaná
k.ú.	katastrální území
KÚOK	Krajský úřad Olomouckého kraje
MMOL	Magistrát města Olomouce
NPÚ	Národní památkový ústav
OKR	odbor koncepce a rozvoje
ORP	obec s rozšířenou působností
OK	Olomoucký kraj
OSR KÚOK	odbor strategického rozvoje krajského úřadu Olomouckého kraje
PUPFL	pozemky určené k plnění funkcí lesa
RURÚ	rozbor udržitelného rozvoje území
SHP	formát vytvořený firmou ESRI pro použití v GIS, SHP – zkratka slova „shape“
ÚAP	územně analytické podklady (dle vyhlášky č. 500/2006 Sb.)
ÚKM	účelová katastrální mapa
ÚP, ÚPO	územní plán, územní plán obce
ÚPD	územně plánovací dokumentace
ÚPP	územně plánovací podklady (ÚAP a územní studie)
ÚÚP	úřad územního plánování
ÚÚR	Ústav územního rozvoje (Brno)
ZABAGED	základní báze geografických dat – státní mapové dílo v digitální formě vytvářené a spravované
ČÚZK	
ZPF	zemědělský půdní fond
ZÚR OK	Zásady územního rozvoje Olomouckého kraje